

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΚΑΙ
ΑΓΩΓΗΣ
ΣΤΗΝ
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ
ΗΛΙΚΙΑ

Οδηγός Σπουδών 2003-2004

ΑΘΗΝΑ 2003

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

**ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ**

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
Ακαδημαϊκό Έτος 2003-2004

Αθήνα 2003

Περιεχόμενα

Το Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	3
Διδακτικό και Διοικητικό Προσωπικό	5
Κτηριακές εγκαταστάσεις	9
Η βιβλιοθήκη	11
Χρονική περίοδος διδασκαλίας και εξετάσεων ακαδ. έτους 2003-04	13
Το Πρόγραμμα Σπουδών	15
Πρόγραμμα μαθημάτων ακαδημαϊκού έτους 2003-2004:	18
Αναλυτική παρουσίαση μαθημάτων	30
Ενότητα 1: Παιδαγωγική	30
Ενότητα 2: Ψυχολογία	37
Ενότητα 3: Κοινωνικές Επιστήμες	43
Ενότητα 4: Μεθοδολογία/Επιστημολογία	49
Ενότητα 5: Θετικές Επιστήμες και Εκπαίδευση	52
Ενότητα 6: Αγωγή στις Τέχνες	54
Ενότητα 7: Γενική Παιδεία	60
Ενότητα 8: Ξένες Γλώσσες	66
Ενότητα 9: Πρακτικές Εφαρμογές	67
Ενότητα 10. Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες	70
Προαιρετική Πτυχιακή Εργασία	73
Μεταπτυχιακά Προγράμματα	76
Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα	76
Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία	79
Προγράμματα Έρευνας και Δράσης των διδασκόντων	81
Ερευνητικά Κέντρα	85
Διδασκαλείο Νηπιαγωγών	97
Εξομοίωση Νηπιαγωγών	
Διάφορες πληροφορίες για τους/τις φοιτητές/τριες	101
Η γραμματεία	101
Συνεργασία με διδάσκοντες/ουσες	102
Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλίκων	102
Πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών/τριών	

ΣΩΚΡΑΤΗΣ - ERASMUS	103
Πανεπιστημιακή λέσχη	106
Πανεπιστημιακό Γυμναστήριο	
Υποτροφίες	109

Πληροφορίες για το ΤΕΑΠΗ μπορείτε να αναζητήσετε:

- στη γραμματεία: Νέο Χημείο, Ναυαρίνου 13α, ισόγειο
- στο τηλέφωνο 210-36 88 196, στον τηλεφωνητή 210-36 88 079, FAX 210-36 88 057
- στην ιστοσελίδα www.ecd.uoa.gr

**ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΓΩΓΗΣ
ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ (Τ.Ε.Α.Π.Η.)
ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ**

Τα πρώτα πανεπιστημιακά Παιδαγωγικά Τμήματα ιδρύθηκαν με το Νόμο (Ν.) 1268/82, παρ. 46, στα Πανεπιστήμια Αθηνών, Θεσσαλονίκης, Πατρών, Ιωαννίνων, Θράκης και Κρήτης. Η οργάνωση όμως και η έναρξη της λειτουργίας τους πραγματοποιήθηκαν σταδιακά, αρχίζοντας από το έτος 1984-1985. Το Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Αθηνών άρχισε να λειτουργεί το 1987-1988 και οι πρώτοι φοιτητές/τριές του αποφοίτησαν το 1991. Το φθινόπωρο του 1997 μετονομάστηκε σε Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (Τ.Ε.Α.Π.Η.).

Η οργάνωση και η λειτουργία των Παιδαγωγικών Τμημάτων διέπονται από το Προεδρικό Διάταγμα (Π.Δ.) 320/83 και το Ν. 1268/82. Τα Παιδαγωγικά Τμήματα έχουν στο πλαίσιο του άρθρου 1 παρ. 2 του Ν. 1268/82 ειδικότερα ως αποστολή: α) Να καλλιεργούν και να προάγουν τις Παιδαγωγικές Επιστήμες με την ακαδημαϊκή και την εφαρμοσμένη διδασκαλία και έρευνα. β) Να παρέχουν στους/στις πτυχιούχους τους τα απαραίτητα εφόδια που θα εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτισή τους για την επιστημονική και επαγγελματική τους δραστηριότητα. γ) Να συμβάλλουν στην εξύψωση του επιπέδου και στην κάλυψη των αυξανόμενων αναγκών της εκπαίδευσης σε ό,τι αφορά σε ζητήματα Παιδαγωγικής. δ) Να συμβάλλουν στην αντιμετώπιση και επίλυση παιδαγωγικών προβλημάτων εν γένει (άρθρο 2 του Π.Δ. 320/83).

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του Π.Δ. 320/83:

"1. Τα Παιδαγωγικά Τμήματα Δημοτικής Εκπαίδευσης και τα Παιδαγωγικά Τμήματα Νηπιαγωγών χορηγούν αντίστοιχα πτυχία, τα οποία παρέχουν στους κατόχους τους τη δυνατότητα να διορίζονται ως εκπαιδευτικοί λειτουργοί σε σχολεία δημοτικής εκπαίδευσης και σε νηπιαγωγεία αντίστοιχα. 2. Τα σχετικά με το πρόγραμμα και τον κανονισμό σπουδών, καθώς και τα σχετικά με

τις μεταπτυχιακές σπουδές, καθορίζονται με βάση τις ισχύουσες για τα αντίστοιχα ΑΕΙ διατάξεις. Ο ελάχιστος αριθμός εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου είναι οκτώ."

Η βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα είναι το Τμήμα, το οποίο καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης και χορηγεί ενιαίο πτυχίο. Το πτυχίο μπορεί όμως να έχει κατευθύνσεις ή ειδিকেύσεις. Τμήματα τα οποία αντιστοιχούν σε συγγενείς επιστήμες μπορούν να συγκροτήσουν μια Σχολή. Το Τ.Ε.Α.Π.Η. λειτουργεί ως αυτοτελές Τμήμα και όχι ως Σχολή.

Τα όργανα διοίκησης του Τ.Ε.Α.Π.Η. είναι σύμφωνα με το Ν. 1268/82: η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) και ο/η Πρόεδρος με τον/την Αναπληρωτή/τρια του (η θέση του/της Αναπληρωτή/τριας Προέδρου θεσμοθετήθηκε με το Ν. 1566/85). Ο/η αναπληρωτής/τρια πρόεδρος αναπληρώνει τον/την πρόεδρο, σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος. Η Γ.Σ. συγκροτείται από όλα τα μέλη του Διδακτικού Ερευνητικού Προσωπικού (Δ.Ε.Π.) όλων των βαθμίδων (δηλ. Καθηγητές/τριες, Αναπληρωτές/τριες Καθηγητές/τριες, Επίκουρους Καθηγητές/τριες και Λέκτορες), από φοιτητές/τριες που συμμετέχουν σε ποσοστό 50% των μελών Δ.Ε.Π., από εκπροσώπους μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών που συμμετέχουν με ποσοστό 15% των μελών Δ.Ε.Π., καθώς και από εκπροσώπους Ε.Ε.ΔΙ.Π. και Ε.Τ.Ε.Π. Η Γ.Σ. ασκεί τις αρμοδιότητες που προβλέπει ο Ν. 1268/82 (αρ. 8, παρ. 2ε). Σε γενικές γραμμές αποφασίζει για θέματα όπως είναι το πρόγραμμα μαθημάτων και ο κανονισμός σπουδών, τα συγγράμματα, η κατανομή πιστώσεων, οι προκηρύξεις κενών θέσεων μελών Δ.Ε.Π., όπως και για κάθε άλλο θέμα που μπορεί να απασχολήσει το Τμήμα. Ο/η πρόεδρος συγκαλεί τη Γ.Σ., καταρτίζει την ημερήσια διάταξή της και προεδρεύει στις εργασίες της. Εισηγείται στη Γ.Σ. για τα διάφορα θέματα της αρμοδιότητάς της, τηρεί μητρώα επιστημονικής δραστηριότητας κάθε μέλους του Δ.Ε.Π., μεριμνά για την εφαρμογή των αποφάσεων της Γ.Σ., συγκροτεί επιτροπές για τη μελέτη και διεκπεραίωση συγκεκριμένων θεμάτων και προΐσταται των υπηρεσιών του Τμήματος.

Το ανώτερο συλλογικό όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος. Στη Σύγκλητο συμμετέχουν, πέρα από τον/την Πρόεδρο του Τμήματος, δύο εκλεγμένοι εκπρόσωποι: ένα μέλος του Δ.Ε.Π. και ένας/μία εκπρόσωπος των φοιτητών/τριών.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ/ΟΥΣΕΣ

Καθηγητές/τριες:

Γιάννης Παπακώστας, Νέα Ελληνική Φιλολογία
Άννα Φραγκουδάκη, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
Θάλεια Δραγώνα, Κοινωνική Ψυχολογία
Γεωργία Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
Όλγα Πανοπούλου-Μαράτου, Κλινική Ψυχολογία
Ευγενία Κουτσουβάνου, Παιδαγωγική
Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα, Πρόληψη της Σχολικής Αποτυχίας - Ψυχολογικές και Κοινωνικές Διαστάσεις στη Γνωστική Ανάπτυξη - Αισθητική Παιδεία και Εκπαίδευση
Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου, Συμβουλευτική Ψυχολογία

Αναπληρωτές Καθηγητές/τριες:

Κώστας Χρυσ αφίδης, Παιδαγωγική
Δήμητρα Μακρυνιώτη, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
Δήμητρα Κατή, Ψυχολογία - Αναπτυξιακή Ψυχολογία
Ευγενία Φλογαίτη, Περιβαλλοντική Αγωγή
Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη, Ειδική Αγωγή
Βασίλης Τσελφές, Φυσική - Ιστορία Επιστημών
Μένη Κανατσούλη, Παιδική Λογοτεχνία

Επίκουροι Καθηγητές/τριες:

Χρύση Σταματοπούλου-Ιγγλέση, Ψυχολογία του Κοινωνικού Φύλου
Βασίλης Γιαλαμάς, Ανάλυση ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων
Εύη Ζαμπέτα, Εκπαιδευτική Πολιτική

Λέκτορες:

Νέλλη Ασκούνη, Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης
Αλεξάνδρα Ανδρούσου, Εκπαιδευτική Μεθοδολογία
Καλλιρρόη Παπαδοπούλου, Αναπτυξιακή Ψυχολογία
Αντιγόνη Παρούση, Παιδαγωγική της Θεατρικής Έκφρασης

Μέλη Ε.Ε.ΔΙ.Π.

Νικόλας Τσαφταρίδης, Μουσική Αγωγή
Λενιώ Τσαρνά, Αγγλικά
Κούβου Ουρανία, Εικαστική Αγωγή

Ειδικοί επιστήμονες Π.Δ. 407/80

(εκκρεμεί η πρόσληψή τους)

Αποσπασμένοι/ες από την Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Ηλιοπούλου Μαρία, Αγγλικής Φιλολογίας
Κάννερ Ευθυμία, Φιλολογίας
Κατερίνη Αδαμαντία, Φιλολογίας
Κίσκιρα Μάρθα, Φιλολογίας

Αποσπασμένοι/ες από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση

Αγγελόπουλος Νικόλαος, Νηπιαγωγός
Αηδόνη Χρυσούλα, Νηπιαγωγός
Βαρελάς Δημήτρης Μουσικός
Βεζύρη Γεωργία, Νηπιαγωγός
Γιωτάκη Αμαλία, Νηπιαγωγός
Γουλή Χρυσάνθη, Νηπιαγωγός
Ζορμπαλά Ελπίδα, Νηπιαγωγός
Κασιάρου Ευανθία, Νηπιαγωγός
Κολιοβέτα Κωνσταντίνα, Νηπιαγωγός
Κουζουρτίδου Ευτυχία, Νηπιαγωγός
Κουτσομπου Μαρία, Νηπιαγωγός
Λαρδίκου Φαίδρα, Νηπιαγωγός
Οικονομίδου Παναγιώτα, Νηπιαγωγός
Πανταζής Βασίλειος, Δάσκαλος
Παπαδάκη Ειρήνη, Νηπιαγωγός
Παπαδάκη Σταυρούλα, Νηπιαγωγός
Παπαθανασίου Σταματίνα, Νηπιαγωγός
Ροζή Θωμαΐς, Νηπιαγωγός
Σείμανίδου Θεοδώρα, Νηπιαγωγός
Στεργίου Μαρία, Νηπιαγωγός
Τόλλια Ευαγγελία, Νηπιαγωγός

ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Πρόεδρος: Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα, Καθηγήτρια
Αναπληρώτρια Πρόεδρος: Θάλεια Δραγώνα, Καθηγήτρια

Γενική Συνέλευση Τμήματος (σύνθεση):

Όλα τα μέλη Δ.Ε.Π.

Εκπρόσωποι προπτυχιακών φοιτητών/τριών (50% των μελών ΔΕΠ)

Εκπρόσωποι μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών (15% των μελών ΔΕΠ)

Εκπρόσωπος Ε.Ε.ΔΙ.Π. (5% των μελών ΔΕΠ)

Εκπρόσωπος Ε.Τ.Ε.Π. (5% των μελών ΔΕΠ)

Γραμματεία Τμήματος:

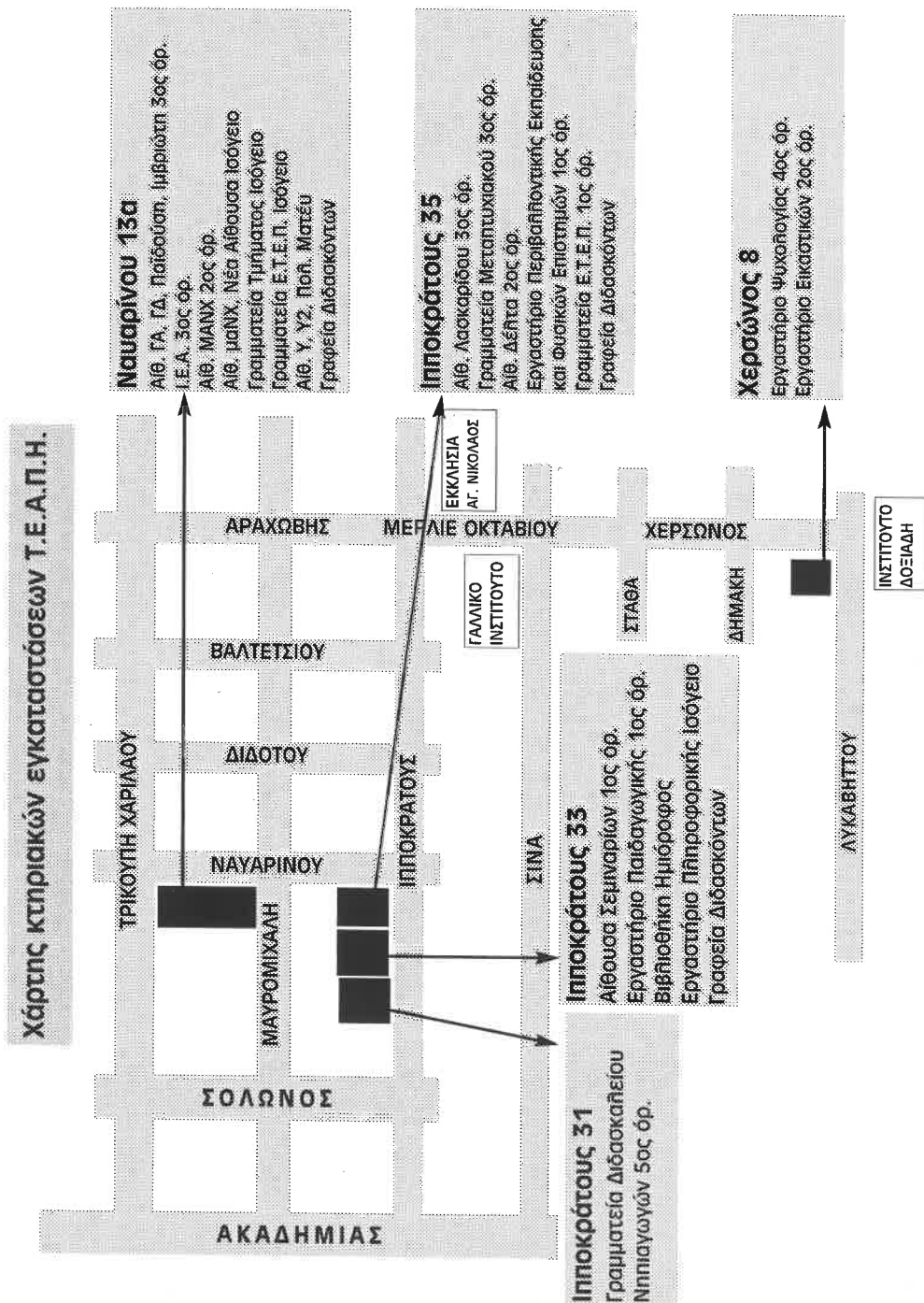
Γραμματέας: Αγγελική Μηλιτσοπούλου

Διοικητικοί υπάλληλοι: Ευγενία Γεωργίου, Αθανασία Χαλαζωνίτη,
Ειρήνη Παπάρα, Σταυρούλα Γεωργοπούλου, Ιωάννα Νικολιδάκη,
Γεωργία Νικολοπούλου, Κωνσταντίνος Τσικούρας

Ε.Τ.Ε.Π.:

Αθηνά Γαργαροπούλου, Παρασκευή Κουράτου

Διονύσιος Μάνεσης (Πληροφορική) (εκκρεμεί ο διορισμός του)

ΚΤΗΡΙΑΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Το Τμήμα στεγάζεται στο κέντρο των Αθηνών, σε διαφορετικά κτήρια:

Νέο Χημείο -Ναυαρίνου 13α

- 3ο όροφος: Αμφιθέατρα ΓΑ (Αλεξ. Δελμούζου) ΓΔ (Δημ. Γληνού), αίθουσες σεμιναρίων Παίδουση και Ιμβριώτη, Ελληνικό Εθνικό Κέντρο της Διεθνούς Ένωσης για την Αξιολόγηση της Εκπαιδευτικής Επίδοσης (Ι.Ε.Α.), γραφεία διδασκόντων (κ. Φραγκουδάκη, κ. Δραγώνα, κ. Παπακώστα, κ. Σκούρα, κ. Μαράτου, κ. Πολυδωρίδη)
- 2ος όροφος: Μεγάλο αμφιθέατρο ΜΑΝΧ
- Ισόγειο: Μικρό αμφιθέατρο μαΝΧ, γραμματεία του Τμήματος και γραμματεία Ε.Τ.Ε.Π. (κ. Κουράτου)
- Υπόγειο: Αμφιθέατρο Υ, μικρή αίθουσα ΥΑ1, αίθουσα Πολ. Ματέυ για τα μαθήματα θεάτρου και μουσικής

Ιπποκράτους 35

- 1ος όροφος: Γραμματεία Ε.Τ.Ε.Π. (κ. Γαργαροπούλου), Εργαστήριο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και Φυσικών Επιστημών, γραφεία διδασκόντων (κ. Ιγγλέση, κ. Τσελφές)
- 2ος όροφος: Αίθουσα σεμιναρίων Πην. Δέλτα, γραφεία διδασκόντων (κ. Ζώνιου-Σιδέρη, κ. Μακρυγιώτη, κ. Χρυσαιφίδης, κ. Κουτσοβάνου)
- 3ος όροφος: Γραμματειακή υποστήριξη του Μεταπτυχιακού Προγράμματος "Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα", αίθουσα σεμιναρίων Αικ. Λασκαρίδου, γραφεία διδασκόντων (κ. Παπαδοπούλου)
- 5ος όροφος: Κέντρο Διαπολιτισμικής Έρευνας και Παιδαγωγικής Παρέμβασης (ΚΕΔΕΠΠ), Κέντρο Έρευνας και Τεκμηρίωσης Ενταξιακών Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων (ΚΕΤΕΕΠ)
- 6ος όροφος: Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλικών (Σ.Κ.Ο.), Κέντρο Έρευνας, Μελέτης και Εφαρμογής Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΚΕΜΕΠΕ), γραφεία διδασκόντων (κ. Μαλικιώση, κ. Φλογαίτη)

Ιπποκράτους 33

- 1ος όροφος: Σεμιναριακή αίθουσα, Κέντρο Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής, Εργαστήριο Παιδαγωγικής, γραφεία διδασκόντων (κ. Κατή, κ. Ζαμπέτα, κ. Κανατσούλη, κ. Τσαφταρίδη, κ. Παρούση, κ. Τσαρνά, κ. Ανδρούσου, κ. Ασκούνη)
- Ημιόροφος: Βιβλιοθήκη
- Ισόγειο: Εργαστήριο Πληροφορικής, γραφείο διδάσκοντος (κ. Γιαλαμά)

Ιπποκράτους 31

- 5ος όροφος: Γραμματεία του Διδασκαλείου Νηπιαγωγών

Χερσώνος 8

- 2ος όροφος: Εργαστήριο Εικαστικών
- 4ος όροφος: Εργαστήριο Ψυχολογίας

Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Η βιβλιοθήκη του Τμήματος βρίσκεται στον ημιόροφο της οδού Ιπποκράτους 33. Η λειτουργία της αποσκοπεί στην υποστήριξη του εκπαιδευτικού του προγράμματος και στην όσο το δυνατόν καλύτερη ενημέρωση και εξυπηρέτηση των χρηστών της. Διευθύνεται από ένα εκλεγμένο μέλος του Τμήματος και από δύο βιβλιοθηκονόμους.

Το υλικό της καλύπτει κυρίως τους τομείς της Εκπαίδευσης, της Ψυχολογίας, της Κοινωνιολογίας, της Φιλοσοφίας, της Λογοτεχνίας, της Γλωσσολογίας καθώς και θέματα ευρύτερου γνωστικού ενδιαφέροντος. Οι περισσότεροι από τους μισούς τίτλους είναι στα ελληνικά, ενώ η πλειονότητα των υπολοίπων στα αγγλικά. Περιλαμβάνονται κατά προσέγγιση 8.000 βιβλία καθώς και τεύχη 85 ελληνικών και 121 ξενόγλωσσων περιοδικών.

Οι αναγνώστριες/στες για την ανεύρεση συγκεκριμένων τίτλων βιβλίων και περιοδικών μπορούν να κάνουν αναζήτηση από τον ηλεκτρονικό υπολογιστή στον οποίο είναι εγκατεστημένη η βιβλιογραφική βάση δεδομένων του Πανεπιστημίου. Επίσης, κάθε αναγνώστρια/στης μπορεί να αναζητά μόνη/ος της/του τα βιβλία στα ράφια και να βγάζει φωτοτυπίες από το μηχάνημα που βρίσκεται στη βιβλιοθήκη, αφού προμηθευτεί από το προσωπικό τη μαγνητική κάρτα φωτοαντιγράφων. Μετά τη χρήση τα βιβλία τοποθετούνται στο ράφι επιστροφών και όχι στα βιβλιοστάσια.

Στο χώρο της μπορεί να φιλοξενήσει 30 άτομα. Λειτουργεί ως αναγνωστήριο και δεν γίνεται εξωτερικός δανεισμός. Οι αναγνώστριες/στες με την είσοδό τους στη βιβλιοθήκη αφήνουν στα ράφια της εισόδου τσάντες, φακέλους, βιβλία ή άλλα μη πολύτιμα αντικείμενα που φέρουν μαζί τους. Η χρήση των κινητών τηλεφώνων δεν επιτρέπεται στο χώρο της όπως και η κατανάλωση φαγητού και ποτού.

Λειτουργεί: Δευτέρα έως Πέμπτη 9 π.μ.-4 μ.μ. και Παρασκευή 9 π.μ.-3 μ.μ. Αλλαγές στο ωράριο της Βιβλιοθήκης ανακοινώνονται στην είσοδό της.

Βιβλιοθηκονόμοι: Ελένη Χριστοδούλου, τηλ. 210-36 88 384,
Διαμάντω Καδδά, τηλ. 210-36 88 385,
Φαξ: 210-36 88 449

Οι φοιτητές/τριες μπορούν επίσης να επισκέπτονται και άλλες βιβλιοθήκες του Πανεπιστημίου με υλικό χρήσιμο για τα μαθήματα που διδάσκονται στο Τμήμα όπως:

- Η βιβλιοθήκη του Παιδαγωγικού Τμήματος Δημοτικής Εκπαίδευσης στον 3ο όροφο της οδού Χαριλάου Τρικούπη 24, τηλ.: 210-36 02 715. Ώρες λειτουργίας από Δευτέρα-Πέμπτη 9:00-18:00 και Παρασκευή 9:00-14:00.
- Η βιβλιοθήκη Ψυχολογίας στον 5ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 210-72 77 565. Ώρες λειτουργίας καθημερινά από 9:00 έως 17:00.
- Η βιβλιοθήκη Παιδαγωγικής στον 5ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 210-72 77 577. Ώρες λειτουργίας καθημερινά από 9:00 έως 16:00.
- Η βιβλιοθήκη Φιλοσοφίας στον 7ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ.: 210-72 77 795-6. Ώρες λειτουργίας καθημερινά από 9:00 έως 18:00.
- Η βιβλιοθήκη Γλωσσολογίας στον 8ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ: 210-72 77 853-9. Ώρες λειτουργίας Δευτέρα -Πέμπτη από 8:30 έως 18:00 και Παρασκευή από 8:30 έως 15:00.
- Η βιβλιοθήκη του Τμήματος Αγγλικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στον 9ο όροφο της Φιλοσοφικής Σχολής (Πανεπιστημιούπολη Ζωγράφου), τηλ: 210-72 77 949. Ώρες λειτουργίας Δευτέρα-Πέμπτη από 9:00 έως 18:00 και Παρασκευή από 9:00 έως 15:00.

Τέλος, στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Πανεπιστημίου (www.uoa.gr) μπορούν να αναζητηθούν πληροφορίες γενικότερα για το έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό των βιβλιοθηκών του Πανεπιστημίου.

**ΧΡΟΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2003-04**

Η Πανεπιστημιακή Σύγκλητος έχει καθορίσει τη χρονική περίοδο διδασκαλίας και εξετάσεων για το ακαδημαϊκό έτος 2003-2004 ως εξής:

Χειμερινό εξάμηνο:

Περίοδος διδασκαλίας:

από Δευτέρα 22 Σεπτεμβρίου 2003 έως και Παρασκευή 9 Ιανουαρίου 2004

Περίοδος εξετάσεων:

από Δευτέρα 19 Ιανουαρίου 2004 έως και Παρασκευή 6 Φεβρουαρίου 2004

Επίσημες αργίες:

Εθνική γιορτή: Τρίτη 28 Οκτωβρίου 2003

Πολυτεχνείο: Δευτέρα 17 Νοεμβρίου 2003

Διακοπές Χριστουγέννων - Νέου Έτους: από Σάββατο 20 Δεκεμβρίου 2003 έως και Τρίτη 6 Ιανουαρίου 2004

Πανεπιστημιακή γιορτή Τριών Ιεραρχών: Παρασκευή 30 Ιανουαρίου 2004

Εαρινό εξάμηνο:

Περίοδος διδασκαλίας:

από Δευτέρα 9 Φεβρουαρίου 2004 έως Παρασκευή 28 Μαΐου 2004

Περίοδος εξετάσεων:

από Δευτέρα 7 Ιουνίου 2004 έως και Παρασκευή 25 Ιουνίου 2004

Επίσημες αργίες:

Καθαρά Δευτέρα: 23 Φεβρουαρίου 2004

Εθνική γιορτή: Πέμπτη 25 Μαρτίου 2004

Διακοπές Πάσχα: από Δευτέρα 5 Απριλίου 2004 έως Κυριακή 18 Απριλίου 2004

Πρωτομαγιά: Σάββατο 1 Μαΐου 2004

Αγίου Πνεύματος: Δευτέρα 31 Μαΐου 2004

Διακοπή μαθημάτων: την ημέρα των φοιτητικών εκλογών και την επόμενη

Εξεταστική περίοδος Σεπτεμβρίου:

Από Τετάρτη 1 Σεπτεμβρίου 2004 έως Τρίτη 21 Σεπτεμβρίου 2004

ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Το Πρόγραμμα Σπουδών του Τ.Ε.Α.Π.Η. που ισχύει για όσους/ες φοιτητές/τριες γράφηκαν από το ακαδημαϊκό έτος 1994-95 και μετά, διέπεται από μια συγκεκριμένη λογική για την οργάνωση ενός πανεπιστημιακού προγράμματος σπουδών.

Αποσκοπεί πρώτον στο να προσφέρει στους/στις φοιτητές/τριες τη μέγιστη δυνατή ελευθερία επιλογής των μαθημάτων που θα παρακολουθήσουν και κατά συνέπεια, των διδασκόντων με τους/τις οποίους/ες θα συνεργαστούν, όπως και της ειδίκευσης την οποία μπορούν να ακολουθήσουν κατά τη διάρκεια των προπτυχιακών τους σπουδών. Οι φοιτητές/τριες αναλαμβάνουν έτσι την ευθύνη συγκρότησης του δικού τους «ατομικού» προγράμματος, λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη τόσο τα προσφερόμενα μαθήματα όσο και τις απαιτήσεις του Τμήματος σχετικά με τις γνώσεις των αποφοίτων του. Αποσκοπεί ταυτόχρονα στο να δώσει στους διδάσκοντες και στις διδάσκουσες αντίστοιχη ελευθερία επιλογής των μαθημάτων που θα διδάξουν και κατά συνέπεια, την ευκαιρία να μεταβάλλουν και να εμπλουτίζουν το πρόγραμμα προσφερόμενων μαθημάτων. Αποσκοπεί κατά δεύτερο λόγο στο να δώσει στο Τμήμα και στη Γενική του Συνέλευση τη δυνατότητα απλούστερου και αποτελεσματικότερου σχεδιασμού σχετικά με την ανάπτυξη και αλλαγή του προγράμματος, το διδακτικό δυναμικό, τις κατευθύνσεις και ειδικεύσεις, αλλά και τις μεταπτυχιακές σπουδές.

Το Πρόγραμμα Σπουδών βασίζεται σε δέκα ενότητες μαθημάτων και σε μια ενδέκατη ενότητα που αφορά τη δυνατότητα εκπόνησης πτυχιακής εργασίας. Οι ενότητες αντανακλούν την πολύμορφη και διεπιστημονική κατάρτιση, η οποία κρίνεται αναγκαία σήμερα για τους/τις παιδαγωγούς με ειδίκευση στην πρώιμη παιδική ηλικία. Κάθε μια από αυτές τις ενότητες είναι δυνατόν να υποδιαιρείται σε κύκλους μαθημάτων, που περιγράφουν κατά κανόνα ένα επιστημονικό αντικείμενο. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να καλύψουν καθέναν από τους κύκλους ένα συγκεκριμένο αριθμό διδακτικών μονάδων, ανάλογα με τη βαρύτητα που έχει το αντίστοιχο επιστημονικό αντικείμενο στην προς απόκτηση παιδαγωγική κατάρτιση. Κατά κανόνα, ένα μάθημα αντιστοιχεί σε 3 διδακτικές μονάδες, εκτός από εξαιρέσεις όπως η Ενότητα Πρακτικών Εφαρμογών όπου κάθε μάθημα αντιστοιχεί σε 5 διδακτικές

μονάδες και στην Ενότητα Ξένης Γλώσσας όπου μερικά μαθήματα αντιστοιχούν σε 2 διδακτικές μονάδες.

Το Τμήμα αποσκοπεί να προσφέρει σε κάθε Κύκλο περισσότερα μαθήματα απ' όσα χρειάζονται για να καλυφθούν οι διδακτικές μονάδες, έτσι ώστε οι φοιτητές/τριες να μπορούν να επιλέξουν ελεύθερα ποιο μάθημα θα παρακολουθήσουν στο πλαίσιο ενός κύκλου. Για παράδειγμα, για να αποφοιτήσει κανείς από το Τ.Ε.Α.Π.Η. θα πρέπει να έχει καλύψει τουλάχιστον 6 διδακτικές μονάδες από τον Κύκλο της Διδακτικής στην ευρύτερη Ενότητα της Παιδαγωγικής, αλλά το ποια από τα προσφερόμενα μαθήματα αυτού του Κύκλου θα επιλέξει είναι δική του/της απόφαση. Είναι πάντως πιθανόν εξαιτίας πρακτικής φύσης προβλημάτων να περιορίζεται αυτή η δυνατότητα επιλογής, κυρίως λόγω των, ελλείψεων σε διδακτικό προσωπικό ή και για λόγους συγκυριακούς όπως οι εκπαιδευτικές άδειες των διδασκόντων. Σε αυτή την περίπτωση μπορεί να μην προσφέρονται για μια περίοδο παρά τα ελάχιστα απαραίτητα για την κάλυψη των διδακτικών μονάδων μαθήματα.

Υπάρχουν πάντως ειδικές εξαιρέσεις στον κανόνα της πολλαπλής προσφοράς. Πρόκειται καταρχήν για τα μαθήματα των εισαγωγικών κύκλων, τα οποία για λόγους στοιχειώδους προπαρασκευής και απόκτησης βασικών γνώσεων οργανώνονται από το Τμήμα συλλογικά και θεωρούνται τελείως απαραίτητα στην οικοδόμηση του "ατομικού" προγράμματος σπουδών. Ειδικά όσοι/ες έχουν εγγραφεί στο Τμήμα από το ακαδημαϊκό έτος 2001-2002, υποχρεούνται να επιλέξουν κατά το πρώτο έτος των σπουδών τους τα ακόλουθα εισαγωγικά μαθήματα: "Εισαγωγή στις Επιστήμες της Αγωγής" (με κωδικό 1.0.01), "Εισαγωγή στην Ψυχολογία" (με κωδικό 2.0.01), "Ανάπτυξη του Παιδιού" (με κωδικό 2.0.02), "Εισαγωγή στις Κοινωνικές Επιστήμες" (με κωδικό 3.0.01) και "Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής" (με κωδικό 4.1.01). Οι απαιτήσεις αυτές αφορούν κατά το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 μόνο τους/τις πρωτοετείς, δευτεροετείς και τριτοετείς και δεν εφαρμόζονται αναδρομικά.

Πέρα από αυτά τα βασικά προαπαιτούμενα, το Πρόγραμμα προτείνει εξάμηνο σπουδών, στο οποίο κρίνεται ότι θα ήταν καλό οι φοιτητές/τριες να παρακολουθήσουν το μάθημα. Το

προτεινόμενο εξάμηνο δεν είναι υποχρεωτικό κι επομένως οι φοιτητές/τριες μπορούν να αποφασίσουν ανάλογα με τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους με ποια σειρά θα παρακολουθήσουν τι. Οι υποδείξεις ωστόσο του Προγράμματος Σπουδών σχετικά με την καταλληλότερη χρονική ακολουθία των μαθημάτων θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Επιδιώκουν όχι μόνο να καθοδηγήσουν τους/τις φοιτητές/τριες προτείνοντας μια λογικά καταλληλότερη σειρά παρακολούθησης των μαθημάτων ανάλογα με τη δυσκολία τους και την αλληλοσύνδεσή τους, αλλά και να τους/τις διευκολύνουν πρακτικά καθώς δεν προσφέρεται πάντοτε ο επιθυμητός αριθμός μαθημάτων σε έναν κύκλο. Η Γενική Συνέλευση μεριμνά στο μέτρο του δυνατού για την επαρκή προσφορά μαθημάτων.

Πέρα από τα εισαγωγικά μαθήματα που θεωρείται υποχρεωτικό να επιλεγούν κατά το πρώτο έτος, προσοχή θα πρέπει να δίνεται και στις ειδικές απαιτήσεις που περιλαμβάνονται στην αναλυτική παρουσίαση κάθε μαθήματος. Καταρχάς για κάθε μάθημα είναι δυνατόν να αναγράφονται προαπαιτούμενα μαθήματα. Σε μερικές περιπτώσεις αναφέρεται ρητά ότι είναι απαραίτητο οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει ένα ή περισσότερα μαθήματα ενώ σε άλλες απλώς συστήνεται να τα έχουν παρακολουθήσει. Ιδιαίτερη βαρύτητα σε προαπαιτούμενα μαθήματα δίνεται στην Ενότητα των Πρακτικών Εφαρμογών. Υπάρχουν επιπλέον μαθήματα όπου περιορίζεται ο αριθμός των φοιτητών/τριών που μπορούν να το παρακολουθήσουν για διάφορους λόγους και με ειδικά κριτήρια που αποφασίζουν οι διδάσκοντες/ουσες. Οι περιορισμοί αυτοί είναι αναγκαίοι για την εύρυθμη λειτουργία σεμιναριακών και εργαστηριακών μαθημάτων, η ειδική φύση των οποίων αναγράφεται στο Πρόγραμμα Σπουδών. Στα ειδικά αυτά μαθήματα η παρακολούθηση είναι κατά κανόνα υποχρεωτική.

Με τη δυνατότητα ανταλλαγής φοιτητών/τριών μεταξύ πανεπιστημίων που μετέχουν στο πρόγραμμα Σωκράτης-Erasmus της Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι δυνατόν ορισμένες διδακτικές μονάδες που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου να αποκτώνται μέσα από την παρακολούθηση μαθημάτων στα ξένα πανεπιστήμια με τα οποία συνεργαζόμαστε. Στη σχετική ενότητα στον Οδηγό Σπουδών παρέχονται περαιτέρω πληροφορίες για τη λειτουργία αυτών των προγραμμάτων ανταλλαγής.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2003-04

* (εκκρεμεί η πρόσληψη σε θέση Π.Δ. 407/80)

Ελάχιστες
υποχρεωτικές
διδασκτικές μονάδες

1.Ενότητα Παιδαγωγικής

Κύκλος 1.0 Εισαγωγή **3 δ.μ.**

1.0.01 Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής
α' εξάμηνο, δύο τμήματα, κ. Α. Μαρκοπούλου*
Υποχρεωτικό στο πρώτο έτος

Κύκλος 1.1 Παιδαγωγική Θεωρία **3 δ.μ.**

1.1.05 Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση II: Εκπαιδευτική πράξη
σ' εξάμηνο, κ. Α. Ανδρούσου σε συνεργασία με την κ. Ν. Ασκούνη
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών: "Παιδαγωγικές διαστάσεις της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης".

Απευθύνεται σε φοιτητές/τριες του γ' έτους οι οποίοι απαιτείται να έχουν περάσει το μάθημα: "3.1.04 Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπ/ση I: θεωρητικές προσεγγίσεις"

1.1.06 Επιστημονική παιδαγωγική και εκπαιδευτική πράξη: προς μία κριτική παιδαγωγική θεωρία
γ' εξάμηνο, κ. Α. Μαρκοπούλου *

1.1.09 Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της σχολικής επίδοσης
β' εξάμηνο, κ. Τζ. Βαρνάβα, Σκούρα

Κύκλος 1.2 Διδακτική **6 δ.μ.**

1.2.02 Προγραμματισμός και διδασκαλία
δ' εξάμηνο, κ. Κ. Χρυσοφίδης

- 1.2.03 **Διδακτική πράξη: μέθοδος παρατήρησης, ψυχοπαιδαγωγικές θεωρητικές προσεγγίσεις**
ζ' εξάμηνο, κ. Α. Ανδρούσου
- 1.2.06 **Θεωρητική εισαγωγή στα προγράμματα προσχολικής εκπαίδευσης**
α' εξάμηνο, κ. Ε. Κουτσουβάνου
- 1.2.09 **Εγγραμματισμός και παιδαγωγικές πρακτικές στην πρώιμη παιδική ηλικία**
δ' εξάμηνο, κ. Τζ. Βαρνάβα-Σκούρα (δεν θα διδαχθεί κατά το ακαδημαϊκό έτος 2003-04)
- 1.2.10 **Μουσειοπαιδαγωγική και σύγχρονη διδακτική**
δ' εξάμηνο, κ. Ε. Νάκου *

Κύκλος 1.4 Ειδική Αγωγή **3 δ.μ.**

- 1.4.01 **Παιδαγωγική της ένταξης**
στ' εξάμηνο, κ. Α. Ζώνιου-Σιδέρη
- 1.4.02 **Ειδική αγωγή**
ε' εξάμηνο, κ. Α. Ζώνιου-Σιδέρη
- 1.4.06 **Εκπαίδευση παιδιών με αισθητηριακές διαταραχές (κώφωση, τύφλωση)**
η' εξάμηνο, κ. Α. Ζώνιου-Σιδέρη
Σεμινάριο. Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει και περάσει τα μαθήματα "1.4.02 Ειδική Αγωγή" και "1.4.01 Παιδαγωγική της Ένταξης" και να φοιτούν στο η' εξάμηνο.

2. Ενότητα Ψυχολογίας

- Κύκλος 2.0 Εισαγωγή**
για τους πρωτοετείς, δευτεροετείς, τριτοετείς **6 δ.μ.**
για τους υπόλοιπους φοιτητές **3 δ.μ.**
- 2.0.01 **Εισαγωγή στην ψυχολογία**
α' εξάμηνο, δύο τμήματα: κ. Χ. Σταματοπούλου-Ιγγλέση Α-Κ, κ. Κ. Παπαδοπούλου Λ-Ω
Υποχρεωτικό στο πρώτο έτος
- 2.0.02 **Ανάπτυξη του παιδιού**
β' εξάμηνο, δύο τμήματα: κ. Κ. Παπαδοπούλου Α-Κ, κ. Δ. Παπούδη * Λ-Ω
Υποχρεωτικό στο πρώτο έτος και ανοιχτό μόνο στους πρωτοετείς, δευτεροετείς και τριτοετείς)

- Κύκλος 2.1 Αναπτυξιακή Ψυχολογία**
- για τους πρωτοετείς, δευτεροετείς, τριτοετείς, **3 δ.μ.**
για τους υπόλοιπους φοιτητές **6 δ.μ.**
- 2.1.04 Ανάπτυξη του λόγου**
δ' εξαμήνο, κ. Δ. Κατή
- 2.1.07 Γνωστική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου: η θεωρία του Jean Piaget**
γ' εξαμήνο, κ. Ό. Πανοπούλου-Μαράτου
- 2.1.08 Παιχνίδι: Ο ρόλος του στην Ψυχοκοινωνική ανάπτυξη**
η' εξαμήνο, κ. Κ. Παπαδοπούλου
Σεμινάριο
- Κύκλος 2.2 Κοινωνική Ψυχολογία** **6 δ.μ.**
- 2.2.01 Κοινωνική ψυχολογία**
δ' εξαμήνο, κ. Α. Γαρδικιώτης *
- 2.2.02 Φεμινιστική θεωρία και πράξη: Παραδείγματα από το χώρο της ψυχολογίας και της εκπαίδευσης**
η' εξαμήνο, κ. Χ. Σταματοπούλου-Ιγγλέση
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών:
"Εισαγωγή στις γυναικείες σπουδές: Παραδείγματα από το χώρο της ψυχολογίας και της εκπαίδευσης".
Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα "2.2.03 Αναπαραστάσεις των φύλων και ΜΜΕ" με βαθμό πάνω από τη βάση.
- 2.2.03 Αναπαραστάσεις των φύλων και ΜΜΕ**
δ' εξαμήνο, κ. Χ. Σταματοπούλου-Ιγγλέση
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών: "Ανδρισμός και θηλυκότητα: μύθοι και στερεότυπα"
- Κύκλος 2.3 Ψυχολογία Ατομικών Διαφορών και Ψυχοπαθολογία** **3 δ.μ.**
- 2.3.03 Διαταραχές των παιδιών της προσχολικής ηλικίας**
η' εξαμήνο, κ. Ό. Πανοπούλου-Μαράτου
Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα: "2.0.02 Ανάπτυξη του παιδιού" και ένα μάθημα από τον κύκλο 2.1 της "Αναπτυξιακής Ψυχολογίας" ή δύο μαθήματα "Αναπτυξιακής

- ψυχολογίας" και να έχουν κάνει την πρακτική άσκηση του τρίτου έτους.
- 2.3.05 Θεωρίες προσωπικότητας**
στί εξάμηνο, κ. Ό. Πανοπούλου-Μαράτου
Σεμινάριο. Η παρακολούθηση είναι υποχρεωτική καθώς και η εκπόνηση εργασίας. Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν τουλάχιστον στο στί εξάμηνο.
- Κύκλος 2.4 Εκπαιδευτική και Συμβουλευτική Ψυχολογία 3δ.μ.**
- 2.4.01 Ψυχολογία της εκπαίδευσης**
γ' εξάμηνο, κ. Τ. Σιδηροπούλου-Κανέλλου *
- 2.4.02 Συμβουλευτική ψυχολογία**
στί εξάμηνο, κ. Μ. Μαλικιώση-Λοΐζου

3. Ενότητα Κοινωνικών Επιστημών

- Κύκλος 3.0 Εισαγωγή 3 δ.μ.**
- 3.0.01 Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες**
α' εξάμηνο, δύο τμήματα : κ. Δ. Μακρυνιώτη Α - MET, κ. Η. Μαυρίδης ΜΗΤ - Ω *
Υποχρεωτικό στο πρώτο έτος
- Κύκλος 3.1.2.3 Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης - Συγκριτική Εκπαίδευση - Εκπαιδευτική πολιτική κ' Ιστορία της Εκπαίδευσης 15 δ.μ.**
- 3.1.03 Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας**
δ' εξάμηνο, κ. Ά. Φραγκουδάκη
Η εγγραφή προϋποθέτει επιτυχή παρακολούθηση των μαθημάτων "3.0.01 Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες" και "3.1.19 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης"
- 3.1.04 Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση I: Θεωρητικές προσεγγίσεις**
ε' εξάμηνο, κ. Ν. Ασκούνη σε συνεργασία με την κ. Α. Ανδρούσου
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδ. ετών: "Ταυτότητες και διακρίσεις στην Εκπαίδευση"

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν στο τρίτο έτος και να έχουν περάσει τα μαθήματα: "3103 Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπ/κής διαδικασίας" και "4101 Επιστημονικές εργασίες:ζητήματα ανάγνωσης και γραφής" και "Ελληνική Ιστορία 19ος αιώνας".

- 3.1.16 Η κοινωνική και μορφωτική καταγωγή των νηπίων**
ζ' εξαμήνο, κ. Α. Φραγκουδάκη
Η εγγραφή προϋποθέτει επιτυχή παρακολούθηση των μαθημάτων "3.1.19 Εισαγωγή στην κοιν/λογία της εκπαίδευσης" και "3.1.03 Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπ/κής διαδικασίας"
- 3.1.17 Σεμινάριο κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης με θέμα: "Οι εκπαιδευτικοί της προσχολικής εκπαίδευσης"**
η' εξαμήνο, κ. Ν. Ασκούνη
Σεμινάριο. Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδ. ετών: "Σεμινάριο κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης με θέμα: "Το επάγγελμα του εκπ/κού". Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν στο τελευταίο έτος και να έχουν περάσει τα μαθήματα: α) "1.1.04 Κοινωνιολογία της σχολικής τάξης" ή "3.1.03 Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας" και β) "3.3.02 Η εκπ/κή πολιτική στην προσχολική και την α/θμια εκπ/ση:συγκριτική διάσταση"
- 3.1.19 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης**
β' εξαμήνο, δύο τμήματα : κ. Α. Φραγκουδάκη Α-Κ, Ειδικός επιστήμονας Π.Δ. 407/80 * Λ-Ω
Η εγγραφή προϋποθέτει επιτυχή παρακολούθηση του μαθήματος: "3001 Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες".
- 3.2.03 Εκπαίδευση και κοινωνικά δικαιώματα στην Ευρώπη**
η' εξαμήνο, κ. Ε. Ζαμπέτα
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγ. ακαδ. ετών "Η εκπ/ση στη νέα Ευρώπη και κοινωνικά δικαιώματα"
- 3.3.01 Κράτος και εκπαίδευση**
στ' εξαμήνο, κ. Ε. Ζαμπέτα
- 3.3.02 Εκπαιδευτική πολιτική (με έμφαση στην πολιτική για την Εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας**

στην Ευρώπη)

γ' εξαμήνου, κ. Ε. Ζαμπέτα

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγ. ακαδ. ετών "Η εκπ/κή πολιτική στην προσχολική και την πρωτοβάθμια εκπ/ση: συγκριτική διάσταση"

- 3.3.12** **Ιστορία της εκπαίδευσης**
δ' εξαμήνου, κ. Σ. Χρόνης *

4. Ενότητα Μεθοδολογίας / Επιστημολογίας

Κύκλος 4.0.1.2 Εισαγωγή-Τεκμηρίωση-Μέθοδοι

Έρευνας

9 δ.μ.

- 4.0.02** **Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες, με έμφαση στις επιστήμες της αγωγής**
γ' εξαμήνου, τρία τμήματα: κ. Θ. Δραγώνα Α-Θ, κ. Τζ. Βαρνάβα-Σκούρα Ι- Π, κ. Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη Ρ-Ω
- 4.1.01** **Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής**
β' εξαμήνου, τρία τμήματα: κ. Ν. Ασκούνη Α-Θ, κ. Α. Γαρδικιώτης * Ι-Π και κ. Β. Σβολόπουλος * Ρ-Ω
Υποχρεωτικό στο πρώτο έτος
- 4.2.01** **Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Στατιστική Ι**
γ' εξαμήνου, κ. Β. Γιαλαμάς
- 4.3.05** **Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου**
σ' εξαμήνου, Ειδικός επιστήμονας Π.Δ. 407/80 *

5. Ενότητα Θετικών Επιστημών και Εκπαίδευσης

Κύκλος 5.1. Έννοιες Φυσικών Επιστημών

3 δ.μ.

5.1.03 **Έννοιες φυσικών επιστημών**

γ' εξαμήνου, κ. Β. Τσελφές Α-Κ

δ' εξαμήνου, κ. Β. Τσελφές Α-Ω

5.1.04 **Κατασκευή εννοιών στις φυσικές επιστήμες**

ε' εξαμήνου, κ. Β. Τσελφές Α-Ω

σ' εξαμήνου, κ. Β. Τσελφές Α-Κ

Εργαστήριο (μέχρι 20 άτομα ανά τμήμα). Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα

"5.1.02 Η εξέλιξη των ιδεών στις φυσικές επιστήμες"
ή "5.1.03 Έννοιες φυσικών επιστημών"

- Κύκλος 5.2. Περιβαλλοντική Εκπαίδευση** **3 δ.μ.**
- 5.2.01 Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση**
δ' εξάμηνο, κ. Ε. Φλογαΐτη
- 5.2.02 Διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές στην περιβαλλοντική εκπαίδευση**
στ' εξάμηνο, κ. Ε. Φλογαΐτη
Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα "5.2.01 Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση"

6. Ενότητα Αγωγής στις Τέχνες

- Κύκλος 6.1. Μουσική/ Κινητική** **3 δ.μ.**
- 6.1.02 Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής**
α' εξάμηνο, κ. Ν. Τσαφταρίδης
- 6.1.05 Κατασκευές μουσικών οργάνων**
γ' εξάμηνο, κ. Ν. Τσαφταρίδης
- 6.1.06 Μουσική και κινητική αγωγή: εφαρμογές στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία**
β' εξάμηνο, κ. Ν. Τσαφταρίδης
Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα: "6.1.02 Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής"
- 6.1.09 Το τραγούδι ως μέσον έκφρασης**
ε' εξάμηνο, κ. Δ. Βαρελάς Σεμινάριο
- 6.1.10 Δημιουργικές μουσικές δραστηριότητες. Η χρήση μικρών μελωδικών οργάνων**
ε' εξάμηνο, κ. Δ. Βαρελάς
- 6.1.11 Κατασκευή μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα**
δ' εξάμηνο, κ. Ν. Τσαφταρίδης
Σεμινάριο. Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα: "6.1.05 Κατασκευές μουσικών οργάνων"
- 6.1.12 Κρουστά μουσικά όργανα και Ηχογόνες Πηγές. Μια παιδαγωγική προσέγγιση της μουσικής**
ζ' εξάμηνο, κ. Ν. Τσαφταρίδης
Εργαστήριο. Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει τουλάχιστον δύο μαθήματα εκ των οποίων

ένα από τα 6.1.02, 6.1.05, 6.1.09, 6.1.10 και ένα από τα 6.1.05, 6.1.11.

- Κύκλος 6.2. Εικαστική Αγωγή** **3 δ.μ.**
- 6.2.01 Διδακτική της Τέχνης**
α' εξαμήνο, κ. Ο. Κούβου
*Αντίστοιχο του μαθήματος προηγ. ακαδ. ετών
"Εισαγωγή στην αισθητική αγωγή-εικαστικές
τέχνες")*
- 6.2.03 Εικαστικό Εργαστήρι**
β' εξαμήνο, κ. Ο. Κούβου
*Αντίστοιχο του μαθήματος προηγ. ακαδ. ετών
"Εικαστική αγωγή Ι")*
- 6.2.04 Εφαρμογές στη Διδακτική της Τέχνης**
στ' εξαμήνο, κ. Ο. Κούβου
*Αντίστοιχο του μαθήματος προηγ. ακαδ. ετών
"Εικαστική αγωγή ΙΙ")*
-
- Κύκλος 6.3. Θεατρική Έκφραση** **3 δ.μ.**
- 6.3.02 Εισαγωγή στο κουκλοθέατρο**
α' εξαμήνο, κ. Α. Παρούση
- 6.3.06 Κουκλοθέατρο ΙΙ και αυτοσχεδιασμοί**
γ' εξαμήνο, κ. Α. Παρούση
- 6.3.09 Παιδαγωγικές προσεγγίσεις σ' ένα συνθετικό
θέατρο κούκλα-φιγούρα-αντικείμενο**
δ' εξαμήνο, κ. Α. Παρούση
- 6.3.10 Σύγχρονες και παραδοσιακές όψεις του Θεάτρου
Σκιών- Παιδαγωγικές Εφαρμογές**
β' εξαμήνο, κ. Α. Παρούση

7. Ενότητα Γενικής Παιδείας

- Κύκλος 7.1. Λογοτεχνία** **3 δ.μ.**
- 7.1.01 Νέα ελληνική φιλολογία Ι**
α' εξαμήνο, κ. Γ. Παπακώστας
- 7.1.02 Νέα ελληνική φιλολογία ΙΙ**
β' εξαμήνο, κ. Γ. Παπακώστας
*Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το
μάθημα: "7.1.01 Νέα Ελληνική Φιλολογία Ι"*

7.1.03	Νέα ελληνική φιλολογία ΙΙΙ η' εξάμηνο, κ. Γ. Παπακώστας <i>Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα: "7.1.01 Νέα Ελληνική Φιλολογία Ι"</i>	
Κύκλος 7.2. Παιδική Λογοτεχνία		3 δ.μ.
7.2.04	Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία γ' εξάμηνο, κ. Μ. Κανατσούλη Α-Κ δ' εξάμηνο, κ. Μ. Κανατσούλη Λ-Ω	
7.2.05	Η ιδεολογία στην παιδική λογοτεχνία η' εξάμηνο, κ. Μ. Κανατσούλη <i>Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα: "7.2.04 Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία"</i>	
Κύκλος 7.3. Ιστορία/ Ανθρωπολογία		3 δ.μ.
7.3.01	Ελληνική Ιστορία ,19ος αιώνας γ' εξάμηνο, Ειδικός επιστήμονας Π.Δ. 407/80*	
7.3.02	Ελληνική Ιστορία, 20ος αιώνας δ' εξάμηνο, Ειδικός επιστήμονας Π.Δ. 407/80*	
Κύκλος 7.4. Επιστήμες της Γλώσσας		3 δ.μ.
7.4.01	Εισαγωγή στη γλωσσολογία γ' εξάμηνο, κ. Ε. Κοτσακίδη*	
7.4.04	Γλώσσα, κοινωνία και νόηση δ' εξάμηνο, κ. Δ. Κατή	
Κύκλος 7.5. Φιλοσοφία		3 δ.μ.
7.5.09	Ιστορία της Φιλοσοφίας εαρ. εξάμηνο, Ειδικός επιστήμονας Π.Δ. 407/80*	
7.5.10	Φιλοσοφία της Αγωγής εαρ. εξάμηνο, Ειδικός επιστήμονας Π.Δ. 407/80*	
<hr/>		
8. Ενότητα Ξένης Γλώσσας		6 δ.μ.
8.1.01	Αγγλική γλώσσα Ι Χειμερινό εξάμηνο, κ. Λ. Τσαρνά	0 δ.μ.
8.1.06	Αγγλική γλώσσα ΙΙ Εαρινό εξάμηνο, κ. Λ. Τσαρνά	2 δ.μ.

8.1.07	Επιστημονική ορολογία και κείμενα I Χειμερινό εξάμηνο, κ. Λ. Τσαρνά	2 δ.μ.
8.1.08	Επιστημονική ορολογία και κείμενα II Εαρινό εξάμηνο, κ. Λ. Τσαρνά <i>Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα "8.1.07 Επιστημονική ορολογία και κείμενα I"</i>	2 δ.μ.

9. Ενότητα Πρακτικών Εφαρμογών **20 δ.μ.**
(από 5 δ.μ. για κάθε μάθημα)

- 9.0.01 Παιδαγωγική της διδασκαλίας I-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική**
ε' εξάμηνο, κ. Ε. Κουτσοβάνου
Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει τα μαθήματα:
"1.0.01 Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής", "2.0.01 Εισαγωγή στην ψυχολογία", "2.0.02 Ανάπτυξη του παιδιού", "3.0.01 Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες", "4.1.01 Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής", και από ένα (1) μάθημα για κάθε ενότητα από τις παρακάτω: "5. Θετικών Επιστημών και Εκπαίδευσης", "6. Αγωγής στις Τέχνες", "7. Γενικής Παιδείας", "10. Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες"
Η ισχύς της παραπάνω απαίτησης θα ξεκινήσει από τους πρωτοετείς φοιτητές/τριες ακαδ. έτους 2003- 2004.
- 9.0.02 Παιδαγωγική της διδασκαλίας II - Εφαρμοσμένη παιδαγωγική**
στ' εξάμηνο, κ. Κ. Χρυσ αφίδης
Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα: "9.0.01 Παιδαγωγική της διδασκαλίας I-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική"
- 9.0.03 Παιδαγωγική της διδασκαλίας III - Εφαρμοσμένη παιδαγωγική**
ζ' εξάμηνο, κ. Κ. Χρυσ αφίδης
Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα: "9.0.02 Παιδαγωγική της διδασκαλίας II-Εφαρμ. Παιδαγωγική"
- 9.0.04 Παιδαγωγική της διδασκαλίας IV-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική**
η' εξάμηνο, κ. Ε. Κουτσοβάνου

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα: "9.0.01 Παιδαγωγική της διδασκαλίας Ι-Εφαρμ. Παιδαγωγική"

9.0.05 Διδακτική πράξη-Μέθοδος παρατήρησης, θεωρία και πρακτικές εφαρμογές

η' εξάμηνο, κ. Α. Ανδρούσου

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς το μάθημα "1.2.03 Διδακτική πράξη: μέθοδος παρατήρησης, ψυχοπαιδαγωγικές θεωρητικές προσεγγίσεις"

10. Ενότητα "Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες" (6 δ.μ.)

N10.1 Εισαγωγή στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση

στ' εξάμηνο, κ. Κ. Νικολοπούλου *

N10.2 (Π.Κωδ. 1.3.04) Εισαγωγή στην πληροφορική
α' εξάμηνο, κ. Β. Γιαλαμάς - κ. Δ. Μάνεσης Α-Κ
β' εξάμηνο, κ. Β. Γιαλαμάς - κ. Δ. Μάνεσης Λ-Ω

N10.3 Κριτική θεώρηση της χρήσης των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση

η' εξάμηνο, κ. Χ. Κόκκινος *

N10.4 (Π.Κωδ. 4.2.02) Ανάλυση δεδομένων με τη βοήθεια Η/Υ

σί' εξάμηνο, κ. Β. Γιαλαμάς

Εργαστήριο. Αντίστοιχο του μαθήματος "Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Ανάλυση δεδομένων με τη βοήθεια Η/Υ"

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα: "4.2.01 Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Στατιστική Γ"

N10.5 (Π.Κωδ. 1.3.02) Εισαγωγή στη χρήση φωτογραφίας

α' εξάμηνο, κ. Χ. Ντεπιάν *

N10.6 (Π.Κωδ. 1.3.03) Εισαγωγή στη χρήση της κινούμενης εικόνας

σί' εξάμηνο, κ. Χ. Ντεπιάν *

11. "Προαιρετική Πτυχιακή Εργασία"

9 δ.μ.

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει αριθμό μαθημάτων που αντιστοιχούν σε έξι εξάμηνα, δηλ. τουλάχιστον 120 δ.μ.

Σύνολο διδακτικών μονάδων για την απόκτηση πτυχίου:	162
Ελάχιστες υποχρεωτικές:	125
Ελεύθερης επιλογής:	37

ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Ενότητα 1: Παιδαγωγική

Κύκλος 1.0: Εισαγωγή

Τα μαθήματα του εισαγωγικού κύκλου επιδιώκουν να παρουσιάσουν σε αδρές γραμμές τις επιστήμες της αγωγής και το αντικείμενό τους.

1.0.01 Εισαγωγή στις επιστήμες της αγωγής

α' εξ., δύο τμήματα, κ. Α.

Μαρκοπούλου

Υποχρεωτικό στο α' έτος

Επιχειρείται γενική επισκόπηση των επιστημών της αγωγής και του ερευνητικού τους πεδίου. Η προσέγγιση αποβλέπει στην κατανόηση του περιεχομένου, των σκοπών και των στόχων των επιστημών της αγωγής. Οριοθετείται το γνωστικό αντικείμενο και αναλύονται οι κυριότεροι επιστημονικοί όροι του. Στη συνέχεια προσεγγίζονται τα εκπαιδευτικά γεγονότα και οι εκπαιδευτικές καταστάσεις στο ιστορικό, κοινωνικό, πολιτισμικό, οικονομικό, τεχνικό και πολιτικό τους πλαίσιο, για να ακολουθήσει ανάλυση των παραγόντων που τα/τις καθορίζουν. Εξετάζονται επίσης οι σπουδαιότεροι μέθοδοι έρευνας των επιστημών της αγωγής.

Κύκλος 1.1: Παιδαγωγική Θεωρία

Παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες της παιδαγωγικής, της παιδαγωγικής σχέσης και των παιδαγωγικών θεσμών υπό το πρίσμα της ιστορικής και επιστημολογικής τους ανάπτυξης. Οι παιδαγωγικές επιστήμες εξετάζονται τόσο ως προς τις σύγχρονες τάσεις τους όσο και από τη συγκριτική σκοπιά που αναδεικνύει διαφορετικές εξελίξεις και εναλλακτικές προτάσεις. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα.

1.1.05 Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση II: Εκπαιδευτική πράξη

σ' εξ., κ. Α. Ανδρούσου σε συνεργασία με κ. Ν. Ασκούνη
Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Παιδαγωγικές διαστάσεις της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης". Απευθύνεται σε φοιτητές/τριες του γ' έτους οι οποίοι/ες απαιτείται να έχουν περάσει το μάθημα 3.1.04 "Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση I: Θεωρητικές προσεγγίσεις"

Πρόκειται για συνέχεια του μαθήματος "Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση I: Θεωρητικές προσεγγίσεις". Μέσα από το θεωρη-

τικό πλαίσιο που αναπτύχθηκε στο προηγούμενο εξάμηνο επιχειρείται να αναλυθεί η καθημερινή σχολική πραγματικότητα (περιεχόμενο σχολικής γνώσης, εγχειρίδια, διδακτικές πρακτικές, οργάνωση της σχολικής ζωής). Εξετάζοντας συγκεκριμένες όψεις της σχολικής καθημερινότητας του νηπιαγωγείου, στόχος είναι να διερευνηθεί πώς το σχολείο συμβάλλει στη διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων, κυρίως της εθνικής ταυτότητας, πώς οριοθετεί ή/και αποκλείει το "διαφορετικό", αλλά και με ποιες προϋποθέσεις είναι εφικτή μια διαπολιτισμική προοπτική στο χώρο της εκπαίδευσης. Το πλαίσιο αναφοράς του μαθήματος είναι η προσχολική εκπαίδευση και το δημοτικό σχολείο.

1.1.06 Επιστημονική παιδαγωγική και εκπαιδευτική πράξη: προς μια κριτική παιδαγωγική θεωρία

γ' εξ., κ. Α. Μαρκοπούλου
 Στόχος είναι να δοθούν οι θεμελιώδεις επιστημονικές αρχές της παιδαγωγικής θεωρίας και πρακτικής. Στο πλαίσιο αυτό θα μελετηθούν και θα αναλυθούν ορισμένες βασικές παιδαγωγικές έννοιες, όπως αυτές της Παιδείας, της Αγωγής και της Εκπαίδευσης. Στη συνέχεια θα παρουσιαστούν οι διάφοροι επί μέρους επιστημονικοί το-

μείς που συγκροτούν τις λεγόμενες Επιστήμες της Εκπαίδευσης. Θα ακολουθήσει ανάλυση των πολλαπλών παραγόντων (κοινωνικών, εκπαιδευτικών, πολιτισμικών) που δρουν και καθορίζουν εφαρμοσμένες εκπαιδευτικές καταστάσεις καθώς και των τρόπων με τους οποίους οι παράγοντες αυτοί συγκεκριμενοποιούνται στην καθημερινή σχολική πραγματικότητα. Τέλος, θα δοθούν οι βασικές μεθοδολογικές αρχές που θεμελιώνουν τη σχέση της Επιστημονικής Παιδαγωγικής και της Εκπαιδευτικής Πράξης. Πιο συγκεκριμένα, θα παρουσιαστούν οι βασικές αρχές και τα κύρια χαρακτηριστικά της κριτικής (επιστημονικής) μεθόδου και θα ακολουθήσει, σε μια προσπάθεια σύνθεσης, η ανάλυση της κριτικής ανάλυσης για την αποσαφήνιση και τον προσδιορισμό των παιδαγωγικών επιλογών (εκπαιδευτικών στόχων, μεθόδων και μέσων) που χρησιμοποιούνται στα διάφορα επίπεδα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

1.1.09 Ψυχοκοινωνικές διαστάσεις της σχολικής επίδοσης

β' εξ., κ. Τζ. Βαρνάβα-Σκούρα
 Το μάθημα αναφέρεται σε θέματα που συνδέονται με τη φοίτηση, τη συμμετοχή και τη μαθησιακή πρόοδο στο scho-

λείο, με ιδιαίτερη έμφαση στις μικρές ηλικίες και στη μετάβαση από την οικογένεια και το νηπιαγωγείο στο δημοτικό σχολείο. Η ιδιαίτερη σημασία αυτής της μετάβασης για τη μετέπειτα σχολική πορεία εξετάζεται κυρίως μέσα από τη γενετική Πιαζετιανή προσέγγιση και την κοινωνιολογική προσέγγιση του Basil Bernstein. Σ' αυτό το πλαίσιο θα εξεταστούν εκπαιδευτικά προγράμματα και παιδαγωγικές πρακτικές (στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες) για την αντιμετώπιση της σχολικής αποτυχίας στην πρώιμη παιδική ηλικία. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις πρακτικές «θετικής διάκρισης» καθώς και στον ιδιαίτερο ρόλο που μπορεί να διαδραματίσει το νηπιαγωγείο. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα δοθεί η δυνατότητα για την πραγματοποίηση μικρής κλίμακας ερευνητικών εργασιών.

Κύκλος 1.2: Διδακτική

Στο πλαίσιο της διδακτικής η διδασκαλία αντιμετωπίζεται ως κυρίαρχη μορφή παιδαγωγικής επικοινωνίας. Γίνεται αναφορά σε βασικές θεωρητικές τάσεις και ρεύματα, τα οποία έχουν καθιερωθεί στο χώρο της παιδαγωγικής και αναφέρονται στην ανάπτυξη και μάθηση των παιδιών της προσχολικής εκπαίδευσης. Αναλύονται βασικά

παιδαγωγικά προβλήματα όσον αφορά τη διαδικασία της μάθησης (ατομικές διαφορές και μάθηση, διερεύνηση και αξιολόγηση της μαθησιακής διαδικασίας) και η σχέση μάθησης και διδασκαλίας. Η θεωρητική προσέγγιση έχει ως στόχο να κάνει σαφή τη σχέση ανάμεσα στη μάθηση και την εκπαιδευτική πράξη, ώστε να κατανοηθεί η συμβολή των ποικίλων θεωριών στη διδασκαλία και το σχεδιασμό διδακτικών προγραμμάτων.

1.2. 02 Προγραμματισμός και διδασκαλία

δ' εξ., κ. Κ. Χρυσάφιδης
 Βασικές αρχές της διδακτικής. Επιστημολογικές αφηρησίες των σπουδαιότερων διδακτικών θεωριών. Ο ρόλος του ιδεαλισμού, του μαρξισμού, της κριτικής θεωρίας και του κριτικού ορθολογισμού στην αντιμετώπιση της διδακτικής πράξης. Προεκτάσεις επιρροών στην εκπαίδευση. Αναλυτικά Προγράμματα και οι ιδεολογικές τους βάσεις. Η σημασία των "ανοικτών" και των "κλειστών" αναλυτικών προγραμμάτων. Η συμβολή του αναλυτικού προγράμματος στην οργάνωση, το σχεδιασμό, τη διεξαγωγή και την αξιολόγηση του μαθήματος.

**1.2.03 Διδακτική πράξη:
Μέθοδος παρατήρησης,
ψυχοπαιδαγωγικές
θεωρητικές προσεγγίσεις**

ζ' εξ., κ. Α. Ανδρούσου

Η μέθοδος παρατήρησης στη διδασκαλία είναι χρήσιμη στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών: μαθαίνοντας να αυτοπαρατηρούνται στην δουλειά τους και να παρατηρούν την τάξη τους, μπορούν να αποστασιοποιηθούν από την προσωπική εμπλοκή τους και να προσεγγίσουν το έργο τους ως αντικείμενο συνεχούς έρευνας. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα παρουσιασθούν και θα αναλυθούν:

- οι σύγχρονες ψυχοπαιδαγωγικές θεωρίες της διδακτικής πράξης (παιδαγωγική του συμβολαίου, κ.λπ.)
- ερευνητικά δεδομένα γύρω από τις παραμέτρους της διδακτικής πράξης: διδάσκων, διδασκόμενος, τρόπος διδασκαλίας, περιεχόμενο, χώρος και αλληλεπιδράσεις.
- η μέθοδος της παρατήρησης ως εργαλείο ανάλυσης της διδακτικής πράξης: η παρατήρηση ως διαδικασία, ο ρόλος του εκπαιδευτικού ως παρατηρητή, τυπολογία παρατηρήσεων (συστηματική παρατήρηση, βιωματική παρατήρηση).
- η μέθοδος της παρατήρησης στην αρχική κατάρτιση των εκπαιδευτικών: σχέσεις παρα-

τήρησης - αξιολόγησης.

Πλαίσιο αναφοράς του μαθήματος είναι η πρωτοβάθμια εκπαίδευση (νηπιαγωγείο και δημοτικό σχολείο).

**1.2.06 Θεωρητική εισαγωγή
στα προγράμματα
πρόσχολικής εκπαίδευσης**

α' εξ., κ. . Κουτσοβάνου

Εξελικτική πορεία των προγραμμάτων προσχολικής εκπαίδευσης, επιδράσεις και κατευθύνσεις. Εξετάζονται ορισμένες βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις με στόχο να κατανοηθεί η σχέση μάθησης και εκπαιδευτικής πράξης όπως και οι συνέπειες αυτών των προσεγγίσεων για το σχεδιασμό και την εφαρμογή προγραμμάτων προσχολικής εκπαίδευσης. Αναφορά στη θεωρία και την έρευνα σχετικά με την ανάπτυξη και τη μάθηση του παιδιού της προσχολικής ηλικίας καθώς και ανάλυση των σύγχρονων επιστημονικών απόψεων. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα και τα χαρακτηριστικά τους αναλύονται και συσχετίζονται με την ανάπτυξη του παιδιού της προσχολικής ηλικίας.

1.2.09 Εγγραμματισμός και παιδαγωγικές πρακτικές στην πρώτη παιδική ηλικία

δ' εξ., κ.Τζ. Βαρνάβα-Σκούρα
(δεν θα διδαχθεί κατά το ακαδημαϊκό έτος 2003-04)

Ο εγγραμματισμός εξετάζεται ως κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο, το οποίο στις μεταβιομηχανικές κοινωνίες συνδέεται με την πρόσβαση σε πολλαπλά μέσα παραγωγής μηνυμάτων και στη συνάρθρωση πολλαπλών συστημάτων αναπαράστασης. Στο πλαίσιο του μαθήματος έμφαση δίνεται στις πρακτικές εγγραμματισμού τόσο στο επίπεδο της οικογένειας όσο και στον πιο οργανωμένο μαθησιακό χώρο του νηπιαγωγείου και του δημοτικού σχολείου. Θα αναδειχθούν οι ιδιαιτερότητες του αλφαβητικού συστήματος γραφής ως συστήματος αναπαράστασης της γλώσσας και θα μελετηθεί η ανάπτυξη της μεταγλωσσικής συνείδησης στα παιδιά μέσα από τις ιδέες και τις αναπαραστάσεις για τη σχέση προφορικού-γραφικού λόγου, καθώς και ο τρόπος με τον οποίο αντιλαμβάνονται άλλα οπτικά συστήματα αναπαράστασης του κόσμου. Θα εξεταστούν σημαντικές διαφορές στις πρακτικές εγγραμματισμού στο επίπεδο της οικογένειας, καθώς και οι σημαντικότερες αλλαγές

των τελευταίων δεκαετιών σχετικά με τις πρακτικές εγγραμματισμού στο χώρο του νηπιαγωγείου και στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα δημιουργηθεί η δυνατότητα για μικρής κλίμακας ερευνητικές εργασίες.

1.2.10 Μουσειοπαιδαγωγική και σύγχρονη διδακτική

δ' εξ., κ. Ε. Νάκου

Επεξεργασία βασικών κατευθύνσεων της σύγχρονης παιδαγωγικής με έμφαση στη διδακτική και με ειδική αναφορά στη μουσειοπαιδαγωγική. Το μάθημα περιλαμβάνει και μαθήματα-ασκήσεις σε μουσειακούς χώρους, με κύριο στόχο τον εντοπισμό των δυνατοτήτων που παρέχουν τα μουσεία και το ευρύτερο πολιτισμικό περιβάλλον για το σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση εναλλακτικών μεθόδων.

Κύκλος 1.4: Ειδική Αγωγή

Η Ειδική Αγωγή κατέχει τις ίδιες δυνατότητες και τους ίδιους στόχους με τη Γενική Παιδαγωγική, παρότι έχει να αντιμετωπίσει πολύ δύσκολες συνθήκες. Είναι ένας τομέας της εκπαίδευσης που δέχεται επιρροές από το ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο στο οποίο ανήκει.

1.4.01 Παιδαγωγική της ένταξης

στ' εξ., κ. Α. Ζώνιου -Σιδέρη
 Αναπηρία. Η δυσκολία ενός ορισμού για την "αναπηρία". Ο ανάπηρος στην κοινωνία (πολιτική-ιστορική ανασκόπηση). Η αναπηρία από την σκοπιά της ψυχανάλυσης, της ψυχολογίας, της κοινωνικής ψυχολογίας. Κοινωνική αλληλεπίδραση. Στάση των αναπήρων προς την αναπηρία τους. Δομή της προσωπικότητας. Η θέση του ανάπηρου στην οικογένεια. Παιδαγωγική της ένταξης (εισαγωγή). Η Παιδαγωγική της ένταξης ως εξέλιξη της ειδικής παιδαγωγικής σκέψης και πράξης. Η ένταξη στο πλαίσιο της αγωγής. Ο μη διαχωρισμός "παιδιών και νέων" με ιδιαίτερες εκπαιδευτικές ανάγκες (σε αναζήτηση νέων εννοιών). Ένταξη στο νηπιαγωγείο και στο δημοτικό. Μορφές ένταξης (εντασσόμενη ομάδα, ατομική ένταξη στο νηπιαγωγείο). Διαδικασία ένταξης στον παιδικό σταθμό και στο νηπιαγωγείο. Αρχές και στόχοι της ένταξης στην εκπαίδευση. Το σχολείο ένταξης. Ο παιδαγωγός της ένταξης.

1.4.02 Ειδική αγωγή

ε' εξ., κ. Α. Ζώνιου -Σιδέρη
 Εξέλιξη της Ειδικής Εκπαίδευσης. Από το ειδικό στο γενικό σχολείο. Ειδική Αγωγή (ορισμοί, ιστορική αναδρομή).

Η Ειδική Αγωγή στην Ελλάδα μετά το 1900. Στόχοι της Ειδικής Αγωγής. Το ειδικό σχολείο σήμερα. Ο ειδικός παιδαγωγός. Παιδαγωγική-ψυχολογική μελέτη παιδιών με ειδικές ανάγκες. Παιδιά με εγκεφαλική παράλυση. Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης παιδιών με εγκεφαλική παράλυση. Ιδιαιτερότητες της εξέλιξης των ψυχικών λειτουργιών (προσοχή, μνήμη, αντίληψη, σκέψη) σε παιδιά με εγκεφαλική παράλυση. Εξέλιξη των κινητικών τους δυνατοτήτων. Ιδιαιτερότητες της γλωσσικής τους εξέλιξης. Προετοιμασία των νηπίων με εγκεφαλική παράλυση για την επιτυχή μετάβασή τους στη δημοτική εκπαίδευση. Παιδιά με νοητική καθυστέρηση. Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης των νοητικά καθυστερημένων παιδιών. Εξέλιξη των γλωσσικών και νοητικών τους δυνατοτήτων. Προετοιμασία των νηπίων με νοητική καθυστέρηση για την επιτυχή μετάβασή τους στη δημοτική εκπαίδευση.

1.4.06 Εκπαίδευση παιδιών με αισθητηριακές διαταραχές (κώφωση, τύφλωση)

η' εξ., κ. Α. Ζώνιου-Σιδέρη
Σεμινάριο. Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει και περάσει τα μαθήματα 1.4.01 "Παιδαγωγική της ένταξης" και

1.4.02 "Ειδική αγωγή" και να
φοιούν στο ή' εξάμηνο

• Κώφωση. Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης των κωφών παιδιών. Ομοιότητες και διαφορές στη διαδικασία εκπαίδευσης βαρήκοων και κωφών παιδιών. Ψυχολογική και παιδαγωγική προσέγγιση των κωφών παιδιών. Αισθητηριακή εξέλιξη των κωφών παιδιών. Ιδιαιτερότητες των ψυχικών λειτουργιών (προσοχή, μνήμη, αντίληψη). Γλωσσική και νοητική εξέλιξη των κωφών παιδιών. Προετοιμασία των νηπίων με διαταραχές ακοής για μια ομαλή μετάβαση στη δημοτική εκπαίδευση. Προβληματισμοί και διαδικασίες επιλογής ενός ενταξιακού ή ενός ειδικού σχολείου για κωφά παιδιά. Κώφωση και πολλαπλές αναπηρίες. Διαμόρφωση των αναλυτικών προγραμμάτων κατά την εκπαίδευση κωφών παιδιών.

• Τύφλωση. Το αντικείμενο, οι στόχοι και οι μέθοδοι της εκπαίδευσης τυφλών παιδιών. Ιδιαιτερότητες της εξέλιξης των ψυχικών λειτουργιών (προσοχή, μνήμη, αντίληψη, φαντασία) σε παιδιά με διαταραχές όρασης. Εξέλιξη του προσανατολισμού στο χώρο. Αισθητηριακή εξέλιξη των τυφλών παιδιών. Ιδιαιτερότητες της γλωσσικής εξέλιξης. Διαμόρφωση των δραστηριοτήτων και του αναλυτικού προγράμματος κατά την εκπαί-

δευση παιδιών με διαταραχές όρασης. Προετοιμασία των τυφλών νηπίων για την ομαλή μετάβασή τους στη δημοτική εκπαίδευση.

Ενότητα 2: Ψυχολογία

Κύκλος 2.0 Εισαγωγή

Παρουσιάζει περιληπτικά τα αντικείμενα με τα οποία ασχολείται η ψυχολογία, τις θεωρίες και τις μεθόδους που χρησιμοποιεί για να μελετήσει τη συμπεριφορά και τη νόηση ανθρώπων και ζώων. Προσφέρει μια γενική άποψη των παραδοσιακών εξειδικεύσεων της, κυρίως των κλάδων της αναπτυξιακής, της κλινικής, της κοινωνικής, της εκπαιδευτικής, της ψυχομετρικής και της συμβουλευτικής ψυχολογίας. Οι κλάδοι αυτοί εξετάζουν ζητήματα όπως η ανάπτυξη, οι αισθήσεις, τα συναισθήματα, τα κίνητρα, η προσωπικότητα, η προσαρμογή, οι διαταραχές της συμπεριφοράς, οι γνωσιακές λειτουργίες (δηλαδή οι διεργασίες μάθησης και η οργάνωση της γνώσης), οι κοινωνικές παράμετροι της συμπεριφοράς και της νόησης, η ομαδική και βιωματική συμπεριφορά, η λειτουργία της οικογένειας, η ψυχολογική μέτρηση και αξιολόγηση, οι θεραπευτικές τεχνικές. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις αρχές και τις μεθόδους της αναπτυξιακής ψυχολογίας, κυρίως όσον αφορά τη μελέτη του παιδιού από τη βρεφική έως την εφηβική ηλικία. Παρουσιάζονται οι διαφορετικές προσεγγίσεις της γνωσιακής, συναισθηματικής

και κοινωνικής ανάπτυξης του παιδιού.

2.0. 01 Εισαγωγή στην ψυχολογία

α' εξ., δύο τμήματα: κ. Χ. Σταματοπούλου-Ιγγλέση- Α-Κ και κ. Κ. Παπαδοπούλου Λ-Ω
Υποχρεωτικό στο 1^ο έτος

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή στην επιστήμη της ψυχολογίας μέσα από την ιστορία και τη θέση της στην εξέλιξη της επιστημονικής σκέψης κατά τους δύο προηγούμενους αιώνες. Παρουσιάζονται οι βασικές σχολές σκέψης, οι θεωρίες, οι μέθοδοι, η δεοντολογία, οι κλάδοι και οι βασικές λειτουργίες του νου (αίσθηση και λειτουργίες του εγκεφάλου, αντίληψη, μνήμη, γλώσσα, σκέψη και νοημοσύνη). Εκτενέστερη αναφορά γίνεται στον κλάδο της κοινωνικής ψυχολογίας και στις βασικές θεωρίες προσωπικότητας.

2.0.03 Ανάπτυξη του παιδιού

β' εξ., δύο τμήματα: κ. Κ. Παπαδοπούλου Α-Κ, κ. Δ. Παπούδη Λ-Ω

Υποχρεωτικό στο 1^ο έτος και ανοικτό μόνο στους πρωτοετείς, δευτεροετείς και τριτοετείς

Το μάθημα εισάγει στο γνωστικό αντικείμενο της αναπτυξιακής ψυχολογίας. Δίνεται έμφαση στο ρόλο των βιολογικών παραγόντων, των ψυ-

χολογικών και κοινωνικών διεργασιών και της αλληλεπίδρασης τους στην κατανόηση των βασικών θεμάτων της ανάπτυξης του παιδιού. Στο πλαίσιο του μαθήματος θα παρουσιαστούν και θα αναλυθούν: Η ιστορία, το αντικείμενο, θεωρητικά και μεθοδολογικά ζητήματα της αναπτυξιακής ψυχολογίας. Βιολογικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες της ανάπτυξης. Ζητήματα γνωσιακής ανάπτυξης. Συναισθηματική και κοινωνική ανάπτυξη.

Κύκλος 2.1

Αναπτυξιακή Ψυχολογία

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο "ανθρώπινη ανάπτυξη", δηλαδή την ψυχολογική ανάπτυξη από την εμβρυακή ζωή ως τα γηρατειά. Περιέχει μαθήματα για τις ειδικές μεθόδους της αναπτυξιακής ψυχολογίας, για τους επιμέρους τομείς της γνωσιακής, συναισθηματικής, κοινωνικής και γλωσσικής ανάπτυξης, καθώς και μαθήματα που αφορούν ειδικότερα την ανάπτυξη κατά τα στάδια της βρεφονηπιακής, παιδικής και εφηβικής ηλικίας.

2.1.04 Ανάπτυξη του λόγου

δ' εξ., κ. Δ. Κατή

Εισαγωγή στη μελέτη της ανάπτυξης των γλωσσικών/επικοινωνιακών ικανοτήτων: ιστορική ανασκόπηση, θεωρητικά

και μεθοδολογικά ζητήματα. Η ανάπτυξη γλωσσικών ικανοτήτων γλώσσας: φωνολογικές, γραμματικές, σημασιολογικές ικανότητες. Η ανάπτυξη επικοινωνιακών ικανοτήτων: πραγματολογικών, κειμενικών, κοινωνιογλωσσικών. Γλωσσικές/επικοινωνιακές ικανότητες και εκπαίδευση.

2.1.07 Γνωστική ανάπτυξη του παιδιού και του εφήβου: η θεωρία του Jean Piaget

γ' εξ., κ. Ό. Πανοπούλου-Μαράτου

Αναπτύσσονται οι βασικές έννοιες και η μεθοδολογία της θεωρίας του Jean Piaget. Αναπτύσσονται και τα τέσσερα στάδια της νοητικής ανάπτυξης του παιδιού και του εφήβου, με παραδείγματα από τις έρευνες της Σχολής της Γενεύης και σύνδεση με έννοιες που διδάσκονται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στα δύο πρώτα στάδια που αναφέρονται στο παιδί της προσχολικής ηλικίας. Θα γίνει μνεία και σε πρόσφατες έρευνες με νεογέννητα και βρέφη, που αμφισβητούν ορισμένα σημεία της "γενετικής" ψυχολογίας του Piaget.

2.1.08 Παιχνίδι: Ο ρόλος του στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη

η' εξ., κ. Κ. Παπαδοπούλου
Σεμινάριο

Εξετάζεται το παιχνίδι ως δραστηριότητα που αναπτύσσεται από την αρχή της ζωής και συμβάλλει στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του βρέφους και του παιδιού. Παρουσιάζονται οι διαφορετικές θεωρητικές προσεγγίσεις για τη φύση και το ρόλο του παιχνιδιού στην ανάπτυξη του παιδιού, οι διάφοροι τύποι ή είδη παιχνιδιού, οι μορφές που παίρνει το παιχνίδι κατά την αναπτυξιακή πορεία του παιδιού, ο ρόλος των ενηλίκων στο παιχνίδι των παιδιών καθώς και το παιχνίδι ως διαγνωστικό και θεραπευτικό εργαλείο.

Κύκλος 2.2

Κοινωνική Ψυχολογία

Η κοινωνική ψυχολογία, που αποτελεί τομή των κοινωνιολογικών παραγόντων και των ψυχολογικών καταβολών της ανθρώπινης συμπεριφοράς, είναι απαραίτητη για τη διερεύνηση των κοινωνικών φαινομένων. Εισαγωγή στο έργο, τις ιδιαιτερότητες και τις μεθόδους της κοινωνικής ψυχολογίας. Τα επιμέρους θέματα που απασχολούν τη σύγχρονη κοινωνική ψυχολογία εντάσσονται σε τέσσερις μεγάλες ενότητες: Ατομικές διεργασίες και κοινωνική συμπεριφορά, Διατομικές διεργασίες, Ομαδικές διεργασίες και διομαδικές σχέσεις, Συναλλαγή στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον.

2.2.01 Κοινωνική ψυχολογία

δ' εξ., κ. Α. Γαρδικιώτης

Εισαγωγή στην κοινωνική ψυχολογία και το ρόλο που διαδραματίζει στον ευρύτερο χώρο της ψυχολογίας. Το μάθημα εισάγεται με ορισμένα επιστημολογικά και μεθοδολογικά προβλήματα της κοινωνικής ψυχολογίας. Ακολουθούν τέσσερις μεγάλες ενότητες. Η πρώτη ενότητα αναφέρεται στο πώς τα άτομα αντιλαμβάνονται και επηρεάζονται από τις διάφορες κοινωνικές παραμέτρους. Αναλύονται οι στάσεις, η θεωρία των αντιλήψεων για τα πρόσωπα, οι στερεότυπες αντιλήψεις, η θεωρία των παραγωγικών αιτίων της συμπεριφοράς. Η δεύτερη ενότητα πραγματεύεται τις διαπροσωπικές σχέσεις και την επικοινωνία μεταξύ ατόμων. Η τρίτη ενότητα αναφέρεται στη δυναμική της ομάδας. Ειδικότερα αναλύονται τα χαρακτηριστικά της ομάδας, οι φάσεις της ομάδας, οι διάφορες θεωρίες της δυναμικής της ομάδας, το φαινόμενο της συμμόρφωσης, η συνεργασία και ο ανταγωνισμός, ο ηγετικός ρόλος. Η τέταρτη ενότητα έχει ως κεντρικό άξονα το πώς το φυσικό και το γενικότερο κοινωνικό περιβάλλον επηρεάζει το άτομο.

2.2.02 Φεμινιστική θεωρία και πράξη: Παραδείγματα από το χώρο της ψυχολογίας και της εκπαίδευσης

ή εξ., κ.Χ. Σταματοπούλου-Ιγγλέση

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Εισαγωγή στις γυναικείες σπουδές: Παραδείγματα από το χώρο της Ψυχολογίας και της Εκπαίδευσης". Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 2.2.03 "Αναπαραστάσεις των φύλων και ΜΜΕ" με βαθμό πάνω από τη βάση.

Το μάθημα στηρίζεται στην παραδοχή ότι οι γυναίκες ιστορικά έχουν αποκλειστεί από την επιστημονική κωδικοποιημένη γνώση. Οι κοινωνικές αλλαγές των τελευταίων τριάντα χρόνων δημιούργησαν την ανάγκη νέων θεωριών και εννοιολογικών εργαλείων που απαιτούν επανορισμό του ανδροκεντρικού επιστημονικού πεδίου. Οι νέες αυτές τάσεις στις επιστήμες της ψυχολογίας και της εκπαίδευσης τοποθετούν τις ιδιαίτερες εμπειρίες, ανάγκες και ενδιαφέροντα των γυναικών στο κέντρο της έρευνας, της μάθησης και της διδασκαλίας.

2.2.03 Αναπαραστάσεις των φύλων και ΜΜΕ

δ' εξ., κ. Χ. Σταματοπούλου-Ιγγλέση

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Ανδρισμός

και θηλυκότητα: μύθοι και στερεότυπα"

Εξετάζονται τα φυλετικά στερεότυπα και η λειτουργία τους στη διαμόρφωση των ρόλων των φύλων. Τα Μ.Μ.Ε. διερευνώνται ως τόποι αναπαραγωγής ενός πλέγματος ιδιαίτερων χαρακτηριστικών, συμπεριφορών και συναισθημάτων, που αντανακλούν τις κυρίαρχες στην κοινωνία στερεότυπες αναπαραστάσεις του ανδρισμού και της θηλυκότητας.

Κύκλος 2.3

Ψυχολογία Ατομικών

Διαφορών και Ψυχοπαθολογία

Τα μαθήματα αυτού του κύκλου πραγματεύονται θέματα όπως η εισαγωγή στην κλινική ψυχολογία, τη μεθοδολογία της κλινικής έρευνας (μεταξύ άλλων τις βασικές αρχές της κλινικής συνέντευξης και της λήψης ατομικού ιστορικού), και τις βασικές ψυχολογικές θεωρίες για τη διαμόρφωση της προσωπικότητας με έμφαση στις ατομικές διαφορές. Περιγράφονται τα μεγαλύτερα ψυχοπαθολογικά σύνδρομα της βρεφικής και πρώτης παιδικής ηλικίας, με ιδιαίτερη έμφαση σε εκείνες τις περιπτώσεις που αντιμετωπίζουν πρώτοι/ες και καλούνται να διαχειριστούν οι παιδαγωγοί που ασχολούνται με παιδιά από 3-7 .

2.3.03 Διαταραχές των παιδιών της προσχολικής ηλικίας

η' εξ., κ. Ό. Πανοπούλου - Μαράτου

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 2.0.02 "Ανάπτυξη του Παιδιού" και ένα μάθημα από τον κύκλο 2.1 της Αναπτυξιακής Ψυχολογίας" ή δύο μαθήματα Αναπτυξιακής Ψυχολογίας και να έχουν κάνει την πρακτική άσκηση του τρίτου έτους

Ορίζονται οι έννοιες του φυσιολογικού και του παθολογικού, της ψυχικής διαταραχής και του συμπτώματος. Παρουσιάζονται οι παρακάτω ψυχοπαθολογικές ενότητες, με έμφαση στην ευαισθητοποίηση των παιδαγωγών για την αντιμετώπιση πιθανών τέτοιων προβλημάτων σε παιδιά που φοιτούν στο σχολείο: Διαταραχές της διατροφής και του ύπνου. Ενούρηση-εγκόπριση. Διαταραχές της ομιλίας και του λόγου. Διαταραχή της ελκυσματικής προσοχής. Μαθησιακές διαταραχές. Παιδικές νευρώσεις. Νοητική καθυστέρηση. Παιδικός αυτισμός. Άλλες παιδικές ψυχώσεις. Το σύνδρομο του ψυχοκοινωνικού νανισμού.

2.3.05 Θεωρίες προσωπικότητας

στ' εξ., κ. Ό. Πανοπούλου - Μαράτου

Σεμινάριο. Η παρακολούθηση και η

εκπόνηση εργασίας είναι υποχρεωτικές. Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν τουλάχιστον στο στ' εξάμηνο.

Εξετάζεται η έννοια της προσωπικότητας, όπως μελετήθηκε από την αρχαιότητα (Ιπποκράτης, Γαλινός, αρχαία ινδική φιλοσοφία) ως σήμερα. Παρουσιάζονται τα ουσιαστικά επιστημονικά γνωρίσματα βάσει των οποίων μπορεί να δομηθεί μια άποψη ως θεωρία όπως και τα ειδικά γνωρίσματα των ψυχολογικών θεωριών για την προσωπικότητα. Παρουσιάζονται επίσης οι βασικές βιολογικές (Kretschmer, Sheldon), ψυχολογικές (Skinner, Dollard and Miller, Allport, Cattell, Eysenck, Lewin) και ψυχοδυναμικές θεωρίες (Freud, Jung, Adler, Fromm, Erikson, Rogers).

Κύκλος 2.4

Εκπαιδευτική Ψυχολογία και Συμβουλευτική Ψυχολογία

Ασχολείται με τη μελέτη της φύσης, των όρων, της μέτρησης και της αξιολόγησης της μάθησης στο σχολικό και στο γενικότερο εκπαιδευτικό πλαίσιο. Μελετά τις διαδικασίες μέσα από τις οποίες οι παιδαγωγοί περνούν στους μαθητές την πληροφόρηση, τις δεξιότητες, τις αξίες, τις στάσεις. Διερευνά επίσης τους τρόπους με τους οποίους οι αρχές της ψυχολογίας εφαρμόζονται στην

πρακτική της διδασκαλίας για να προωθηθεί η ανάπτυξη και εξέλιξη των μαθητών/τριών. Εκπαιδεύει στην ψυχοδυναμική των ανθρώπινων σχέσεων, έτσι ώστε οι μελλοντικοί παιδαγωγοί να μπορούν να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα, τις σκέψεις, τις επιθυμίες και τις πηγές προβληματισμού των μαθητών/τριών τους, συμβάλλοντας έτσι στην όλη μαθησιακή διαδικασία και την προσωπική ανάπτυξη τόσο των μαθητών/τριών τους όσο και των ίδιων.

2.4.01 Ψυχολογία της εκπαίδευσης

γ' εξ., κ. Τ. Σιδηροπούλου-Κανέλλου

Το μάθημα ασχολείται με την εφαρμογή των αρχών, των τεχνικών και άλλων πόρων της ψυχολογίας για την επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζει ο/η παιδαγωγός στην προσπάθεια να προωθήσει την ανάπτυξη και εξέλιξη του μαθητή και της μαθήτριας. Περιλαμβάνει: Έννοια και περιεχόμενο της ψυχολογίας της εκπαίδευσης. Μέθοδοι έρευνας. Βασικές ψυχολογικές αρχές της εξέλιξης της διαδικασίας της μάθησης. Παράγοντες που επηρεάζουν την εξέλιξη της προσωπικότητας. Το σχολείο ως φορέας κοινωνικοποίησης. Προβλήματα συμπεριφοράς στο σχολείο και η αντιμετώπισή τους κ.ά.

2.4.02 Συμβουλευτική ψυχολογία

στ' εξ., κ. Μ. Μαλικιώση-Λοΐζου

Το μάθημα στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των φοιτητών/τριών στο σημαντικό ρόλο που διαδραματίζει η συμβουλευτική στο χώρο της παιδείας. Εκπαιδεύει στην ψυχοδυναμική των ανθρώπινων σχέσεων έτσι ώστε οι μελλοντικοί παιδαγωγοί να μπορούν να αναγνωρίζουν τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τις επιθυμίες των παιδιών αλλά και όλων με όσους αλληλεπιδρούν. Περιλαμβάνει: Εισαγωγή στη φιλοσοφία, τη φύση και τους στόχους της. Ιστορική εξέλιξη. Μεθοδολογία. Θεωρητικές κατευθύνσεις. Συμβουλευτική διαδικασία.

Ενότητα 3: Κοινωνικές Επιστήμες

Κύκλος 3.0 Εισαγωγή

Επιδιώκεται η εισαγωγή στο αντικείμενο, τις έννοιες, τις μεθόδους, την ιστορία, τη σύγχρονη προβληματική και τις τάσεις των κοινωνικών επιστημών. Στόχος των μαθημάτων είναι η εξοικείωση με τα ερμηνευτικά και ερευνητικά εργαλεία αυτών των επιστημών. Διερευνώνται οι σχέσεις μεταξύ των διαφορετικών κλάδων των κοινωνικών επιστημών όπως και η σύνδεσή τους με τη θεματική της εκπαίδευσης και της αγωγής.

3.0.01 Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες

α' εξ., δύο τμήματα: κ. Δ. Μακρυνιώτη Α-MET, κ. Η. Μαυρίδης. ΜΗΤ-Ω
Υποχρεωτικό στο α' έτος

Το μάθημα επιχειρεί να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με τον τρόπο σκέψης των κοινωνικών επιστημών. Στηρίζεται στις βασικές έννοιες της κοινωνιολογίας, παρουσιάζει την πολλαπλότητα των προσεγγίσεών της και αναδεικνύει την κοινωνική διάσταση των φαινομένων, θεσμών και ιδεών. Για τη μετάβαση από τη θεωρία στην πραγματικότητα επικεντρώνεται παραδειγματικά στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Κύκλος 3.1.2.3

Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης-Συγκριτική Εκπαίδευση-Εκπαιδευτική Πολιτική και Ιστορία της Εκπαίδευσης

Παρουσιάζεται η κοινωνιολογική, ιστορική και συγκριτική προσέγγιση της εκπαίδευσης όπως και η μελέτη των εκπαιδευτικών πολιτικών. Στο επίκεντρο της κοινωνιολογικής προσέγγισης βρίσκονται τα ζητήματα της κοινωνικής λειτουργίας του εκπαιδευτικού θεσμού, της ισότητας των ευκαιριών, της κοινωνικής κινητικότητας μέσω της εκπαίδευσης, της γλώσσας και των κωδίκων της, των σχέσεων εξουσίας και ιδεολογίας στο σχολείο, των σχέσεων και στάσεων που αναπτύσσονται στη σχολική τάξη, της συμβολικής ανταλλαγής και επικοινωνίας, της καλλιέργειας κοινωνικών ταυτοτήτων, της αναπαραγωγής της γνώσης, της συγκρότησης των υποκειμένων και της κοινωνικοποίησης, της χρήσης και του ορισμού του σχολικού χρόνου και χώρου, της ανάπτυξης και κοινωνικής αξιοποίησης συγκεκριμένων εκπαιδευτικών πρακτικών. Η συγκριτική μελέτη και ανάλυση της εκπαιδευτικής πραγματικότητας προσεγγίζει την εκπαίδευση έτσι όπως διαμορφώνεται σε διάφορα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά, ιστορικά

και πολιτισμικά πλαίσια. Εμπλουτίζεται από εμπειρίες που αναφέρονται σε διάφορες χώρες και εκπαιδευτικά συστήματα, από τη διεπιστημονικότητα και από την κριτική/παρεμβατική διάθεση σχετικά με τα εκπαιδευτικά πράγματα. Στο πλαίσιο του αντικειμένου της εκπαιδευτικής πολιτικής αναλύεται η εκπαίδευση ως δραστηριότητα του σύγχρονου κράτους και εξετάζονται θέματα που αφορούν: θεωρίες κράτους και ερμηνείες της σχέσης κράτους - εκπαίδευσης - κοινωνίας, διαδικασίες διαμόρφωσης και κριτική της εκπαιδευτικής πολιτικής, σχέση δημοσίων και ιδιωτικών συμφερόντων στην εκπαίδευση, συγκριτική ανάλυση εκπαιδευτικών πολιτικών και μεταρρυθμίσεων κ.ά. Η ιστορία της εκπαίδευσης εξετάζει τη διαχρονική προοπτική των τάσεων και των θεσμών που χαρακτηρίζουν επιμέρους εκπαιδευτικά συστήματα ή και παιδαγωγικές θεωρίες. Οι τομές της είναι άλλοτε χρονολογικές, άλλοτε γεωγραφικές και άλλοτε ειδολογικές.

3.1.03 Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας

δ' εξ., κ. Α. Φραγκουδάκη

Η εγγραφή προϋποθέτει επιτυχή παρακολούθηση των μαθημάτων "3.0.01 Εισαγωγή στις κοινωνικές

επιστήμες" και "3.1.19 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης"

Το μάθημα περιέχει τις ακόλουθες δύο ενότητες.

1. Η κοινωνική ταξινόμηση της γνώσης, της γλώσσας και της κουλτούρας.

1.1 Η γλώσσα και η κουλτούρα του σχολικού θεσμού.

1.2 Ο στιγματισμός της γλώσσας και της κουλτούρας των λαϊκών στρωμάτων και η επίπτωσή του στη μαζική σχολική αποτυχία των μαθητών από αυτά τα στρώματα ιδίως στο δημοτικό σχολείο.

1.3 Ο αναπαραγωγικός ρόλος του εκπαιδευτικού θεσμού: όρια και δυνατότητες.

2. Η αντισταθμιστική εκπαίδευση ως αντίληψη για την προσχολική βαθμίδα και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

2.1 Η καθοριστική επίδραση του νηπιαγωγείου και των δύο πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου στη διαμόρφωση ή τη ναρκοθέτηση των προϋποθέσεων καλής σχολικής επίδοσης.

2.2 Η αναγνώριση των ποικιλιών της εθνικής γλώσσας που είναι μητρικές των μαθητών ως θεμέλιο της γλωσσικής καλλιέργειας στο νηπιαγωγείο και την πρώτη τάξη δημοτικού, όπου διδάσκεται ο γραπτός κώδικας της γλώσσας.

2.3 Η αποφασιστικής σημασίας αναίρεση της πεποίθησης ότι η

εξοικείωση με την επίσημη κουλτούρα είναι δείκτης νοητικής ικανότητας των νηπίων.

3.1.04 Ταυτότητες και κοινωνικές ιεραρχήσεις στην εκπαίδευση I: θεωρητικές προσεγγίσεις

ε' εξ., κ. Ν. Ασκούνη σε συνεργασία με κ. Α.

Ανδρούσου

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Ταυτότητες και διακρίσεις στην εκπαίδευση". Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν στο τρίτο έτος και να έχουν περάσει τα μαθήματα 3.1.03 "Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας" και 4.1.01 "Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής" όπως και 7.3.01 "Ελληνική Ιστορία, 19ος αιώνας".

Το μάθημα αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο συγκροτείται η κοινωνική ταυτότητα και στο ρόλο που διαδραματίζει το σχολείο σε αυτή τη διαδικασία. Ο ορισμός της ταυτότητας (του ίδιου) προϋποθέτει την ετερότητα (τον άλλο) και κάθε ταυτότητα κατατάσσει τα άτομα διαφοροποιώντας τα. Η διαφοροποίηση αυτή όμως συνδέεται με αξιολογήσεις, ιεραρχήσεις και αποκλεισμούς του "άλλου", του διαφορετικού. Στο μάθημα εξετάζεται η ιδιαίτερη συμβολή του σχολείου στη διαμόρφωση συλλογικών ταυτοτήτων αλλά

και οι συνακόλουθες διαδικασίες διαφοροποίησης και αποκλεισμού του "διαφορετικού". Το ενδιαφέρον εστιάζεται στην εθνική ταυτότητα, επιχειρείται όμως η σύνδεση με άλλες δύο βασικές εκδοχές της ταυτότητας που δομούνται γύρω από τους άξονες του φύλου και της κοινωνικής τάξης.

3.1.16 Η κοινωνική και μορφωτική καταγωγή των νηπίων

ζ' εξ., κ. Ά. Φραγκουδάκη
Η εγγραφή προϋποθέτει επιτυχή παρακολούθηση των μαθημάτων 3.1.19 "Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης" και 3.1.03 "Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας".

Το μάθημα επικεντρώνεται στην ευθύνη του εκπαιδευτικού θεσμού για τη σχολική αποτυχία, τις δυνατότητες άμβλυνσης του φαινομένου και τη μεγάλη ως προς την άμβλυνση σημασία της προσχολικής εκπαίδευσης και των δύο πρώτων τάξεων του δημοτικού σχολείου.

1. Η θεωρία του "πολιτισμικού κεφαλαίου".

1.1. Η ανάδειξη του παιδαγωγικού κενού (το σχολείο δε διδάσκει συστηματικά όσα απαιτεί να γνωρίζουν οι μαθητές).

1.2. Οι ικανότητες και δεξιότητες που απαιτεί το σχολείο δεν είναι εγγενείς αλλά αποτε-

λέσματα μάθησης.

1.3. Ποιες είναι οι δυνατότητες άμβλυνσης της σχολικής αποτυχίας ορισμένων κοινωνικών στρωμάτων.

2. Η θεωρία των "πολιτισμικών κωδίκων" και της "αναπλαισίωσης" της γνώσης.

2.1. Η σχέση ανάμεσα στη μητρική γλώσσα και τη σχολική επίδοση.

2.2. Το στίγμα του λάθους στις λαϊκές ποικιλίες της γλώσσας.

2.3. Η γνώση και οι κοινωνικές της παράμετροι.

3.1.17 Σεμινάριο κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης με θέμα: Εκπαιδευτικοί της προσχολικής εκπαίδευσης

η' εξ., κ. Ν. Ασκούνη

Σεμινάριο. Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών: "Σεμινάριο κοινωνιολογίας της εκπαίδευσης με θέμα: Το επάγγελμα του εκπαιδευτικού". Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να φοιτούν στο τελευταίο έτος και να έχουν περάσει τα μαθήματα: α) 1.1.04 "Κοινωνιολογία της σχολικής τάξης" ή 3.1.03 "Οι κοινωνικές παράμετροι της εκπαιδευτικής διαδικασίας" και β) 3.3.02 "Η εκπαιδευτική πολιτική στην προσχολική και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση: συγκριτική διάσταση".

Το σεμινάριο αναφέρεται στους εκπαιδευτικούς ως κοινωνικο-επαγγελματική ομάδα. Εστιάζει

το ενδιαφέρον στις νηπιαγωγούς και επιχειρεί να εξετάσει μέσα από μια ιστορική οπτική τη συγκρότηση αυτής της ομάδας, τα κοινωνικά, μορφωτικά και επαγγελματικά της χαρακτηριστικά καθώς και τις διαδικασίες μετασχηματισμού που την χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη περίοδο.

3.1.19 Εισαγωγή στην κοινωνιολογία της εκπαίδευσης

β' εξ., δύο τμήματα: κ. Ά.

Φραγκουδάκη Α-Κ και ειδικός επιστήμονας Π.Δ. 407/80 Λ-Ω
Η εγγραφή προϋποθέτει τις γνώσεις του μαθήματος "3.0.01 Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες"

Το μάθημα περιέχει τις ακόλουθες δύο ενότητες.

1. Η ανακάλυψη της συνάφειας ανάμεσα στη σχολική επίδοση και την κοινωνικομορφωτική καταγωγή των μαθητών.

1.1. Αναφορά στα διεθνή δεδομένα.

1.2. Παραδείγματα από το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα.

1.3. Η εξέλιξη της έννοιας της ισότητας απέναντι στο δημοτικό και αργότερα το 9χρονο υποχρεωτικό σχολείο.

2. Η επιστημολογική τομή ως αποτέλεσμα της συνάφειας ανάμεσα στην επίδοση και την καταγωγή.

2.1. Οι επιπτώσεις της τομής

στην ερμηνεία της σχολικής επίδοσης με αναφορά στην εγγενή ευφυΐα των ατόμων.

2.2. Η ανεύρετη αξιοκρατία των ίσων ευκαιριών.

2.3. Οι θεωρίες που ερμηνεύουν το φαινόμενο.

3.2.03 Εκπαίδευση και κοινωνικά δικαιώματα

ή εξ., κ. Ε. Ζαμπέτα

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδ. ετών: "Η εκπαίδευση στη νέα Ευρώπη και κοινωνικά δικαιώματα".

Το μάθημα αναφέρεται στις διαδικασίες συγκρότησης της ΕΟΚ και της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αναλύονται οι θεσμοί και οι διαδικασίες λήψης των αποφάσεων της Ένωσης στον τομέα της εκπαιδευτικής πολιτικής και εξετάζονται οι βασικότερες τάσεις πολιτικών τόσο στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και στο επίπεδο χωρών-μελών. Παράλληλα αναλύεται η έννοια του ευρωπαίου πολίτη, ιδιαίτερα κάτω από το πρίσμα των κοινωνικών πόλων που δημιουργούνται σε συνθήκες κρίσης του κράτους πρόνοιας στο χώρο της νέας Ευρώπης. Στο πλαίσιο αυτής της ανάλυσης εξετάζεται η δυνατότητα άσκησης εναλλακτικών εκπαιδευτικών πολιτικών, οι οποίες να συμβάλουν σε μια στρατηγική εμπέδωσης των κοινωνικών πολιτικών δικαιω-

μάτων.

3.3.01 Κράτος και εκπαίδευση

σ' εξ., κ. Ε. Ζαμπέτα

Αναλύονται οι βασικότερες θεωρητικές προσεγγίσεις που αφορούν την ερμηνεία της σχέσης κράτους και εκπαίδευσης (φιλελεύθερες, μαρξιστικές, πλουραλιστικές προσεγγίσεις κ.ά.), με στόχο την κριτική ανακατασκευή των επιχειρημάτων που προτείνουν. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται θέματα όπως η ερμηνεία της παρέμβασης του κράτους στο χώρο της εκπαίδευσης και το ζήτημα της συγκρότησης δημόσιου συμφέροντος σε αναφορά με τους εκπαιδευτικούς θεσμούς. Το μάθημα περιλαμβάνει διαλέξεις και σεμινάρια με αντικείμενο την ανάλυση κλασικών κειμένων.

3.3.02 Εκπαιδευτική πολιτική (με έμφαση στην πολιτική για την εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη)

γ' εξ., κ. Ε. Ζαμπέτα

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών: "Η εκπαιδευτική πολιτική στην προσχολική και την πρωτοβάθμια εκπαίδευση: συγκριτική διάσταση".

Αναλύεται η εκπαιδευτική πολιτική στο χώρο της προσχολικής και της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ιδιαίτερη βαρύτητα

αποδίδεται στην ανάλυση των διαδικασιών συγκρότησης των θεσμών προσχολικής αγωγής και στη συγκριτική ανάλυση των πολιτικών που αφορούν την αγωγή και εκπαίδευση της πρώιμης παιδικής ηλικίας στην Ευρώπη. Στο πλαίσιο αυτό εξετάζονται θέματα όπως η σχέση μεταξύ εκπαιδευτικών και κοινωνικών πολιτικών του κράτους στο χώρο της αγωγής της πρώιμης παιδικής ηλικίας, η διχοτομία των θεσμών προσχολικής αγωγής και το ζήτημα της επαγγελματοποίησης των εκπαιδευτικών της πρώιμης ηλικίας. Επίσης εξετάζονται ορισμένες από τις βασικότερες πολιτικές στο χώρο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως αυτές που αφορούν την αξιολόγηση στην εκπαίδευση κ.ά.

3.3.12 Ιστορία της εκπαίδευσης

δ' εξ., κ. Σ. Χρόνης

Η εκπαίδευση από την απελευθέρωση (1821) μέχρι σήμερα (συνοπτική εξιστόρηση), Γλωσσικοί αγώνες στις αρχές του 20ου αιώνα: ευαγγελιακά και ορεσטיακά. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση στις αρχές του 20ου αιώνα: το Παρθεναγωγείο του Βόλου, ο Εκπαιδευτικός Όμιλος, η Φοιτητική Συντροφιά. Οι απόπειρες μεταρρύθμισης και αντιμεταρρύθμισης

1913-1922. Προσπάθειες συνέχισης της πριν το 1917 εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης: Τα Μαρσαλειακά, η διάλυση του Εκπαιδευτικού Ομίλου. Η μεταρρύθμιση του 1929. Η εκπαίδευση στα χρόνια της δικτατορίας του Μεταξά. Η παιδεία στην Αντίσταση. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση του 1964. Η εκπαίδευση στα χρόνια της επταετίας (1967-1974). Η μεταρρύθμιση του 1976. Η εκπαίδευση μετά το 1981.

Ενότητα 4: Μεθοδολογία/ Επιστημολογία

Κύκλος 4.0/1/2

Εισαγωγή-Τεκμηρίωση- Μέθοδοι Έρευνας

Τα μαθήματα αυτής της ενότητας αφορούν τρία ζητήματα απόκτησης και παραγωγής της επιστημονικής γνώσης. Παρέχουν καταρχήν γνώση επιστημολογικών και μεθοδολογικών εννοιών, εργαλείων, προβληματισμών και κατευθύνσεων που είναι αναγκαίες για να μπορεί κανείς να παρακολουθήσει στη συνέχεια μαθήματα ποσοτικών και ποιοτικών αναλύσεων των ερευνητικών δεδομένων. Καλύπτονται θέματα όπως αλήθεια και αντικειμενικότητα, ιστορία και κριτική των μεθόδων, σχέση φυσικών και κοινωνικών επιστημών, επιστημονική εξέλιξη και πρόοδος, ιστορία και κοινωνιολογία της επιστήμης, έρευνα και ερευνητής/ρια, επιστημονική αξιοπιστία και εγκυρότητα, εξήγηση και ερμηνεία, μέθοδοι και τεχνικές, είδη τεχνικών δειγματοληψία, εφαρμογές. Τα μαθήματα στοχεύουν, δεύτερον, να απαντήσουν στο ερώτημα: πώς γράφεται μια επιστημονική εργασία. Αποτελούν έτσι απαραίτητη προϋπόθεση για τη συμμετοχή στα περισσότερα μαθήματα του τμήματος όπως και στα υπόλοιπα μαθήματα αυτής της ενό-

τητας. Εξετάζονται τέλος λεπτομερέστερα τόσο οι ποσοτικές όσο και οι ποιοτικές μέθοδοι έρευνας. Στις ποσοτικές μεθόδους εργαζόμαστε με αριθμητικά δεδομένα, που προκύπτουν από τη χρήση των μεθόδων της παρατήρησης ή του πειράματος. Τα σχετικά μαθήματα παρουσιάζουν μεθόδους διαχείρισης και ανάλυσης εκπαιδευτικών δεδομένων, με στόχο την περιγραφή και ερμηνεία των φαινομένων που αντανακλώνται στα δεδομένα αυτά. Η ποιοτική έρευνα έχει ιδιαίτερους κανόνες και αρχές. Τα σχετικά μαθήματα ασχολούνται με το ζήτημα της αντικειμενικότητας αυτών των μεθόδων όπως και με τις ποικίλες τεχνικές τους: ανάλυση περιεχομένου, ανάλυση λόγου, επιτόπια και συμμετοχική παρατήρηση, εθνομεθοδολογικές προσεγγίσεις. Προτείνουν επίσης εφαρμογές των ποιοτικών μεθόδων σε ερευνητικά σχέδια που έχουν ως αντικείμενό τους τις εκπαιδευτικές σχέσεις και πρακτικές.

4.0.02 Μεθοδολογία της έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες με έμφαση στις επιστήμες της αγωγής

γ' εξ., τρία τμήματα: κ. Θ.

Δραγώνα Α-Θ, κ. Τζ. Βαρνάβα-Σκούρα Ι-Π, κ. Γ.

Κοντογιαννοπούλου-

Πολυδωρίδη Ρ-Ω

Οι στόχοι του μαθήματος συμπεριλαμβάνουν εκτός των άλλων την επεξεργασία θεωρίας, (ορίζοντα) της πραγματικότητας και του πραγματολογικού υλικού έτσι ώστε να κατανοηθεί σε πρώτη φάση και να κατακτηθεί (ας ελπίσουμε) ο τρόπος συγκρότησης, χρήσης και επαναδιαπραγμάτευσης της θεωρίας, των εννοιών και του πραγματολογικού υλικού σε σχέση με το παρακάτω πλαίσιο.

- Από τα μέσα του αιώνα και μετά οι κοινωνικές επιστήμες ανέπτυξαν και εξειδίκευσαν εμπειρικές - πειραματικές - στατιστικές - θετικιστικές προσεγγίσεις για να ερευνήσουν περίπου κάθε εκπαιδευτικό πρόβλημα υπό τον ήλιο.

-Στις δεκαετίες του 1970 η Μαρξιστική κριτική της εξουσίας, της κοινωνικής αναπαραγωγής και της κυριαρχίας αναπτύχθηκε στην εκπαίδευση μαζί με το αίτημα για επαναστατική αλλαγή. Η κριτική της Σχολής της Φρανκφούρτης έφερε στην εκπαιδευτική θεωρία τη σύνθεση της ιστορίας, της

κοινωνικής θεωρίας και της ψυχολογίας. Η κριτική του θετικισμού και της τεχνοκρατίας αναπτύχθηκε παράλληλα με το αίτημα για περισσότερο ανθρωπινή ανθρωπιστική επιστήμη.

-Οι δεκαετίες του 1980 και 1990 φέρνουν την ανάπτυξη μεταθετικιστικής, ερμηνευτικής και νέο-Μαρξιστικής κριτικής, ενώ η ονομαζόμενη "ποιοτική" έρευνα αναζητά παράλληλη δραστηριότητα με την ονομαζόμενη "ποσοτική" έρευνα. Επικρατεί σχετική "εκκρεμότητα" στη διεθνή ακαδημαϊκή κοινότητα σε αντίθεση με την προηγούμενη γενιά ερευνητών. Η προηγούμενη γενιά επέλεξε και μνήθηκε σε ένα συγκεκριμένο και σχετικά σταθερό ερευνητικό "παράδειγμα", ενώ σήμερα οι ερευνητές ψάχνουν απαντήσεις σε σημαντικά προβλήματα θεωρίας και μεθόδου. Η μαθησιακή εμπειρία για τις/τους φοιτήτριες/τές στηρίζεται στην αντίληψη για τη σχέση ανάμεσα στη θεωρία, τον ορίζοντα της πραγματικότητας, το πραγματολογικό υλικό και την αποσαφήνιση των εννοιών που αναλύονται από τα παραπάνω και τα ερευνητικά ερωτήματα. Το πραγματολογικό υλικό που οι φοιτήτριες/τές χρησιμοποιούν για την εργαστηριακή άσκηση του μαθήματος (βλ. παρακάτω) προέρχεται από τρέχουσες έρευνες εκπαιδευ-

τικής αξιολόγησης οι οποίες αναφέρονται στο αναλυτικό πρόγραμμα, τις προθέσεις των εκπαιδευτικών για τη διδασκαλία-μάθηση και τα επιτεύγματα των μαθητών/ριών. Οι μικρές έρευνες που οι φοιτήτριες/τές επεξεργάζονται στην εργαστηριακή άσκηση εστιάζονται στη μελέτη των σχέσεων ανάμεσα στα παραπάνω και στην κοινωνική προέλευση των μαθητών/ριών.

Το μάθημα αποτελείται από τρεις δραστηριότητες: α) Τη συνήθη πανεπιστημιακή παράδοση, β) Την πρακτική εργαστηριακή άσκηση των φοιτητριών/τών, γ) Την αξιολόγηση με βάση την πρακτική εργαστηριακή άσκηση ή/και την εξέταση στο τέλος του εξαμήνου (στην αίθουσα με ανοιχτά βιβλία, ή στο σπίτι κατά τη διάρκεια διημέρου, ή στην αίθουσα χωρίς βιβλία).

4.1.01 Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής

β' εξ., τρία τμήματα: κ. Ν.

Ασκούνη Α-Θ, κ. Α.

Γαρδικιώτης Ι-Π και κ. Β.

Σβολόπουλος Ρ-Ω

υποχρεωτικό στο 1^ο έτος

Το μάθημα στοχεύει να εξοικειώσει τους/τις φοιτητές/τριες με τη λογική της επιστημονικής εργασίας και να προσφέρει στοιχειώδη εργαλεία για την

εκπόνηση εργασιών στο πανεπιστήμιο. Περιλαμβάνει τα εξής θέματα: Η επιστημονική εργασία και οι στόχοι της: κριτήρια επιστημονικότητας. Το θέμα και η συγκρότησή του: επιλογή και οριοθέτηση, η διατύπωση των ερωτημάτων. Βιβλιογραφική έρευνα: η βιβλιοθήκη και η συγκρότηση της βιβλιογραφίας. Η ανάγνωση ως μέρος της γραφής: δελτία και σημειώσεις. Η συγγραφή: παραθέματα παραπομπές, κριτήρια γραφής.

4.2.01 Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου:

Στατιστική Ι

γ' εξ., κ. Β. Γιαλαμάς

Περιγραφική στατιστική (κατανομές συχνότητας, μέτρα κεντρικής θέσης, μέτρα μεταβλητότητας, συνάφεια, αξιολόγηση ατομικών περιπτώσεων). Εισαγωγή στην επαγωγική στατιστική (δειγματοληπτικές κατανομές, διαστήματα εμπιστοσύνης, έλεγχοι υποθέσεων για το μέσο όρο, ανάλυση συχνότητας με τη χιτετράγωνο κατανομή).

4.3.05 Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου

σ' εξ., Ειδικός επιστήμονας

Π.Δ. 407/80

Ενότητα 5: Θετικές Επιστήμες και Εκπαίδευση

Κύκλος 5.1: Έννοιες Φυσικών Επιστημών

Εισαγωγή σε βασικές αρχές και θεωρίες των φυσικών επιστημών, στην εξέλιξη των βασικών τους εννοιών και στη σχέση αυτών των γνωστικών αντικειμένων με ζητήματα εκπαίδευσης και ειδικότερα της διδακτικής.

5.1.03 Έννοιες φυσικών επιστημών

γ' εξ., Α - Κ κ. Β. Τσελφές, δ' εξ., Λ - Ω κ. Β. Τσελφές,
Εξοικείωση με τις αναπαραστάσεις που χρησιμοποιούν τα παιδιά στις συζητήσεις τους για τον "φυσικό κόσμο" καθώς και στις παρεμβάσεις τους πάνω σ' αυτόν. Οι αναπαραστάσεις αυτές συσχετίζονται με τις έννοιες που προτείνονται από τις Φυσικές Επιστήμες για τις αντίστοιχες περιγραφές και παρεμβάσεις. Περιλαμβάνονται θέματα σχετικά με ενότητες της φυσικής, της χημείας, της βιολογίας και της αστρονομίας. Η διαπραγμάτευση των θεμάτων χρησιμοποιεί τα ευρήματα της διδακτικής των φυσικών επιστημών και εστιάζει αφ' ενός στην κοινωνική διάσταση της δόμησης των αναπαραστάσεων και αφ' ετέρου, στους περιορισμούς που εισάγονται

όταν οι αναπαραστάσεις χρησιμοποιούνται για να παρέμβουν τα παιδιά στο φυσικό κόσμο.

5.1.04 Κατασκευή εννοιών στις φυσικές επιστήμες

έ' εξ., Λ - Ω κ. Β. Τσελφές, σ' εξ., Α - Κ κ. Β. Τσελφές
Εργαστήριο μέχρι 20 άτομα ανά τμήμα. Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 5.1.02 "Η εξέλιξη των ιδεών στις φυσικές επιστήμες" ή 5.1.03 "Έννοιες φυσικών επιστημών".

Εξοικείωση με τις διαδικασίες κατασκευής εννοιών στις φυσικές, εργαστηριακές, επιστήμες. Περιλαμβάνονται δέκα τρίωρες εργαστηριακές ασκήσεις και δύο τρίωρες διαλέξεις/ συζητήσεις (μία εισαγωγική και μία καταληκτική). Οι εργαστηριακές ασκήσεις συντίθενται από ασθενώς καθοδηγούμενες παρεμβάσεις των φοιτητών/τριών πάνω σε "κομμάτια" του κόσμου του εργαστηρίου και από αναδραστικές συζητήσεις γύρω από τα ερωτήματα και τις απαντήσεις που σχετίζονται με τις παρεμβάσεις αυτές.

Κύκλος 5.2

Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Τα μαθήματα αυτού του κύκλου αποσκοπούν (α) στην εισαγωγή των φοιτητών/τριών στο γνωστικό και ιδεολογικό χώρο του περιβάλλοντος και της οικολογίας, (β) στην κατανόηση της

προβληματικής και του θεωρητικού και μεθοδολογικού πλαισίου της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, (γ) στην άσκηση των φοιτητών/τριών σε μεθόδους και τεχνικές οι οποίες θα τους/τις βοηθήσουν να διαμορφώσουν μελλοντικά στο σχολείο κατάλληλες διδακτικές παρεμβάσεις που θα εξυπηρετούν τους στόχους της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.

5.2.01 Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση

δ' εξ., κ. Ε. Φλογαίτη

Στόχος του μαθήματος είναι η εισαγωγή των φοιτητών/τριών στο γνωστικό και ιδεολογικό χώρο του περιβάλλοντος και της οικολογίας και η κατανόηση της προβληματικής και του εννοιολογικού και μεθοδολογικού πλαισίου της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης (ΠΕ). Εξετάζονται: Η οικολογική κρίση - αίτια και συνέπειες. Βασικές έννοιες της ΠΕ. Ανάπτυξη και περιβάλλον. Η έννοια της αειφορίας. Σύγχρονα περιβαλλοντικά ζητήματα. Ιδεολογικές τάσεις στην ΠΕ. Παιδαγωγικό και διδακτικό πλαίσιο της ΠΕ.

5.2.02 Διδακτικές προσεγγίσεις και στρατηγικές στην περιβαλλοντική εκπαίδευση

στ' εξ., κ. Ε. Φλογαίτη

Συνιστάται να έχει προηγηθεί το μάθημα 5.2.01 "Εισαγωγή στην περιβαλλοντική εκπαίδευση"

Στόχος του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι φοιτητές/τριες με βασικές διδακτικές στρατηγικές που χρησιμοποιούνται στην ΠΕ, όπως η χαρτογράφηση εννοιών, η συζήτηση, η μελέτη περίπτωσης, το παιχνίδι ρόλων, το δίλημμα, ο περιβαλλοντικός έλεγχος, η μελέτη πεδίου κ.ά. Οι φοιτητές/τριες εργάζονται σε ομάδες και ασκούνται στις στρατηγικές αυτές. Ταυτόχρονα αναλύουν βασικές περιβαλλοντικές έννοιες και ζητήματα.

Ενότητα 6: Αγωγή στις Τέχνες

Κύκλος 6.1

Μουσική/Κινητική

Στα μαθήματα αυτού του κύκλου δίνονται οι θεωρητικές βάσεις της μουσικής και της κινητικής αγωγής, αναλύονται τα βασικά στοιχεία των μουσικοκινητικών παιχνιδιών, διδάσκονται πρώτες μορφές αυτοσχεδιασμού και εξετάζονται οι αρχές της διδακτικής της μουσικής για παιδιά νηπιαγωγείου και πρώτων τάξεων του δημοτικού. Παράλληλα γίνεται βιωματική προσέγγιση του τραγουδιού, της χρήσης οργάνων καθώς και της κατασκευής μουσικών οργάνων με απλά υλικά.

6.1.02 Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής

α' εξ., κ. Ν. Τσαφταρίδης

Η μουσική και κινητική αγωγή ως μέσο αισθητικής καλλιέργειας και έκφρασης συναισθημάτων. Ιστορικά στοιχεία για την Μουσική και Κινητική (Μ.Κ.): που ανιχνεύονται οι ρίζες της, με ποιο τρόπο εμφανίζεται, ποιο ρόλο έπαιζε, εξέλιξη και πωγουρίσματα. Η εκ νέου ανακάλυψη της Μ.Κ. στις αρχές του αιώνα μας. Οι μεγάλοι μουσικο-παιδαγωγοί και η φιλοσοφία τους. Ρυθμός, λόγος, μελωδία, κίνηση και η έννοια της "στοιχειοδομικής" (elementar)

μουσικής. Ο ήχος και τα βασικά στοιχεία της μουσικής μέσα από τα μουσικά και κινητικά παιχνίδια. Απλές κυκλικές φόρμες (rondo), επίμονο βάσιμο (basso ostinato) και ο αυτοσχεδιασμός στη σύνθεση μουσικοκινητικού έργου.

6.1.05 Κατασκευές μουσικών οργάνων

γ' εξ., κ. Ν. Τσαφταρίδης

Κατάταξη των μουσικών οργάνων. Βασικές γνώσεις για την παραγωγή του ήχου στα μουσικά όργανα. Απλές κατασκευές μουσικών οργάνων με υλικά όπως κουτιά από αναψυκτικά, πλαστικά ποτήρια, χάνδρες, κομμάτια από ξύλο, φύλλα, όστρακα. Ρυθμικά και μελωδικά παιχνίδια με χρήση των ιδιοκατασκευασμένων οργάνων.

Κατασκευές μουσικών οργάνων

6.1.06 Μουσική και κινητική αγωγή: εφαρμογές στην προσχολική και πρώτη σχολική ηλικία

β' εξ., κ. Ν. Τσαφταρίδης

Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα 6.1.02 "Θεωρίες μουσικής και κινητικής αγωγής".

Η πρακτική εφαρμογή της Μουσικής και Κινητικής στο νηπιαγωγείο και στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Φωνητικές δυνατότητες των παιδιών αυτής της ηλικίας, όργανα και δυνατότητες χρήσης από αυτά. Ο αυτοσχεδιασμός, οι απλές φόρμες μουσικής, τα μουσικά παιχνίδια και οι ηχοϊστορίες σαν κύτταρο της μουσικής πράξης και της αισθητικής αγωγής. Παραδοσιακά και σύγχρονα τραγούδια που μπορούν να τραγουδηθούν από παιδιά. Η δυναμική της ομάδας.

6.1.09 Το τραγούδι ως μέσο έκφρασης

ε' εξ., κ. Δ. Βαρελάς

Σεμινάριο

Το ελληνικό μονοφωνικό τραγούδι, τόσο παραδοσιακό όσο και σύγχρονο, θα αποτελέσει το υλικό για να ερευνηθούν και να αναλυθούν τα στοιχεία που αναδεικνύουν το τραγούδι ως μέσο έκφρασης και επικοινωνίας. Η προσέγγιση θα είναι βιωματική μέσα από τη φωνή στο ομαδικό τραγούδι καθώς και τη χρήση

μικρών τονικών και μη τονικών οργάνων.

6.1.10 Δημιουργικές μουσικές δραστηριότητες: η χρήση μικρών μελωδικών οργάνων

ε' εξ., κ. Δ. Βαρελάς

Το μάθημα αυτό θα φέρει τους/τις φοιτητές/τριες σε επαφή με τα βασικά όργανα της ορχήστρας Orff (ξυλόφωνο, μεταλλόφωνο, glockenspiel, φλογέρα και ρυθμικά κρουστά) και την κιθάρα. Περιλαμβάνει: Εξερεύνηση ηχοχρωμάτων και τεχνικές παιξίματος. Μελωδική και ρυθμική συνοδεία (Ostinati, bordun). Προφορική εκμάθηση μελωδίας, σύνθεση και ενορχήστρωση παιδικών τραγουδιών σε μικρά οργανικά σύνολα.

Χρήση μουσικών οργάνων

6.1.11 Κατασκευή μουσικών οργάνων και μουσικά ιδιώματα

δ' εξ., κ. Ν. Τσαφταρίδης
Σεμινάριο. Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα 6.1.05 "Κατασκευές μουσικών οργάνων"

Η κάθε περιοχή αλλά και η κάθε εποχή σηματοδοτούνται από συγκεκριμένα μουσικά ιδιώματα. Ένας από τους παράγοντες διαμόρφωσής τους είναι και τα μουσικά όργανα. Στόχος του μαθήματος είναι η διερεύνηση διαφόρων μουσικών ιδιωμάτων μέσω της κατασκευής του αντίστοιχου μουσικού οργάνου. Η αφαιρετική κατασκευή γίνεται η αφορμή για να γνωρίσουμε συμμετέχοντας σε ένα μουσικό δρώμενο (ακούγοντας, παίζοντας και τραγουδώντας) τα είδη μουσικής που επιλέγονται με βάση τα προσωπικά μας ενδιαφέροντα και αναζητήσεις. Η προσέγγιση είναι παιδαγωγική με διαπολιτισμικές διαστιάσεις.

6.1.12 Κρουστά μουσικά όργανα και ηχογόνες πηγές.

Μια παιδαγωγική προσέγγιση της μουσικής

ζ' εξ., κ. Ν. Τσαφταρίδης
Εργαστήριο. Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει τουλάχιστον δύο μαθήματα εκ των οποίων ένα από τα 6.1.02, 6.1.05, 6.1.09, 6.1.10 και ένα από τα 6.1.05, 6.1.11.

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξερευνηθούν σε βάθος οι δυνατότητες των κρουστών μουσικών οργάνων τα οποία έχουν κατασκευασθεί κατά τη διάρκεια των προηγούμενων μαθημάτων, αλλά και ο ήχος που μπορούν να παράγουν διάφορα αντικείμενα. Θα χρησιμοποιηθούν ξυλάκια, μαράκες, shaker, κασετίνες, δίτονες κουδούνες, bendir, νταούλια αλλά και κουτάλια, κουβάδες, τενεκέδες, μπουκάλια, μεταλλικοί δίσκοι, πιάτα και σωλήνες. Ρυθμοί από την ελληνική παραδοσιακή μουσική αλλά και από διάφορους εξωευρωπαϊκούς μουσικούς πολιτισμούς θα μελετηθούν και θα αποτελέσουν τα παραδείγματα για τις δικές μας μουσικές κατασκευές. Παράλληλα θα αναπτύσσεται η δεξιότητα στη χρήση των κρουστών οργάνων μέσω ασκήσεων δεξιοτεχνίας που θα συνδυάζουν το παίξιμο, τη ρυθμική απαγγελία και τη σημειογραφία. Οι μουσικοί και εκπαιδευτικοί ορίζοντες των φοιτητριών και φοιτητών θα διευρύνονται με την επίσκεψη ειδικών δασκάλων, συνθετών και ερμηνευτών κρουστών.

Κύκλος 6.2: Εικαστική Αγωγή

Ο κύκλος της Εικαστικής Αγωγής εισάγει τον φοιτητή/τρια στις βασικές παραμέτρους και ιστορία της διδακτικής της τέ-

χνης και των εικαστικών τεχνών γενικότερα. Οι φοιτητές εξοικειώνονται με σύγχρονες προσεγγίσεις και πρακτικές και εκπαιδεύονται σε ζητήματα εφαρμογής της διδακτικής της τέχνης στην προσχολική ηλικία.

6.2.01 Διδακτική της Τέχνης α' εξ., κ. Ο. Κούβου

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Εισαγωγή στην αισθητική αγωγή-εικαστικές τέχνες"

Βασικές παράμετροι της εικαστικής αγωγής

1. Η αναγκαιότητα για καλλιτεχνική αγωγή.

2. Οι σκοποί της καλλιτεχνικής αγωγής.

3. Ιστορική αναδρομή.

Σύγχρονες προβληματικές και πρακτικές της τέχνης και της διδασκαλίας της - μοντέλα διδακτικής της τέχνης.

Διδακτική της τέχνης στην προσχολική ηλικία:

1. Αναπτυξιακά στάδια της αναπαραστατικής ικανότητας στην προσχολική ηλικία.

2. Η τέχνη ως γνωστική διαδικασία

3. Η τέχνη και η συναισθηματική - διανοητική - αντιληπτική και κοινωνική ανάπτυξη του παιδιού.

4. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού: καθοδήγηση της καλλιτεχνικής διεργασίας - καλλιέργεια της

οπτικής αντίληψης.

5. Σχεδιασμός υποδειγμάτων μαθημάτων βασισμένων στα αναπαραστατικά στάδια.

6.2.03 Εικαστικό Εργαστήριο η' εξ., κ. Ο. Κούβου

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών "Εικαστική αγωγή Ι".

Πρακτική εξάσκηση του φοιτητή/τριας στην ζωγραφική - σχέδιο - χαρακτηριστική - χειροτεχνία - γλυπτική - σχεδιασμό περιβάλλοντος.

1. Κατασκευή τεχνημάτων χρησιμοποιώντας ποικιλία υλικών

2. Παρατήρηση και ανάλυση της προσωπικής καλλιτεχνικής διεργασίας του φοιτητή: σύλληψη ιδέας - επεξεργασία - εκτέλεση - χρήση του υλικού ως εκφραστικού μέσου.

3. Οργάνωση εργαστηρίου για την προσχολική ηλικία

6.2.04 Εφαρμογές στην Διδακτική της Τέχνης

σ' εξάμηνο, κ. Ο. Κούβου

Αντίστοιχο του μαθήματος προηγούμενων ακαδημαϊκών ετών

"Εικαστική αγωγή ΙΙ".

Ένα πλαίσιο προγράμματος της καλλιτεχνικής αγωγής: προσωπική έκφραση - πολιτιστική κληρονομιά - η τέχνη στην κοινωνία.

Προγραμματισμός και αξιολόγηση του μαθήματος

1. Κατάρτιση προγράμματος διδασκαλίας: στόχοι - μέθοδοι - πηγές - περιεχόμενο - συνέχεια - ενότητες.

2. Αξιολόγηση μάθησης στην τέχνη.

Προτεινόμενες δραστηριότητες:

ζωγραφική - σχέδιο - γλυπτική - χαρακτηριστική - χειροτεχνία - αρχιτεκτονική - σχεδιασμός του περιβάλλοντος - εορταστικές τέχνες. Πόροι για την διδασκαλία.

Κουκλοθέατρο

Κύκλος 6.3

Θεατρική Έκφραση

Η θεατρική πράξη ως μέσο καλλιέργειας των φοιτητών/τριών αποσκοπεί πέρα από την απόκτηση γνώσεων να τους/τις καταστήσει ικανούς/ές να χρησιμοποιήσουν στην πράξη τις δεξιότητες που απέκτησαν, τόσο στη δημιουργία θεατρικών δρωμένων στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού προγράμματος όσο και μέσα στην ίδια την εκπαιδευτική διαδικασία. Επιπλέον αποσκοπεί να ενεργοποιηθούν οι φοιτη-

τές/τριες σε όλα τα επίπεδα και μέσα από τη συνειδητοποίηση των δυνάμεών τους να ασκηθούν σωματικά, ψυχικά και πνευματικά (τις οποίες με μόνη την απόκτηση γνώσεων δεν μπορούν να αποκαλύψουν).

6.3.02 Εισαγωγή στο Κουκλοθέατρο

γ' εξ., κ. Α. Παρούση

Εισαγωγή στις βασικές αρχές και την ιδιομορφία της τέχνης της κούκλας, στην παρουσίαση και ένταξή της στην εκπαιδευτική διαδικασία. Είδη κούκλας ως προς την τεχνική κίνησή τους, τεχνικές και είδη σκηνικής παρουσίας, κατασκευής κλασικής και σύγχρονης μορφής κούκλας, μυθοπλασία, σενάριο κουκλοθέατρου. Το κουκλοθέατρο στην καθημερινή παιδαγωγική πράξη.

6.3.06 Κουκλοθέατρο II και αυτοσχεδιασμοί

γ' εξ., κ. Α. Παρούση

Αυτοσχεδιασμοί, κατασκευές αυτοσχεδίας κούκλας με στόχο την επιδεξιότητα και την αισθητική. Σκηνικές μελέτες με αυτοσχεδίες κούκλες, οι οποίες κινητοποιούν τη φαντασία, αναπτύσσουν την αίσθηση του χιούμορ, εμπλουτίζουν την ορατή εικόνα, απελευθερώνουν τον φοιτητή και την φοιτήτρια. Σκοπός είναι να ανακαλύψουν οι φοιτητές/τριες τις πολύπλευρες

δυνατότητες που παρέχονται στην εμπύχωση της κούκλας με στοιχειώδη σκηνοθετική τεχνική έτσι ώστε να τη χρησιμοποιήσουν στην εκπαιδευτική διαδικασία.

6.3.09 Παιδαγωγικές προσεγγίσεις σ' ένα σύνθετικό θέατρο. Κούκλα-φιγούρα-αντικείμενο

δ' εξ., κ. Α. Παρούση

Κύριος στόχος του μαθήματος είναι η θεωρητική προσέγγιση και η πρακτική επεξεργασία πολυθεαμάτων. Η κούκλα, η φιγούρα, το αντικείμενο ως κεντρικός πρωταγωνιστής τους αποτελεί το παιδαγωγικό μέσο που θα επιδράσει στην κοινωνικό-συναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών της προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας. Οι φοιτητές/τριες μέσα από πειραματισμούς στη σύνθεση και στις τεχνικές της θεατρικής δημιουργίας αποκτούν την εμπειρία μιας διδακτικής μεθοδολογίας και τη γνώση των επικρατέστερων παιδαγωγικών θεωριών.

6.3.10 Σύγχρονες και παραδοσιακές όψεις του θεάτρου σκιών-παιδαγωγικές εφαρμογές

β' εξ., κ. Α. Παρούση

Στο θεωρητικό μέρος του μαθήματος θα μελετηθούν οι διαφορετικές όψεις του θεάτρου σκιών και η αξία του ως ιδιότυπου και πολύμορφου αντικει-

μένου σπουδής: κατ' αρχήν θα συζητηθούν οι μορφολογικές και οι ιστορικογενετικές συνιστώσες, που ανάγονται στην παραδοσιακή και λαϊκή φύση του θεάματος ως φορέα προφορικής κότητας και αυτοσχεδιασμού. Χώρος πολλαπλός και πολυσήμαντος με τη δική του γλώσσα, κίνηση, εικόνα, μουσική και σκηνική τέχνη. Το πρακτικό μέρος του μαθήματος εστιάζει στην ανάλυση του θεάτρου σκιών (φως-σκιά, παραγωγή εικόνων), στους θεατρικούς αυτοσχεδιασμούς ως μέσου διαπαιδαγώγησης. Οι φοιτητές εξοικειώνονται με τις βασικές θεατρικές λειτουργίες όπως η κίνηση, η εμπύχωση φιγούρας και αντικειμένου, η σύνθεση και η εκτέλεση ενός στιγμιότυπου, ενώ παράλληλα θίγεται η δυνατότητα μιας διαθεματικής προσέγγισης της γνώσης μέσα από το παιχνίδι με το φως και τη σκιά. Η προετοιμασία μικρών σπουδών συμβάλλει στη δυνατότητα δημιουργίας εικόνων με κύριο στόχο την ευαισθητοποίηση των παιδιών της προσχολικής και πρωτοσχολικής ηλικίας.

Θέατρο

Ενότητα 7: Γενική Παιδεία

Κύκλος 7.1: Λογοτεχνία

Βασικός σκοπός της διδασκαλίας είναι να φέρει το άτομο σε επαφή με συγγραφείς και κείμενα, μέσω των οποίων προβάλλει κατά τον πιο έκδηλο τρόπο η πλαστικότητα της γλώσσας μας και η ποιότητα των δημιουργών. Πέρα από την αισθητική απόλαυση που προσφέρει, η λογοτεχνία αποτελεί και το αντικατόπτρισμα του πολιτισμικού μας βίου. Η διδασκαλία της αποβλέπει στη γνωριμία με συγγραφείς και κείμενα με βάση βέβαια τις βασικότερες περιόδους (δημοτικό τραγούδι, Σολωμός, γενιά του '80, γενιά του '30, πρώτη μεταπολεμική γενιά κ.ά.), και βέβαια με τα ρεύματα, τις τάσεις και τις τεχνοτροπίες.

7.1.01 Νέα ελληνική φιλολογία I

α' εξ., κ. Γ. Παπακώστας
Εισαγωγή. Περίοδοι της Νέας Ελληνικής Φιλολογίας. Φιλολογία και Λογοτεχνία. Ο όρος λογοτεχνία και τι αυτός αντιπροσωπεύει. Πηγές: Το Απομνημόνευμα-Το Ημερολόγιο και οι Αναμνήσεις ως πηγή της Νέας Ελληνικής Φιλολογίας. Λογοτεχνικά ρεύματα. Τάσεις και τεχνοτροπίες. Η λογοτεχνία και οι κοινωνικές της παράμετροι. Κοινωνικοί χώροι ως σημεία

λογοτεχνικής ζύμωσης. Ρομαντισμός, ρεαλισμός, παρνασσισμός. Ο Αιμ. Ζολά και οι τρόποι υποδοχής του στην Ελλάδα. Η γενιά του 1880. Η λογοτεχνική δημιουργία κατά τις δεκαετίες 1900 - 1920 (Καβάφης, Σικελιανός, Βάρναλης, Καρυωτάκης). Ερμηνεία αντιπροσωπευτικών κειμένων.

7.1.02 Νέα ελληνική φιλολογία II

β' εξ., κ. Γ. Παπακώστας
Απαιτείται οι φοιτητές/ να έχουν περάσει το μάθημα 7.1.01 "Νέα ελληνική φιλολογία I"

• Τρόποι έρευνας, έκδοσης και ερμηνείας φιλολογικών, αρχαιικών κειμένων. Η γενιά του '30. Ρεύματα και τεχνοτροπίες. Η έννοια του νεοτερικού. Νεοσυμβολισμός- Υπερρεαλισμός-Κύριοι εκπρόσωποι. Ποίηση και Πεζογραφία: Σεφέρης, Ελύτης, Ρίτσος κ.ά., Θεοτοκάς, Μυριβήλης, Καραγάτσης κ. ά.

• Η νεοελληνική λογοτεχνία στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση (νηπιαγωγείο και δημοτικό σχολείο).

7.1.03 Νέα ελληνική φιλολογία III

η' εξ., κ. Γ. Παπακώστας
Απαιτείται οι φοιτητές/ να έχουν περάσει το μάθημα 7.1.01 "Νέα ελληνική φιλολογία I"

Η πρώτη μεταπολεμική γενιά. Η ποίηση της ήττας. Ερμηνεία

αντιπροσωπευτικών κειμένων: Σινόπουλος, Αναγνωστάκης, Χατζής, Ιωάννου κ.ά.

Κύκλος 7.2

Παιδική Λογοτεχνία

Τα μαθήματα της Παιδικής Λογοτεχνίας οργανώνονται γύρω από δύο άξονες: κατ' αρχήν, μια γενικότερη ενημέρωση των φοιτητών/τριών πάνω στα βασικά θέματα που απασχολούν σήμερα όσους/ες μελετούν την παιδική λογοτεχνία στην Ελλάδα και διεθνώς και αφορούν τη θεωρία, κριτική και ιστορία της. Κατά δεύτερο λόγο, επιδιώκεται η ειδικότερη και διεξοδικότερη ενασχόληση με ιδεολογικά ζητήματα που θέτουν τα κείμενα για παιδιά. Σκοπός γενικότερα των μαθημάτων της παιδικής λογοτεχνίας είναι να διαφανεί η ιδιαιτερότητα αυτής της "περιοχής" της λογοτεχνίας, να αποσαφηνισθούν τα γνωρίσματα της και κυρίως να δειχθούν οι ομοιότητες και διαφορές της από τη λογοτεχνία των ενηλίκων. Όσον αφορά τη σχέση των κειμένων για παιδιά με άλλες λογοτεχνίες έμφαση θα δοθεί στη λογοτεχνία των γυναικών και στην πολυπολιτισμική λογοτεχνία. Τα παιδικά κείμενα τα "διαβάζουμε" και ως κείμενα που έχουν λογοτεχνικές και αισθητικές αξιώσεις και ως κείμενα-φορείς ιδεολογικών μηνυμάτων. Η προσέγγιση αυτή

γίνεται μεν μέσα από την ιστορική διάσταση, δηλαδή το ποιες συνθήκες οδήγησαν στις διαφορετικές μορφές και σκοπούς της παιδικής λογοτεχνίας, δίνεται όμως έμφαση κυρίως στη σημερινή εποχή.

7.2.04 Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία

γ' εξ. Α-Κ και δ' εξ. Λ-Ω, κ. Μ. Κανατσούλη

Το μάθημα περιέχει ένα μεγάλο εισαγωγικό μέρος στο οποίο συζητιούνται θέματα της θεωρίας της παιδικής λογοτεχνίας. Συγκεκριμένα ποιο είναι το εννοιολογικό περιεχόμενο του όρου παιδική λογοτεχνία; Ποια η θέση της και η σχέση της με τη λογοτεχνία; Πώς διαφοροποιείται από τη λογοτεχνία των ενηλίκων; Ποιος ο ρόλος του αναγνώστη και σε τι συνίστανται οι ιδιαιτερότητες του αναγνώστη παιδιού; Επίσης συζητούνται, αλλά σε πολύ γενικές γραμμές, οι πολλές και διαφορετικές προτάσεις προσέγγισης των κειμένων για παιδιά, ενώ συζητιέται εκτενέστερα η προσέγγιση που δίνει κυρίως έμφαση στις αφηγηματικές τεχνικές των κειμένων. Στο δεύτερο και εκτενέστερο μέρος, συζητούνται οι ειδολογικές κατηγοριοποιήσεις της παιδικής λογοτεχνίας, ενώ η εξέταση του κάθε είδους ακολουθεί την ιστορική του διαδρομή, δίνοντας

κυρίως έμφαση στη νεότερη παιδική λογοτεχνία. Μέσα από την ιστορική εξέλιξη του είδους, αυτό που κυρίως αναδεικνύεται είναι οι διαφοροποιήσεις, σε κάθε εποχή, των αντιλήψεων για το τι είναι το παιδικό βιβλίο και ποιες αντιλήψεις υπάρχουν πίσω από αυτό για τον αναγνώστη παιδί. Σ' αυτό το δεύτερο μέρος, θα εξετασθούν τα περισσότερα είδη της παιδικής λογοτεχνίας, θα σταθούμε όμως περισσότερο σε αυτά που αφορούν τις μικρότερες ηλικίες, δηλαδή το παραμύθι και το εικονογραφημένο βιβλίο.

7.2.05 Η ιδεολογία στην παιδική λογοτεχνία

η' εξ., κ. Μ. Κανατσούλη

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 7.2.04 "Εισαγωγή στην παιδική λογοτεχνία"

Το μάθημα ακολουθώντας το τριπλό σχήμα του Hollindale για την ιδεολογία των παιδικών βιβλίων, διερευνά τα διαφορετικά επίπεδα ιδεολογίας, κυρίως τη φανερή και υποβόσκουσα ιδεολογία των κειμένων για παιδιά. Βέβαια, στην προσέγγισή μας αυτή κάθε άλλο παρά μας ενδιαφέρει να αντιμετωπίσουμε το λογοτεχνικό κείμενο μόνο ως φορέα νοημάτων. Μας ενδιαφέρει να δείξουμε πώς μέσα από λογοτεχνικούς τρόπους (διάφορα επίπεδα πλοκής, συγκρούσεις χαρακτήρων, αφη-

γηματική πολυφωνία, πολλαπλή σύλληψη των γεγονότων κλπ.) η ιδεολογία μετατρέπεται σε λόγο λογοτεχνικό. Επίσης μέσα στη θεματική του μαθήματος συζητούνται θέματα πολυσυζητημένα στη σχετική βιβλιογραφία, όπως η λογοκρισία των βιβλίων για παιδιά, η πολιτική ορθότητα, η αυθαιρεσία διασκευών και κάποιων μεταφράσεων κλπ.

Κύκλος 7.3

Ιστορία και Ανθρωπολογία

Τα μαθήματα αυτού του κύκλου εισάγουν στις επιστήμες της ιστορίας και της ανθρωπολογίας. Προσφέρονται επιπλέον εξειδικευμένα μαθήματα ιστορίας και ανθρωπολογίας μεταξύ των οποίων και μαθήματα που αφορούν την ιστορική και ανθρωπολογική έρευνα όπως και τη σχέση αυτών των επιστημονικών πεδίων με την εκπαίδευση.

7.3.01 Ελληνική ιστορία, 19ος αιώνας

εαρ. εξ., Ειδικός επιστήμονας Π.Δ.407/80

Η διαδικασία συγκρότησης ενός σύγχρονου εθνικού κράτους μέσω της εγκαθίδρυσης και της εμπέδωσης νεωτερικών πολιτικών και πολιτειακών θεσμών: διακυβέρνηση Καποδίστρια (1828-1831), απολυταρχική περίοδος-Αντιβασιλεία, από-

λυτη μοναρχία (1833-1843)-, συνταγματική μοναρχία (1843-1864), εδραίωση κοινοβουλευτισμού, δικομματισμός (1864-1909).

Οικονομική ανάπτυξη. Οι όροι ένταξης της Ελλάδας στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα: εμπόριο, χρηματοπιστωτικό σύστημα, ναυτιλία, μεταφορές, γεωργία, βιομηχανία.

Ιδεολογικά ρεύματα: φιλελευθερισμός, δημοκρατισμός, εθνικισμός. Αλυτρωτισμός και Μεγάλη Ιδέα στο βαλκανικό πλαίσιο. Το ανατολικό ζήτημα. Η διαμόρφωση της εθνικής ιδεολογίας. Εθνική ιστοριογραφία και νεοελληνική εθνική ταυτότητα.

Πολιτισμικό περιβάλλον, κοινωνική διαστρωμάτωση. Όψεις της κοινωνικής ζωής. Συγκρότηση του αστικού χώρου.

7.3.02 Ελληνική ιστορία, 20ος αιώνας

εαρ. εξ., Ειδικός επιστήμονας Π.Δ. 407/80

• Κοινωνικές και γεωπολιτικές ανακατατάξεις στην Ελλάδα μετά το 1909. Αστικός εκσυγχρονισμός και εθνική ολοκλήρωση (1909-1922): βενιζελικές μεταρρυθμίσεις και συγκρότηση αστικού κράτους. Βαλκανικοί πόλεμοι, Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Μικρασιατική εκστρατεία και καταστροφή (1912-1922): Νέες Χώρες, διχα-

σμός, προσφυγικό ζήτημα. Κοινωνικές και οικονομικές επιπτώσεις.

• Μεσοπόλεμος. Βιομηχανική ανάπτυξη, μεσαία στρώματα, εργατική τάξη: νέες κοινωνικές και ιδεολογικές αντιπαραθέσεις και μορφές οργάνωσης και εκπροσώπησης: εργατικό κίνημα, υπαλληλικό κίνημα, γυναικείο κίνημα. Αριστερά, φασισμός, δημοκρατία, δικτατορία. Η ελληνική πολιτική στο ευρωπαϊκό πλαίσιο (1922-1940).

• Β΄ Παγκόσμιος Πόλεμος, Κατοχή, Αντίσταση, Εμφύλιος: οικονομικές και κοινωνικές διαστάσεις, πολιτικοί όροι (1940-1950).

• Συγκρότηση του μεταπολεμικού ελληνικού κράτους (1950-1974). Διαμόρφωση της φυσιογνωμίας της σύγχρονης ελληνικής κοινωνίας: η ιδεολογία της "εθνικοφροσύνης" και ο "νέος διχασμός". Ιστοριογραφία της Αντίστασης και του Εμφυλίου: η πολιτική λειτουργία της μνήμης. Η δικτατορία των συνταγματαρχών (1967-1974). Η μεταπολίτευση. Ιδεολογικοπολιτικές ανακατατάξεις και διεθνείς εξελίξεις.

Κύκλος 7.4

Επιστήμες της Γλώσσας

Τα μαθήματα αυτού του κύκλου έχουν διπλό στόχο: να εισαγάγουν στην επιστημονική μελέτη της γλώσσας και να δείξουν πώς τα πορίσματα αυτής της μελέτης έχουν θεμελιακή σημασία για την εκπαίδευση. Τη γλώσσα μελετούν από διαφορετικές σκοπιές αρκετοί επιστημονικοί κλάδοι, πάνω απ' όλα η θεωρητική γλωσσολογία που την προσεγγίζει ως φαινόμενο ανεξάρτητο από άλλα ζητήματα που αφορούν τον άνθρωπο και την κοινωνία. Κρίσιμη είναι ωστόσο η συμβολή θεωρητικών διεπιστημονικών κλάδων που προσεγγίζουν τη γλώσσα ως ψυχολογικό, κοινωνικό και βιολογικό φαινόμενο (κατεξοχήν η ψυχολογολογία, η κοινωνιογλωσσολογία, η ανθρωπολογία της γλώσσας, η νευρογλωσσολογία και η γνωσιακή επιστήμη) όπως και περισσότερο εφαρμοσμένων κλάδων που μελετούν ζητήματα μάθησης και διδασκαλίας της γλώσσας, όπως και ζητήματα πολιτικού σχεδιασμού (όπως η εκπαιδευτική και η εφαρμοσμένη γλωσσολογία). Οι επιστήμες αυτές δείχνουν πόσο οι καθημερινές και οι επιστημονικές αντιλήψεις για τη γλώσσα απέχουν και πόσο πολύ οι πρώτες κυρίως διέπονται από κοινωνικές προκαταλήψεις. Η κατανόηση αυτών

των ζητημάτων είναι άμεσης προτεραιότητας για τους/τις εκπαιδευτικούς, τόσο για την καθημερινή διδακτική πρακτική τους όσο και για την κατανόηση του κοινωνικού και γνωσιακού ρόλου της εκπαίδευσης.

7.4.01 Εισαγωγή στη γλωσσολογία

γ' εξ., κ. Ε. Κοτσακίδη

Το μάθημα αναφέρεται στην ιστορική συγκρότηση της θεωρητικής γλωσσολογίας, στην οριοθέτηση του αντικειμένου της και στα θεωρητικά εργαλεία περιγραφής του. Έμφαση δίνεται στα επίπεδα ανάλυσης της γλώσσας: φωνολογία, μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία, πραγματολογία.

7.4.04 Γλώσσα, κοινωνία και νόηση

δ' εξ., κ. Δ. Κατή

Το μάθημα αποτελεί/λειτουργεί ως εισαγωγή στους θεωρητικούς και εφαρμοσμένους διεπιστημονικούς κλάδους των επιστημών της γλώσσας. Αποτελείται από τις εξής τέσσερις ενότητες:

- Οι επιστήμες της γλώσσας: η ιστορία τους, το αντικείμενο και η μεθοδολογία τους.
- Εισαγωγή στις ψυχολογικές προσεγγίσεις της γλώσσας: η ομιλία και η κατανόησή της, η σχέση γλώσσας και νόησης.

• Εισαγωγή στις κοινωνικές προσεγγίσεις της γλώσσας: η μελέτη της γλωσσικής ποικιλίας και αλλαγής από την κοινωνική και ιστορική γλωσσολογία, η μελέτη της γλώσσας ως κοινωνικής-πολιτισμικής πρακτικής από παραδόσεις όπως η εθνογραφία της επικοινωνίας, η εθνομεθοδολογία, ανάλυση συνεχούς λόγου (μονολόγων και συνομιλιών).

• Σχέση γλώσσας και εκπαίδευσης: αναλυτικά προγράμματα, προβλήματα διγλωσσίας, κοινωνικής ποικιλίας, κρατικής πολιτικής και γλωσσικού σχεδιασμού.

Κύκλος 7.5

Φιλοσοφία

Εισαγωγή στην ιστορία, τον τρόπο σκέψης, τις αναζητήσεις, τις έννοιες και τις σχολές της φιλοσοφίας. Παρουσίαση της φιλοσοφίας της παιδείας, της γνώσης και της επιστήμης και γνωριμία με τη σκέψη των φιλοσόφων που θεμελίωσαν τις επιστήμες της αγωγής. Στα μαθήματα του κύκλου αυτού επιδιώκεται επίσης η άσκηση των φοιτητών/τριών στο χειρισμό και τον έλεγχο εννοιών, την παραγωγή και την κριτική εξέταση μιας επιχειρηματολογίας καθώς και την εμπάθυνση στην ανάγνωση θεωρητικών κειμένων.

7.5.09 Ιστορία της Φιλοσοφίας

εαρ. εξ., Ειδικός επιστήμονας Π.Δ. 407/80

7.5.10 Φιλοσοφία της Αγωγής

εαρ. εξ., Ειδικός επιστήμονας Π.Δ. 407/80

Ενότητα 8: Ξένες Γλώσσες

Στο Τμήμα θα προσφέρονται ανάλογα με το δυναμικό του σε διδάσκοντες/ουσες μαθήματα ξένων γλωσσών για τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που δεν κατέχουν ήδη επαρκώς μια ξένη γλώσσα ή για εκείνους/ες που θέλουν να τελειοποιήσουν αυτή που ξέρουν ή να μάθουν μία ακόμη. Στα μαθήματα της ενότητας αυτής δεν καταχωρούνται βαθμοί, παρά μόνο διδακτικές μονάδες. Η κατοχή σε υψηλό επίπεδο της αγγλικής γλώσσας κρίνεται τελείως απαραίτητη για το/την σημερινό/ή απόφοιτο ενός πανεπιστημιακού τμήματος, γι' αυτό τα μαθήματα Αγγλική Γλώσσα II, Επιστημονική Ορολογία και Κείμενα I καθώς και Ορολογία και Κείμενα II είναι υποχρεωτικά. Η παρακολούθηση του μαθήματος "Αγγλική Γλώσσα I" είναι προαιρετική. Αφορά μόνον τους/τις φοιτητές/τριες που δεν γνωρίζουν καθόλου την αγγλική γλώσσα και νιώθουν την ανάγκη απόκτησης βασικών γνώσεων γι' αυτήν. Όλοι/όλες οι φοιτητές/τριες θεωρείται ότι διδάχθηκαν επαρκώς την αγγλική γλώσσα και επιστημονική ορολογία εάν έχουν συγκεντρώσει 6 δ.μ. Όσοι/όσες έχουν πιστοποιητικό Proficiency του Cambridge πιστώνονται με τις απαραίτητες 6 δ.μ. και απαλλάσσονται από την εξέταση στα μαθήματα

αυτά. Όσοι/όσες φοιτητές/τριες έχουν πιστοποιητικό First Certificate του Cambridge πιστώνονται με 4 δ.μ. και υποχρεούνται να παρακολουθήσουν μόνο το μάθημα "Επιστημονική Ορολογία και Κείμενα II".

8.1.01 Αγγλική γλώσσα I

χειμερινό εξάμηνο, κ. Λ.

Τσαρνά

Δεν παρέχονται διδακτικές μονάδες

Γνώσεις αγγλικών: επίπεδο αρχαρίων (beginners level)

8.1.06 Αγγλική γλώσσα II

εαρινό εξάμηνο, κ. Λ. Τσαρνά

Γνώσεις αγγλικών: ενδιάμεσο επίπεδο (intermediate level)

8.1.07 Επιστημονική ορολογία και κείμενα I

χειμερινό εξάμηνο, κ. Λ.

Τσαρνά

Εξοικείωση με αγγλόφωνα παιδαγωγικά κείμενα στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα του τμήματος.

8.1.08 Επιστημονική ορολογία και κείμενα II

εαρινό εξάμηνο, κ. Λ. Τσαρνά

Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα 8.1.07 "Επιστημονική ορολογία και κείμενα I"

Εξοικείωση με αγγλόφωνα παιδαγωγικά κείμενα στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα του τμήματος.

Ενότητα 9: Πρακτικές Εφαρμογές

Η διδασκαλία αποτελεί μια διαδικασία συνεχούς εξέλιξης. Η εφαρμοσμένη παιδαγωγική - Πρακτικές εφαρμογές συμβάλλει στη διαδικασία αυτής της εξέλιξης με τη διαρκή εξερεύνηση και ανακάλυψη νέων μορφών διδακτικής παρέμβασης. Σκοπός των πρακτικών ασκήσεων είναι η ανάπτυξη της ικανότητας εφαρμογής της παιδαγωγικής πράξης, η καλλιέργεια αυτοπεποίθησης της κριτικής ανάλυσης, καθώς και η δημιουργία δυνατοτήτων εξεύρεσης και πειραματισμού νέων στρατηγικών ανάπτυξης της μαθησιακής διαδικασίας στην τάξη, με βάση τις ποικίλες θεωρητικές προσεγγίσεις. Το περιεχόμενο των πρακτικών ασκήσεων στηρίζεται σε προγράμματα που απορρέουν από τη θεωρία του Piaget, στη μέθοδο Montessori, στις προσεγγίσεις της παιδαγωγικής σχολής Bank Street, στο βιωματικό επικοινωνιακό μοντέλο, καθώς και σε εκλεκτικά προγράμματα της Ευρώπης και των ΗΠΑ.

9.0.01 Παιδαγωγική της διδασκαλίας I - Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

έ' εξ., κ. Ε. Κουτσουβάνου

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει τα μαθήματα: 1.0.01 "Εισαγωγή στις επιστήμες της

αγωγής", 2.0.01 "Εισαγωγή στην Ψυχολογία", 2.0.02 "Ανάπτυξη του παιδιού", 3.0.01 "Εισαγωγή στις κοινωνικές επιστήμες", 4.1.01 "Επιστημονικές εργασίες: ζητήματα ανάγνωσης και γραφής" και από ένα (1) μάθημα για κάθε ενότητα από τις παρακάτω: "5. Θετικών Επιστημών και Εκπαίδευσης", "6. Αγωγής στις Τέχνες", "7. Γενικής Παιδείας", "10. Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες". Η ισχύς της παραπάνω απαίτησης θα ξεκινήσει από τους πρωτοετείς φοιτητές/τριες ακαδ. έτους 2003-04. Το μάθημα στηρίζεται στο θεωρητικό προβληματισμό που έχει διατυπωθεί για τους ειδικούς κύκλους προγραμμάτων της προσχολικής εκπαίδευσης, με βάση τις σύγχρονες τάσεις για την ανάπτυξη των προγραμμάτων αυτών. Εξετάζεται η διδασκαλία ως κυρίαρχη μορφή παιδαγωγικής επικοινωνίας καθώς και οι διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης. Τονίζεται η θεωρητική γνώση για την ανάπτυξη εννοιών και δεξιοτήτων, οι μέθοδοι και οι στρατηγικές (ειδικές τεχνικές διδασκαλίας και προβληματισμού), τα κριτήρια για την ανάπτυξη και επιλογή του παιδαγωγικού υλικού και τέλος, ερευνώνται και αναπτύσσονται, αναλύονται και συγκρίνονται διάφορα μοντέλα και σχέδια για την προσχολική εκπαίδευση. Τονίζεται η σημασία της κατευθυνόμενης συμμετοχής

και της συστηματικής παρατήρησης των φοιτητών/ριών σε νηπιαγωγεία.

9.0.02 Παιδαγωγική της διδασκαλίας II -

Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

στ' εξ., κ. Κ. Χρυσαφίδης
Συστήνεται να έχει προηγηθεί το μάθημα "9.0.01 Παιδαγωγική της διδασκαλίας I-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική"

Βιωματική-επικοινωνιακή διδασκαλία, θεωρητικές βάσεις. Ο ρόλος του κριτικού ορθολογισμού και της κριτικής θεωρίας στη διαμόρφωση των σημερινών βιωματικών-επικοινωνιακών διδακτικών μοντέλων (projects). Η "ιδεολογική" και η "επιστημονική" διάσταση της βιωματικής-επικοινωνιακής διδασκαλίας. Η σημασία της αντιμετώπισης της διδασκαλίας μέσα από το πρίσμα της ενεργού συμμετοχής όλων των παραγόντων της εκπαίδευσης. Οι έννοιες αυτονομία και ομαδικότητα στη ζωή των σχολείων. Συνέπειες από την εισαγωγή της βιωματικής-επικοινωνιακής διδασκαλίας στο σχολείο όσον αφορά τη διδακτέα ύλη, το ρόλο του μαθητή, το ρόλο του εκπαιδευτικού, το ρόλο της κοινωνίας.

9.0.03 Παιδαγωγική της διδασκαλίας III -

Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

ζ' εξ., κ. Κ. Χρυσαφίδης

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα "9.0.02 Παιδαγωγική της διδασκαλίας II-Εφαρμοσμένη παιδαγωγική"

Αναλυτικά προγράμματα προσχολικής αγωγής, θεωρητικές βάσεις - τεχνικές σχεδιασμού και υλοποίησης. Βασικά μοντέλα: παραδοσιακό, ψυχολογικό, κοινωνικής κατεύθυνσης, μοντέλο των επιμέρους επιστημονικών κλάδων. Το ελληνικό αναλυτικό πρόγραμμα. Θεωρητική προσέγγιση. Συσχέτιση με αντίστοιχα ψυχολογικά μοντέλα και ειδικότερα μοντέλα που στηρίζονται στη θεωρία του Piaget. Ασκήσεις εφαρμογής του αναλυτικού προγράμματος του ελληνικού νηπιαγωγείου (πορεία: από το διδακτικό στόχο στη δραστηριότητα και από τη δραστηριότητα στο διδακτικό στόχο) και διερεύνηση των δυνατοτήτων λειτουργίας του στα πλαίσια της βιωματικής επικοινωνιακής διδασκαλίας.

Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

9.0.04 Παιδαγωγική της διδασκαλίας IV -

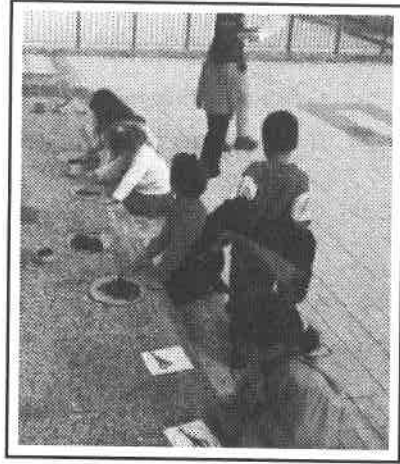
Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

η' εξ., κ. Ε. Κουτσοβάνου

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα 9.0.01 "Παιδαγωγική της Διδασκαλίας I-Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική"

Περιλαμβάνει προγράμματα που στηρίζονται στη θεωρία του Piaget, στη μέθοδο Montessori, στην προσέγγιση του Bank Street (εξελικτική - κοινωνική προσέγγιση) και σε εκλεκτικά προγράμματα Ηνωμένων Πολιτειών και Αγγλίας. Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική. Η διαδικασία της διδασκαλίας δια μέσου τεχνικών και πραγματικών καταστάσεων. Πρακτικές εφαρμογές. Δίδεται έμφαση στο ρόλο και τη συμπεριφορά του εκπαιδευτικού καθώς και στη λήψη πρωτοβουλιών κατά την πορεία της διδασκαλίας. Αξιολογούνται τα κριτήρια για την επιλογή προγραμμάτων και υλικών, ο σχεδιασμός των στρατηγικών διδασκαλίας, η επιλογή των ενοτήτων και τέλος η εφαρμογή όλων αυτών σε επιλεγμένα νηπιαγωγεία, όπου πραγματοποιούνται οι πρακτικές ασκήσεις. Οι φοιτητές/τριες συνδυάζουν και συνυφαίνουν επί μονίμου βάσεως θεωρία και πράξη, ενώ το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και τα χαρακτηριστικά του αναλύονται και συνδέονται με την ανάπτυξη και τις προ-

σωπικές εμπειρίες του παιδιού της προσχολικής ηλικίας.

Εφαρμοσμένη παιδαγωγική

9.0.05 Διδακτική πράξη - Μέθοδος παρατήρησης, θεωρία και πρακτικές εφαρμογές

η' εξ., κ. Α. Ανδρούσου

Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν παρακολουθήσει επιτυχώς το μάθημα 1.2.03 "Διδακτική πράξη: μέθοδος παρατήρησης, ψυχοπαιδαγωγικές θεωρητικές προσεγγίσεις"

Μετά τη παρουσίαση των θεωρητικών προσεγγίσεων που έγινε στο μάθημα "Διδακτική πράξη: Μέθοδος παρατήρησης, ψυχοπαιδαγωγικές ερωτητικές προσεγγίσεις", στην διάρκεια του εξαμήνου αυτού το ενδιαφέρον επικεντρώνεται στην ανάλυση παραδειγμάτων πρακτικών εφαρμογών της μεθόδου στην Ελλάδα και αλλού. Τα παρα-

δείγματα αντλούνται από όλο το φάσμα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Παράλληλα οι φοιτητές/τριες θα αναλάβουν να σχεδιάσουν σε ομάδες και να υλοποιήσουν συγκεκριμένες παιδαγωγικές δραστηριότητες σε νηπιαγωγείο, οι οποίες αναλύονται και αξιολογούνται στα πλαίσια του μαθήματος.

Ενότητα 10. Εκπαίδευση και Νέες Τεχνολογίες

Στην ενότητα περιλαμβάνονται μαθήματα που έχουν στόχο την εξοικείωση των φοιτητών στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών. Επιπλέον επιχειρείται η κατανόηση της αναγκαιότητας και των μεθόδων χρήσης των Νέων Τεχνολογιών ως διδακτικού εργαλείου.

10.1 Εισαγωγή στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση

στ' εξ., κ. Κ. Νικολοπούλου

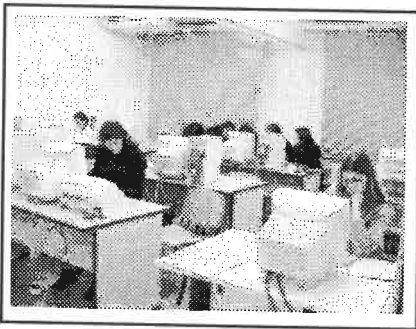
Το επιστημονικό πεδίο των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση, όπως έχει διαμορφωθεί στην Ελλάδα αλλά και σε όλο τον κόσμο, συνιστά ένα διεπιστημονικό πεδίο, στο επίκεντρο του οποίου δεν βρίσκονται οι νέες τεχνολογίες αυτές καθαυτές αλλά η ίδια η 'μάθηση'. Στη θεωρία του μαθήματος εξετάζονται οι εκπαιδευτικές λειτουργίες του ηλεκτρονικού υπολογιστή (Η/Υ), με έμφαση στον Η/Υ ως πηγή πληροφορίας, ως εποπτικό μέσο διδασκαλίας και ως γνωστικό εργαλείο. Θεωρίες μάθησης και υπολογιστές: συμπεριφορισμός, εποικοδομισμός (Piaget, Vygotsky, Bruner), γνωστική προσέγγιση της επεξεργασίας των πληροφοριών. Συνεργατική μάθηση και υπολογιστές. Παιδαγωγικές χρήσεις εκπαιδευτικού

λογισμικού. Υπολογιστές στην προσχολική ηλικία. Υπολογιστές και άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού. Οι νέες τεχνολογίες στην ελληνική εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών. Το διαδίκτυο (Internet) στην εκπαίδευση. Το εργαστήριο επικεντρώνεται στην παιδαγωγική χρήση του εκπαιδευτικού λογισμικού.

10.2 Εισαγωγή στην πληροφορική

α' εξ., κ. Β. Γιαλαμάς και κ. Δ. Μάνεσης Α - Κ, β' εξ., κ. Β. Γιαλαμάς και κ. Δ. Μάνεσης Λ - Ω

Αντίστοιχο του παλαιότερου μαθήματος 1.3.04 με ίδιο τίτλο Εισαγωγή στη χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή (H/Y) και άσκηση στα εξής προγράμματα εφαρμογών: λειτουργικό σύστημα Windows 95, κειμενογράφος Word, φύλλο εργασίας Excel.

Αίθουσα υπολογιστών

10.3 Κριτική θεώρηση της χρήσης των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση

σ' εξ., κ. Χ. Κόκκινος

Στις πρώτες παραδόσεις του μαθήματος εξετάζουμε κριτικά τη νέα "τεχνολογική κατάσταση". Αναλύονται βασικές έννοιες (μηχανή, τέχνημα, τεχνολογικό περιβάλλον, τεχνολογική κοινωνία) και σχέσεις που την αφορούν (τεχνολογία-επιστήμη, τεχνολογία και καθημερινή ζωή) έτσι ώστε να φτάσουμε κατάλληλα προετοιμασμένοι στη σχέση της τεχνολογίας με τον μαθητή, τον δάσκαλο και το συνολικό εκπαιδευτικό σύστημα. Πρόκειται για κρίσιμα ζητήματα με τα οποία θα πρέπει να είναι εξοικειωμένος ο εκπαιδευτικός έτσι ώστε να είναι ικανός να αξιοποιήσει, χωρίς φόβους και προκαταλήψεις, τις νέες τεχνολογίες που με την πάροδο του χρόνου αποτελούν συστατικά στοιχεία του νέου του ρόλου.

Στη συνέχεια αναλύεται ο τρόπος με τον οποίο οι αναπαραστάσεις και οι στάσεις των εκπαιδευτικών διαμορφώνονται σε συνάρτηση με την έλλειψη αυτοπεποίθησης και ελέγχου όσον αφορά στη χρήση των νέων τεχνολογιών. Συγκρίνονται οι συμβατικές μέθοδοι διδασκαλίας με αυτές που προκρίνουν τη χρήση νέων τεχνολογιών. Δίνεται ιδιαίτερη έμφα-

ση στην κριτική επεξεργασία της θέσης ότι η εκπαιδευτική τεχνολογία πλεονεκτεί ψυχολογικά, παιδαγωγικά, διδακτικά και οργανωτικά.

Στο τελευταίο μέρος του μαθήματος εστιάζουμε σε συγκεκριμένες τεχνολογικές εφαρμογές και στη χρήση τους στο χώρο της εκπαίδευσης. Με βάση μια σειρά από ερευνητικές εργασίες που διερευνούν τις αντιδράσεις των εκπαιδευτικών στη χρήση των νέων τεχνολογιών, "εφαρμόζουμε" τα όσα έχουμε αναφέρει θεωρητικά σε πραγματικά προβλήματα.

10.4 Ανάλυση δεδομένων με τη βοήθεια Η/Υ

σ' εξ., κ. Β. Γιαλαμάς

Εργαστήριο. Αντίστοιχο του παλαιότερου μαθήματος 4.2.04 "Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου: Ανάλυση δεδομένων με τη βοήθεια Η/Υ". Απαιτείται οι φοιτητές/τριες να έχουν περάσει το μάθημα: 4.2.01 "Μεθοδολογία των επιστημών του ανθρώπου, Στατιστική Γ".

Σύντομη εισαγωγή στη χρήση υπολογιστών. Εφαρμογή στατιστικών μεθόδων με τη βοήθεια Η/Υ. Εκπόνηση γραπτής εργασίας.

10.5 Εισαγωγή στη χρήση φωτογραφίας

σ' εξ., κ. Χ. Ντεπιάν

Αντίστοιχο του παλαιότερου μαθήματος 1.3.02 με ίδιο τίτλο.

Το μάθημα έχει στόχο τη γνωριμία με το οπτικό μέσο της φωτογραφίας και δυνατότητες χρήσης του από παιδαγωγούς και μικρά παιδιά. Συμπεριλαμβάνει τη γνωριμία με τις βασικές αρχές της φωτογραφίας (ιστορία, σημαντικές εφαρμογές, τεχνική), εισαγωγή στη χρήση εξοπλισμού (φωτογραφική μηχανή, προβολέας διαφανειών, γραφοσκόπιο κ.λπ.). Περιλαμβάνει επίσης πρακτικές εφαρμογές που μπορούν να εμπλουτίσουν τις καθιερωμένες δραστηριότητες του νηπιαγωγείου, να πραγματοποιηθούν με μικρά παιδιά και να λειτουργήσουν ως πρώτη επαφή με τις αρχές και δυνατότητες της φωτογραφίας.

10.6 Εισαγωγή στη χρήση της κινούμενης εικόνας

σ' εξ., κ. Χ. Ντεπιάν

Αντίστοιχο του παλαιότερου μαθήματος 1.3.03 με ίδιο τίτλο.

Το μάθημα έχει στόχο τη γνωριμία με την κινούμενη εικόνα (οπτικά παιχνίδια, φιλμ/κινηματογράφος και βίντεο) και τις δυνατότητες χρήσης των μέσων αυτών από παιδαγωγούς και μικρά παιδιά. Συμπεριλαμβάνει πιο συγκεκριμε-

μένα τη γνωριμία με τις βασικές αρχές της κινούμενης εικόνας (ιστορία, σημαντικές εφαρμογές, τεχνικές), την εισαγωγή στη χρήση εξοπλισμού (βιντεοκάμερα, VCR κλπ.), δείγματα εφαρμογών κινούμενης εικόνας για/από μικρά παιδιά και ασκήσεις πρακτικών εφαρμογών κινούμενης εικόνας.

Προαιρετική Πτυχιακή Εργασία

Η πτυχιακή εργασία συνδέεται με τις πιο δημιουργικές διεργασίες στο επίπεδο των προπτυχιακών σπουδών. Στηρίζεται καταρχήν σε στενή συνεργασία ανάμεσα στο διδακτικό προσωπικό και τους/τις φοιτητές/τριες, αλλά και μεταξύ φοιτητών/τριών όταν η εργασία είναι ομαδική. Δημιουργείται επίσης η δυνατότητα για τους/τις φοιτητές/τριες να συνθέσουν τις γνώσεις που έχουν κατακτήσει με τρόπο επιστημονικό αλλά και προσωπικό, να συνδυάσουν τις θεωρητικές προσεγγίσεις με εμπειρικές εφαρμογές και παιδαγωγικές παρεμβάσεις μέσα από διαδικασίες τεκμηρίωσης και κριτικές αναλύσεις.

Η εργασία παρέχει τη δυνατότητα για την καλλιέργεια βασικών δεξιοτήτων που συνδέονται με το επάγγελμα του εκπαιδευτικού: συμβάλλει στην ανάπτυξη της κριτικής ικανότητας, στην επίλυση προβλημάτων σε πολλαπλά επίπεδα, στην ικανότητα αυτενέργειας αλλά και συλλογικής εργασίας. Επίσης μπορεί να συμβάλει στην εξοικείωση με σύνθετες μορφές επικοινωνίας μέσω της δημόσιας παρουσίασης των αποτελεσμάτων διαδικασία που προσφέρεται και για την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

Η συμμετοχή των φοιτητών/τριών σε ειδικά σεμινάρια για την πτυχιακή εργασία (ΕΣΠΕ), η συμμετοχή τους ως ακροατήριο στην παρουσίαση διδακτορικών διατριβών, όπως και η ενδεχόμενη βοηθητική συμμετοχή τους σε ερευνητικά προγράμματα των μελών ΔΕΠ αποτελούν βασικά στοιχεία στην ανάπτυξη των ερευνητικών ικανοτήτων. Η διαδικασία εκπόνησης της πτυχιακής εργασίας στηρίζεται σε πιο δυναμικές, διαμορφωτικές μεθόδους αξιολόγησης, καθώς η στενότερη επαφή με τους/τις διδάσκοντες/ουσες οδηγεί σε ενδιάμεσες αξιολογήσεις που έχουν υποστηρικτικό χαρακτήρα για την παραγωγή ενός αξιόλογου προϊόντος. Μέσω της θεματολογίας των πτυχιακών εργασιών μπορούν να ενισχυθούν οι διεπιστημονικές προσεγγίσεις και ως ένα βαθμό οι διατηρηματικές συνεργασίες κατά την επίβλεψη των εργασιών.

Οι φοιτητές/τριες οι οποίοι/ες έχουν περάσει με επιτυχία αριθμό μαθημάτων που αντιστοιχούν σε έξι εξάμηνα (τουλάχιστον 120 δ.μ. με την επαναληπτική περίοδο Σεπτεμβρίου), δύνανται να ολοκληρώνουν τις σπουδές τους με την εκπόνηση πτυχιακής εργασίας. Η εργασία είναι προαιρετική και λαμβάνει 9 διδακτικές μονάδες, δηλαδή τις αντίστοιχες δ.μ. τριών

μαθημάτων. Συγκεκριμένα οι φοιτητές/τριες που επιλέγουν την πτυχιακή εργασία και εφόσον έχουν συγκεντρώσει τουλάχιστον 120 δ.μ. (τα οποία αντιστοιχούν σε μαθήματα έξι εξαμήνων) θα πρέπει στο τέλος του εαρινού εξαμήνου να έλθουν σε συνεννόηση με ένα μέλος ΔΕΠ, που θα αναλάβει το ρόλο του/της επιβλέποντος/ουσας. Στην αρχή του επομένου ακαδημαϊκού έτους θα δηλώσουν στη Γραμματεία την επιλογή τους.

Κάθε μέλος ΔΕΠ, ανάλογα με την ειδικότητα και τις ανάγκες των μαθημάτων του μπορεί, εάν το επιθυμεί, να επιβλέπει πτυχιακές εργασίες, ατομικές ή συλλογικές. Οι συλλογικές εργασίες ενθαρρύνονται ιδιαίτερα και μπορούν να οργανώνονται σε ομάδες έως και τεσσάρων φοιτητών/τριών. Οι διδάσκοντες/ουσες καθορίζουν τα θέματα στα οποία προσφέρεται η δυνατότητα εργασίας στην αρχή κάθε χρόνου. Η συνεργασία για τη διαμόρφωση της μεθοδολογίας αναπτύσσεται στον κύκλο των ειδικών σεμιναρίων για την εκπόνηση πτυχιακών εργασιών (ΕΣΠΕ) που αναλαμβάνει κάθε μέλος ΔΕΠ. Τα ΕΣΠΕ επικεντρώνονται στα θέματα που έχουν ανακοινώσει οι διδάσκοντες/ουσες. Στο πλαίσιο τους παρουσιάζεται το υλικό που επεξεργάζονται οι

φοιτητές/τριες ενώ οι διδάσκοντες/ουσες παρεμβαίνουν όταν και όπου το κρίνουν αναγκαίο για την ομαλή εξέλιξη και την ολοκλήρωση κάθε εργασίας.

Η πτυχιακή εργασία εκπονείται κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους, παραδίδεται γραπτή μέχρι τις 20 Μαΐου και υποστηρίζεται τον Ιούνιο. Σε περίπτωση που οι επιβλέποντες/ουσες κρίνουν ότι η επεξεργασία του θέματος δεν έχει ολοκληρωθεί, η υποστήριξη της πτυχιακής αναβάλλεται για την εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Οι φοιτητές/τριες που δεν ολοκληρώνουν την πτυχιακή μέσα σε αυτά τα χρονικά όρια χάνουν το δικαίωμα υποστήριξης και θα πρέπει να κάνουν άλλες επιλογές.

Στην πτυχιακή εργασία αναφέρονται το όνομα ή τα ονόματα των συγγραφέων, ο τίτλος, τα περιεχόμενα, η περίληψη, η εισαγωγή, η μεθοδολογία που ακολουθείται, τα δεδομένα και η επεξεργασία τους, τα αποτελέσματα και ο σχολιασμός, τα συμπεράσματα, οι προτάσεις, τα παραρτήματα και η βιβλιογραφία. Η πτυχιακή κατατίθεται δακτυλογραφημένη σε χαρτί A4, έως 70 γραμμές ανά γραμμή, με μέγεθος γραμματοσειράς 12 στιγμών, με διάστιχο 1,5 και περιθώρια 2,5 εκατοστών. Η εργασία πρέπει να έχει έκταση γύρω στις

18.000-20.000 λέξεις (περίπου 80 σελίδες).

Μετά την παράδοση της εργασίας δύο μέλη ΔΕΠ ορίζονται ως αξιολογητές/τριες, ο/η επιβλέπων/ουσα και ένα μέλος ΔΕΠ συναφούς αντικειμένου. Οι φοιτητές/τριες είναι υποχρεωμένοι/ες να αναπτύξουν δημόσια τα βασικά σημεία της εργασίας τους στο τέλος του εαρινού εξαμήνου.

Η αξιολόγηση γίνεται με βάση:

- α) το βαθμό ανταπόκρισης των φοιτητών/τριών στις απαιτήσεις, όπως διαμορφώνονται στα ΕΣΠΕ (20% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση μόνο από τον/την επιβλέπων/ουσα.
- β) τη γραπτή εργασία που κατατίθεται (60% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση και από τα δύο μέλη ΔΕΠ.
- γ) την προφορική παρουσίαση της εργασίας (20% της τελικής βαθμολογίας), με βαθμολόγηση και από τα δύο μέλη ΔΕΠ.

Τα βασικά κριτήρια αξιολόγησης της γραπτής εργασίας αφορούν:

- α) την ποιότητα του γραπτού λόγου,
- β) τη χρήση της σχετικής βιβλιογραφίας,
- γ) την ποιότητα της πρακτικής ή της παρέμβασης που σχετίζεται με το θέμα που αναπτύσσεται.
- δ) την ποιότητα και το επίπεδο του προσωπικού συλλογισμού του/της φοιτητή/τριας,
- ε) την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Στο Τ.Ε.Α.Π.Η. λειτουργούν δύο προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών σε συνεργασία με άλλο Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών όπως και με το Πανεπιστήμιο του Λονδίνου.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα" είναι διαπανεπιστημιακό και διακρατικό πρόγραμμα στο οποίο συνεργάζονται το ΤΕΑΠΗ του Πανεπιστημίου

Αθηνών και το Institute of Education του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Ιδρύθηκε το 1994 με πρωτοβουλία της Μαρίας Ηλιού, καθηγήτριας του Τ.Ε.Α.Π.Η., σε συνεργασία με την Dr. Eva Gamarnikow από το Institute of Education. Η διάρκεια του προγράμματος είναι διετής. Η φοίτηση στο Institute of Education περιλαμβάνει δύο πλήρη ακαδημαϊκά τρίμηνα (terms). Οι φοιτητές παρακολουθούν μαθήματα που προσφέρονται και στα δύο πανεπιστήμια και αξιολογούνται με βάση τα κριτήρια αξιολόγησης του αντίστοιχου πανεπιστημίου. Αφετηρία για την οργάνωση του μεταπτυχιακού αυτού προγράμματος ήταν η θέση ότι η ευαισθητοποίηση στα θέματα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της προάσπισής τους οφείλει να αποτελέσει κατευθυντήριο άξονα της εκπαίδευσης ήδη από τις πρώτες βαθμίδες. Στην εποχή μας που χαρακτηρίζεται από τη διαμόρφωση πολυεθνικών συνόλων αφενός και πολυπολιτισμικών κοινωνιών αφετέρου, η ανάπτυξη της θεωρίας και της πρακτικής στα ανθρώπινα δικαιώματα και η καταπολέμηση των κοινωνικών διακρίσεων που αναδύονται στα πλαίσια και στις διαδικασίες των εκπαιδευτικών θεσμών αποτελούν ισχυρά μέσα και μέτρα συνοχής και δικαιοσύνης.

Από το ακαδημαϊκό έτος 2001-02 το αναμορφωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα" αναπτύσσεται σε δύο κατευθύνσεις:

- Εκπαίδευση και Κοινωνικές Διακρίσεις
- Ειδική Αγωγή

Η κατεύθυνση "Εκπαίδευση και Κοινωνικές Διακρίσεις" περιλαμβάνει ένα εξάμηνο φοίτησης (το εαρινό του πρώτου έτους σπουδών) στο Institute of Education του Πανεπιστημίου του Λονδίνου. Η κατεύθυνση "Ειδική Αγωγή" περιλαμβάνει ένα εξάμηνο (το εαρινό του πρώτου έτους σπουδών) πρακτικής άσκησης με εποπτεία σε κανονικά ή ειδικά σχολεία, Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής (ΣΜΕΑ) ή και σε αναγνωρισμένα από το κράτος θεραπευτικά Κέντρα Ημέρας.

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες που ακολουθούν την κατεύθυνση **Εκπαίδευση και Κοινωνικές Διακρίσεις** αποκτούν γνώσεις που τους/τις καθιστούν ικανούς/ές να μελετούν και να αναλύουν (α) τις διαφορετικές κατηγορίες κοινωνικών ταξινομήσεων και ιεραρχήσεων και (β) τους ποικίλους τρόπους που αυτές αλληλεπιδρούν με την εκπαίδευση και συμβάλλουν στη συγκρότηση κοινωνικών σχέσεων εξουσίας και στην παραγωγή ή την ενίσχυση κοινωνικών διακρίσεων. Αποκτούν επίσης ικανότητες μελέτης και σχεδιασμού πολιτικών αλλά και πρακτικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση των προβλημάτων που προκύπτουν από τα παραπάνω στη λειτουργία του εκπαιδευτικού θεσμού. Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και φοιτήτριες που ακολουθούν την κατεύθυνση **Ειδική Αγωγή** αποκτούν γνώσεις (α) για την ανάλυση των προβλημάτων των ατόμων με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και (β) για τις σύγχρονες προσεγγίσεις σχετικά με τους ποικίλους τρόπους που οι ιδιαιτερότητες αυτές αλληλεπιδρούν με την εκπαίδευση και την κοινωνική τους ένταξη. Αποκτούν επίσης ικανότητες για να διδάξουν σε ειδικές τάξεις ή για να αντιμετωπίσουν παιδιά με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο πλαίσιο της ένταξης στο κανονικό σχολείο.

Στόχος του προγράμματος είναι η εκπαίδευση στελεχών τόσο της εκπαίδευσης όσο και του ευρύτερου τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών. Υποψήφιοι φοιτητές μπορούν να είναι οι κάτοχοι

πτυχίου συναφούς προς το αντικείμενο του μεταπτυχιακού που διαθέτουν πιστοποιημένη γνώση της ελληνικής και της αγγλικής γλώσσας. Λεπτομέρειες σχετικά με τη δομή, το περιεχόμενο του προγράμματος και τους διδάσκοντες, καθώς επίσης και με τις διαδικασίες και τα κριτήρια επιλογής των φοιτητών περιλαμβάνονται στον Οδηγό Σπουδών του ΠΜΣ "Εκπαίδευση και Ανθρώπινα Δικαιώματα".

Το Πρόγραμμα διοικείται από την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή, στην οποία προεδρεύει η Πρόεδρος του Τμήματος Τζέλα Βαρνάβα-Σκούρα και συμμετέχουν τα μέλη της Συντονιστικής Επιτροπής: Γίτσα Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη (Διευθύντρια του ΠΜΣ), Όλγα Πανοπούλου-Μαράτου, Θάλεια Δραγώνα, Δήμητρα Μακρυνιώτη, Αθηνά Σιδέρη, Νέλλη Ασκούνη, Εύη Ζαμπέτα, Eva Gamarnikow από το Institute of Education του Πανεπιστημίου του Λονδίνου και ένας/μία εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών/.

Το γραφείο υποστήριξης του ΠΜΣ στεγάζεται στο κτήριο της Ιπποκράτους 35, 3ος όροφος, τηλ.: 210-36 88 526, ενώ υποστηρίζεται διοικητικά και από τη Γραμματεία του Τμήματος στο κτήριο του Νέου Χημείου, Ναυαρίνου 13α, ισόγειο, δεξιά.

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία" (ΠΜΣΠΕΚ) είναι διατμηματικό και οργανώνεται σε συνεργασία με το Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης του Πανεπιστημίου Αθηνών και διοικητικά υποστηρίζεται από το Τμήμα Π.Ε.Δ.Δ. Η θεσμοθετημένη συνεργασία των δύο Τμημάτων άρχισε το 1997, δύο χρόνια μετά τη δοκιμαστική λειτουργία του Προγράμματος στο ΤΠΕΔΔ, με στόχο να ενισχυθεί η κατεύθυνση Κοινωνιολογίας και να εμπλουτιστεί το διαθέσιμο επιστημονικό δυναμικό. Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία" χρηματοδοτήθηκε από το Υπουργείο Παιδείας και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Αρχικής Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΕΠΕΑΕΚ) για Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών, κατά την περίοδο 1998-2000. Με την ολοκλήρωση της χρηματοδότησης αυτής το Πρόγραμμα έχει εξασφαλίσει επαρκή υποδομή, τόσο σε τεχνικό εξοπλισμό όσο και σε εκπαιδευτικό υλικό.

Το ΠΜΔΠΕΚ απονέμει τους ακόλουθους μεταπτυχιακούς τίτλους σπουδών:

- **Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδίκευσης:** η διάρκεια φοίτησης είναι δύο ακαδημαϊκά έτη (τέσσερα εξάμηνα). Περιλαμβάνει δύο κατευθύνσεις, Πολιτικής Επιστήμης και Κοινωνιολογίας, τις οποίες οι φοιτητές/τριες επιλέγουν από το δεύτερο εξάμηνο σπουδών.
- **Διδακτορικό Δίπλωμα:** η μικρότερη διάρκεια φοίτησης είναι τρία (3) χρόνια και η μεγαλύτερη έξι (6), με δικαίωμα παράτασης μετά από απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής του ΠΜΣ.

Το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία" απευθύνεται σε ένα ευρύ φάσμα πτυχιούχων ελληνικών και ξένων Πανεπιστημίων και αποσκοπεί να επιλέγει κάθε φορά φοιτητές/τριες με υψηλές επιδόσεις και ισχυρό κίνητρο. Οι προθεσμίες για την υποβολή αίτησης συμμετοχής στο Πρόγραμμα ανακοινώνονται στον ημερήσιο τύπο. Η διαδικασία

αξιολόγησης των αιτήσεων γίνεται μια φορά το χρόνο και πραγματοποιείται σε δύο στάδια. Στο πρώτο η Επιτροπή Αξιολόγησης του Μεταπτυχιακού Προγράμματος Ειδίκευσης αξιολογεί τις αιτήσεις και επιλέγει εκείνες που θα προχωρήσουν στο δεύτερο στάδιο της διαδικασίας, στο οποίο προβλέπεται συνέντευξη των υποψηφίων.

Η συμμετοχή στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία" προβλέπει την καταβολή διδάκτρων τα οποία δαπανώνται για την καλύτερη λειτουργία του. Προβλέπεται πάντως και η οικονομική ενίσχυση των φοιτητών/τριών του Προγράμματος, που συνδυάζεται με τη συμβολή τους στην κάλυψη των διοικητικών αναγκών του. Επιπλέον οι φοιτητές/τριες του Προγράμματος δικαιούνται χαμηλότοκο μακροχρόνιο δάνειο από τις Τράπεζες για τη χρηματοδότηση των σπουδών τους, ενώ απολαμβάνουν και όλων των ωφελειών που προκύπτουν από τη φοιτητική τους ιδιότητα.

Οι φοιτητές/τριες του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών "Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία" έχουν πρόσβαση στις βιβλιοθήκες των δύο Τμημάτων καθώς και στα Εργαστήρια Πολιτικής Επικοινωνίας και Πληροφορικής του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης. Τα μαθήματα, οι διαλέξεις και τα σεμινάρια γίνονται στο κτίριο που έχει παραχωρηθεί από το Πανεπιστήμιο Αθηνών στην οδό Ξενοφώντος 4 (6ος όροφος), στο Σύνταγμα. Στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων του Προγράμματος οργανώνονται εκδηλώσεις (ομιλίες, συνέδρια και σεμινάρια) που έχουν στόχο την εξοικείωση των φοιτητών και των φοιτητριών με ζητήματα που αφορούν άμεσα τις θεματικές του Προγράμματος και οι οποίες συμβάλλουν στην ανάπτυξη της σχετικής προβληματικής στην ελληνική κοινωνία.

Το Πρόγραμμα διευθύνει πενταμελής Συντονιστική Επιτροπή, η οποία αποτελείται από τρία μέλη του Τμήματος Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης και δύο μέλη του Τμήματος Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία.

Η Γραμματεία του ΠΜΣ βρίσκεται στην οδό Ομήρου 19, τηλ.: 210-36 88 919.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗΣ

Διερεύνηση του επικοινωνιακού ύφους των Ελλήνων

Επιστημονική υπεύθυνος: Μαρία Μαλικιώση-Λοΐζου (Χρηματοδότηση από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Πανεπιστημίου Αθηνών)

Το αντικείμενο της έρευνας είναι η διερεύνηση του επικοινωνιακού ύφους των Ελλήνων έτσι ώστε να γίνει μια πρώτη καταγραφή του τρόπου επικοινωνίας και ψυχολογικής στήριξης την οποία μπορεί να προτιμούν και να αναζητούν. Στοχεύει να απαντήσει σε ερωτήματα όπως: Πώς αντιμετωπίζουν οι Έλληνες την ψυχολογική στήριξη; Πώς επιλύουν τα προβλήματα που τους παρουσιάζονται; Ποια συμβουλευτική προσέγγιση και ποιες συμβουλευτικές δεξιότητες ταιριάζουν στους Έλληνες; Απαντήσεις σε ερωτήματα όπως τα παραπάνω θα οδηγήσουν σε επόμενες φάσεις της έρευνας, στη διαμόρφωση μίας συμβουλευτικής θεωρίας βάσει της οποίας θα μπορέσει στη συνέχεια να καταρτισθεί πρόγραμμα εκπαίδευσης στη συμβουλευτική το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες του επικοινωνιακού ύφους των Ελλήνων. Ήδη έχει τελειώσει η πρώτη φάση της έρευνας, η οποία περιελάμβανε την κατάρτιση και χορήγηση του ερωτηματολογίου. Η έρευνα βρίσκεται στο τελικό στάδιο της συγγραφής.

Πρακτική άσκηση φοιτητών

Επιστημονική υπεύθυνος: Ευγενία Κουτσουβάνου (Χρηματοδότηση από το ΥΠΕΠΘ στο πλαίσιο της προχρηματοδότησης για το μεταβατικό στάδιο μεταξύ του Α' και Β' Επιχειρησιακού Προγράμματος Εκπαίδευση και Αρχική Επαγγελματική Κατάρτιση, Γ' ΚΠΣ/ΕΠΕΑΕΚ)

Η εφαρμογή του προγράμματος "Πρακτική Άσκηση Φοιτητών" σκοπό έχει την εξοικείωση των φοιτητών του ΤΕΑΠΗ, με το αντικείμενο της μελλοντικής τους απασχόλησης, έτσι ώστε να κατανοήσουν πληρέστερα τις συνθήκες εργασίας, τα πραγματικά προβλήματα και τις ιδιαιτερότητες της εργασίας με αποτέλεσμα να γίνει ευκολότερη η ένταξή τους στο παραγωγικό σύστημα. Κύριος στόχος της πρακτικής άσκησης είναι να αξιοποιηθούν οι γνώσεις που αποκτούν οι φοιτητές, εφ' όσον δίνεται η δυνατότητα για εφαρμογή τους στην πράξη.

Μάθηση της ελληνικής ως πρώτης και ως δεύτερης γλώσσας

Επιστημονική υπεύθυνος: Δήμητρα Κατή (Χρηματοδότηση από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Πανεπιστημίου Αθηνών)

Η έρευνα στοχεύει να απαντήσει στο γενικό ερώτημα πώς μαθαίνουν και χρησιμοποιούν την ελληνική παιδιά και ενήλικες που την έχουν ως μητρική γλώσσα και παιδιά και ενήλικες που τη μαθαίνουν ως δεύτερη γλώσσα. Πιο συγκεκριμένα διερευνάται η χρήση της ελληνικής όχι σε επίπεδο καθημερινής συνομιλίας αλλά στις πιο απαιτητικές επικοινωνιακές διαδικασίες αφηγηματικών και περιγραφικών μονολόγων. Τα τελευταία είδη λόγου απαιτούν όχι μόνο γνώση του λεξιλογίου και της γραμματικής της ελληνικής αλλά και ιδιαίτερων σε κάθε περίπτωση στρατηγικών οργάνωσης του όλου μονολόγου. Η συλλογή δεδομένων βασίζεται στην ημπειραματική εκμαίευση αφηγήσεων μιας ταινίας και περιγραφών μιας εικόνας αφενός από φυσικούς ομιλητές/τριες της ελληνικής (παιδιά 4, 7 και 10 χρόνων όπως και ενήλικες), αφετέρου από αλβανόφωνους ενήλικες και παιδιά που τη μαθαίνουν ως δεύτερη γλώσσα. Τα δεδομένα απομαγνητοφωνούνται και κωδικοποιούνται στη συνέχεια μέσω του υπολογιστικού προγράμματος Chat/Clan και καταχωρούνται σε διεθνή βάση δεδομένων (υπό την αιγίδα του Πανεπιστημίου του Παρισιού 8). Η ανάλυση του υλικού έχει δύο επιμέρους στόχους: να ελέγξει τις ικανότητες των ομιλητών να αποδώσουν συνοχή στο αφήγημά τους συνδέοντας τα γεγονότα με χρονικά και λογικά στοιχεία όπως και την ικανότητά τους να περιγράψουν το φυσικό χώρο. Η έρευνα μπορεί να έχει τόσο πρακτικές όσο και θεωρητικές συνέπειες. Τα αποτελέσματα μπορεί να διαφωτίσουν ζητήματα διδασκαλίας της ελληνικής στην εκπαίδευση, αλλά και θεωρητικά ζητήματα σχετικά με τη μάθηση της γλώσσας από ομιλητές διαφορετικού τύπου (ως προς την ηλικία και τη γλωσσική ικανότητα).

Αντιλήψεις εκπαιδευτικών γενικής και ειδικής εκπαίδευσης απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες

Επιστημονική υπεύθυνος: Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη (Χρηματοδότηση από τον Ειδικό Λογαριασμό Κονδυλίων Έρευνας του Πανεπιστημίου Αθηνών)

Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2002-2003 πραγματοποιήθηκε έρευνα επισκόπησης με τη χρήση ερωτηματολογίου σε 650 εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων οι οποίοι ασκούν εκπαιδευτικό έργο σε δέκα διαφορετικές πόλεις της Ελλάδας. Στόχος του συγκεκριμένου προγράμματος είναι η μελέτη των αντιλήψεων των εκπαιδευτικών απέναντι στα άτομα με ειδικές ανάγκες και στην προοπτική της εκπαιδευτικής τους ένταξης. Πιο συγκεκριμένα, η θεματολογία στην οποία βασίστηκε το ερωτηματολόγιο κινήθηκε στους παρακάτω άξονες:

1. Δημογραφικά στοιχεία του σχολείου και των εκπαιδευτικών
 2. Διερεύνηση των γνώσεων των εκπαιδευτικών της γενικής εκπαίδευσης σχετικά με τη διαδικασία της ένταξης
 3. Διερεύνηση των δράσεων-πρακτικών που χρησιμοποιούν οι εκπαιδευτικοί για την εφαρμογή της ένταξης
 4. Παράγοντες που κατά την άποψη των εκπαιδευτικών εμποδίζουν ή προωθούν τη διαδικασία της ένταξης στο γενικό σχολείο
 5. Διερεύνηση των αντιλήψεων ως προς την αναπηρία
- Η επεξεργασία των δεδομένων και η δημοσίευσή τους θα ολοκληρωθεί το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

Εξειδίκευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών σε Θέματα Εκπαίδευσης Ατόμων με Σοβαρά Προβλήματα Όρασης

Επιστημονική υπεύθυνος: Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη (Χρηματοδότηση από το ΥΠΕΠΘ στο πλαίσιο του Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ.-Ενέργεια 1.1.4 "Εκπαίδευση ατόμων με ειδικές ανάγκες")

Το πρόγραμμα διέπεται από δύο άξονες. Ο πρώτος αφορά την εξειδίκευση 80 εκπαιδευτικών Α/θμιας και Β/θμιας εκπαίδευσης (νηπιαγωγοί, δάσκαλοι, καθηγητές) των νομών Αττικής και Πειραιώς. Η εξειδίκευση θα πραγματοποιηθεί στην Αθήνα από το Σεπτέμβριο του 2003 έως τον Απρίλιο του 2004 και η διάρκεια θα είναι 400 ωρών (100 ώρες θεωρητικής κατεύθυνσης και 300 ώρες πρακτικής άσκησης). Οι κατευθύνσεις του θεωρητικού κύκλου αφορούν την ειδική και ενταξιακή εκπαίδευση παιδιών με σοβαρά

προβλήματα όρασης, τις ειδικές εκπαιδευτικές πρακτικές που αφορούν ζητήματα του αναλυτικού προγράμματος και την κοινωνιολογική-παιδαγωγική-ψυχολογική προσέγγιση των ατόμων με προβλήματα όρασης. Η πρακτική άσκηση της εξειδίκευσης θα περιλαμβάνει την εκμάθηση της γραφής Braille, την προσαρμογή της φωνολογικής ανάλυσης του Braille στην ελληνική γλώσσα, την χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση ατόμων με σοβαρά προβλήματα όρασης και την εκμάθηση του κινητικού προσανατολισμού. Ο δεύτερος άξονας περιλαμβάνει την επιμόρφωση 800 εκπαιδευτικών όλων των βαθμίδων, διάρκειας 30 ωρών σε θέματα εκπαίδευσης ατόμων με σοβαρά προβλήματα όρασης. Στο πλαίσιο αυτό θα πραγματοποιηθεί τριήμερο συνέδριο στην πόλη των Αθηνών με συμμετοχή επιστημόνων από τον ελλαδικό και διεθνή χώρο.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΚΕΝΤΡΑ

Το Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της Ι.Ε.Α.

Το Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της Διεθνούς Ένωσης για την Αξιολόγηση της Εκπαιδευτικής Επίδοσης (ΙΕΑ) έχει έδρα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών και ερευνητική δραστηριότητα που άρχισε το ακαδημαϊκό έτος 1986-87 στο Πανεπιστήμιο Πατρών από την Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη. Το κύριο ερευνητικό ενδιαφέρον εστιάζεται στην κοινωνικο-οικονομική προέλευση, τα πολιτισμικά χαρακτηριστικά και τις εκπαιδευτικές στρατηγικές και πρακτικές που σχετίζονται με την επίδοση. Παράλληλα, ο ρόλος του σχολείου στη συγκρότηση της κοινωνικής δομής αποτελεί ιδιαίτερο αντικείμενο έρευνας λόγω του πολύ ειδικού ρόλου που έχει το εκπαιδευτικό σύστημα στην αναπαραγωγή της ελληνικής κοινωνίας και κουλτούρας.

Από το 1996 το Κέντρο της ΙΕΑ λειτουργεί στο Τμήμα Ε.Α.Π.Η. του Πανεπιστημίου Αθηνών με Διευθύντρια την καθηγήτρια Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη και σημαντικό αριθμό συνεργατών - μελών ΔΕΠ Ελληνικών ΑΕΙ. Το ερευνητικό προσωπικό αποτελείται από τους: Κ. Μπάσμπας, Μ. Ντελίκου και Χ. Σοφριανοπούλου και τους κατά περίπτωση ειδικούς ερευνητές. Το 2002-2004 οι ειδικοί ερευνητές είναι οι Α. Δημητρόπουλος και Γ. Παπαδοπούλου.

Η ΙΕΑ (International Association for the Evaluation of Educational Achievement, IEA) λειτουργεί ως δίκτυο διαεθνικών εκπαιδευτικών ερευνών για τη συνεργασία ερευνητών, εκπαιδευτικών, αναλυτών εκπαιδευτικής πολιτικής και ειδικών εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Η δομή της έχει αναπτυχθεί στη διάρκεια των τριάντα χρόνων της για να στηρίζει το έργο των ειδικών της εκπαίδευσης. Το 1998, πανεπιστημιακοί και ερευνητές από 53 διαφορετικά εκπαιδευτικά συστήματα σε πλήθος χωρών, συγκροτούν το δίκτυο της ΙΕΑ, που σήμερα έχει ολοκληρώσει πάνω από 15 διαεθνικές έρευνες.

Οι έρευνες καταγράφουν, συσχετίζουν, αποσαφηνίζουν, ερμηνεύουν και διαθέτουν στην ερευνητική κοινότητα και στις κοινωνίες των εκπαιδευτικών συστημάτων που αναφέρονται σε αυτές, πραγματολογικό υλικό και αναλύσεις για τους παράγοντες που σχετίζονται με την εκπαιδευτική επίδοση. Οι έρευνες

περιλαμβάνουν καταρχήν μελέτη των αναλυτικών προγραμμάτων (με έμφαση στη διαφορά ανάμεσα στις προθέσεις και στο τι τελικά αποτελεί εμπειρία του μαθητή) και ανάλυση των διδακτικών βιβλίων. Περιλαμβάνουν καταγραφή της επίδοσης των μαθητών σε ειδικές δοκιμασίες, του κοινωνικού και πολιτισμικού τους περιβάλλοντος, των αντιλήψεων και των στάσεων, και των εκπαιδευτικών στρατηγικών τους. Περιλαμβάνουν επίσης καταγραφή των εκπαιδευτικών πρακτικών και των στάσεων των εκπαιδευτικών καθώς και των εκπαιδευτικών πρακτικών του σχολείου και του κλίματος που επικρατεί στο σχολείο. Τέλος, βέβαια, μελετούν τις σχέσεις όλων των παραπάνω μεταξύ τους και, κυρίως, με την επίδοση των μαθητών.

Το Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο της ΙΕΑ, παρέχει υποστήριξη σε όσα σχολεία ή/και φορείς της εκπαίδευσης το ζητήσουν. Για το σκοπό αυτό διατυπώνεται αίτημα από το φορέα και το Κέντρο της ΙΕΑ απαντά σε εύλογο χρονικό διάστημα. Πληροφορίες κ. Μ. Ντελίκου, τηλέφωνο 210-36 88 056.

1. Έρευνες στο πλαίσιο της συνεργασίας της Διεθνούς Ένωσης για την Αξιολόγηση της Εκπαιδευτικής Επίδοσης (ΙΕΑ)

1.1 Τρίτη Διεθνής Έρευνα στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες

Η Τρίτη Διεθνής Έρευνα στα Μαθηματικά και στις Φυσικές Επιστήμες (TIMSS) άρχισε το 1990 και ολοκληρώθηκε το 1998. Αφορά την αξιολόγηση των γνώσεων των μαθητών στα Μαθηματικά και τις Φυσικές Επιστήμες και τη διερεύνηση της σχέσης του αποτελέσματος της αξιολόγησης αυτής με το πολιτισμικό και το κοινωνικό πλαίσιο, τις εκπαιδευτικές πρακτικές συμπεριλαμβανομένων των αναλυτικών προγραμμάτων, και τις αντιλήψεις των μαθητών και των εκπαιδευτικών για τα μαθηματικά και τις φυσικές επιστήμες. Αφορά τους μαθητές του Δημοτικού (Γ' και Δ' τάξη) τους μαθητές του Γυμνασίου (Α', Β' και Γ' τάξη) και τους μαθητές Γ' Λυκείου (1ης Δέσμης).

Η έρευνα στην Ελλάδα οργανώθηκε με σκοπό να μελετηθούν τόσο τα ερωτήματα που τέθηκαν στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας όσο και ερωτήματα που ενδιαφέρουν και απασχολούν την ελληνική εκπαίδευση. Η ερευνητική ομάδα συγκροτήθηκε το 1990 στο Ελληνικό Ερευνητικό Κέντρο ΙΕΑ, στο Πανεπιστήμιο Πατρών. Κατά τη διάρκεια της πρώτης πενταετίας διεξαγωγής του έργου

περίπου 13 ερευνητές και εκπαιδευτικοί συμμετείχαν στην έρευνα. Από το 1996, οπότε άρχισε η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας πεδίου, η έρευνα διεξάγεται από ερευνητική ομάδα που συγκροτήθηκε στο Ελληνικό Συντονιστικό Κέντρο ΙΕΑ, στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συντονιστές της Έρευνας: Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών και Ι. Σολομών, Ανάπληρωτης Καθηγήτριας του Πανεπιστημίου Αθηνών (και την περίοδο 1996-1998 Πρόεδρος του Τμήματος Αξιολόγησης στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο). Ο Γ. Σταμέλος, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών, είναι ερευνητής του έργου. Στην έρευνα συμμετέχουν ενεργά οι : Κ. Μπάσμπας, εκπαιδευτικός, ερευνητής, υποψήφιος διδάκτορας και υπεύθυνος της ανάλυσης των δεδομένων του Δημοτικού, Χ. Σοφianoπούλου, Μαθηματικός, ερευνήτρια, υποψήφια διδάκτορας και υπεύθυνη της ανάλυσης των δεδομένων του Γυμνασίου και Δ. Μπουλαμάτοις, στατιστικός, ερευνητής και υπεύθυνος ανάλυσης δεδομένων με το SPSS.

Οι ερευνητικές διεργασίες και πρακτικές τροφοδοτούν συστηματικά τη διδασκαλία. Έτσι, τα δεδομένα της έρευνας χρησιμοποιήθηκαν για τις εργασίες και την πρακτική άσκηση των φοιτητριών και των φοιτητών στα μαθήματα Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Μεθοδολογία της Έρευνας και Εκπαιδευτική Πολιτική.

1.2 Αλφαριθμητισμός και Σχολείο

Η έρευνα "Αλφαριθμητισμός και Σχολείο" εξετάζει τα κοινωνικά χαρακτηριστικά των μαθητών και τους σχολικούς παράγοντες που σχετίζονται με την ανταπόκριση των μαθητών από 31 χώρες, σε γνωστικές δραστηριότητες που έχουν ως προϋπόθεση την κατανόηση του γραπτού λόγου και των γραπτών μηνυμάτων. Στην Ελλάδα συμμετείχαν 3.500 μαθητές του Δημοτικού (Δ' τάξη) και 3.500 μαθητές του Γυμνασίου (Γ' τάξη) από ολόκληρη τη χώρα.

Η έρευνα άρχισε το 1988 και η έρευνα πεδίου έγινε το Δεκέμβριο του 1990 ταυτόχρονα με τις δραστηριότητες για το Διεθνές Έτος Αλφαριθμητισμού. Σήμερα έχει ολοκληρωθεί η επεξεργασία των δεδομένων καθώς και η συγγραφή διεθνών δημοσιευμάτων και δημοσιευμάτων στα ελληνικά.

Τα δεδομένα της έρευνας καθώς και τα ερευνητικά εργαλεία χρησιμοποιήθηκαν για τις εργασίες και την πρακτική άσκηση των φοιτητριών και των φοιτητών στα μαθήματα Κοινωνιολογία της

Εκπαίδευσης, Μεθοδολογία της Έρευνας και Εκπαιδευτική Πολιτική, τόσο στο Πανεπιστήμιο Πατρών (1989-1995) όσο και στο Τ.Ε.Α.Π.Η. του Πανεπιστημίου Αθηνών (1996-1998).

1.3 Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Η έρευνα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής είναι μια διεθνής ερευνητική δουλειά που αφορά τη διερεύνηση της πολιτικής κοινωνικοποίησης των μαθητών σε βασικές έννοιες, θεσμούς και πρακτικές της Δημοκρατίας. Προκειμένου να επιτευχθεί ο παραπάνω στόχος, η έρευνα επικεντρώνεται στη διερεύνηση τόσο των σχετικών γνώσεων των μαθητών όσο και στη διερεύνηση της συγκρότησης των σχετικών εννοιών, των αντιλήψεων, των στάσεων και των πρακτικών τους σε πολλές (Ευρωπαϊκές κυρίως) χώρες.

Η έρευνα ξεκίνησε το 1998 και στην Ελλάδα οργανώθηκε με κύριο σκοπό τη μελέτη ερωτημάτων που απασχολούν τον ελληνικό εκπαιδευτικό χώρο. Η έρευνα στην πρώτη φάση εστιάστηκε σε μελέτες περίπτωσης που έχουν εκδοθεί σε τόμο με τίτλο *Civic Education Across Countries: Twenty-four National Case Studies from the IEA Civic Education Project*. Το συντονισμό του έργου στην Ελλάδα είχαν η Δ. Μακρυνιώτη, Αν. Καθηγήτρια και ο Ι. Σολομών, Αν. Καθηγητής. Η δεύτερη φάση της έρευνας αφορά κυρίως την έρευνα πεδίου στην οποία συμμετείχαν 150 σχολεία από όλες τις γεωγραφικές περιοχές της χώρας και 3.889 μαθητές. Συντονίστρια του έργου είναι η Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη. Στην ερευνητική ομάδα συμμετέχουν: Σ. Ανδριτσοπούλου, υποψήφια διδάκτωρ, εκπαιδευτικός, Μ. Ντελίκου, νηπιαγωγός και Γ. Παπαδοπούλου, νηπιαγωγός, πτυχιούχος του ΜΠΣ «Πολιτική Επιστήμη και Κοινωνιολογία». Οι μέθοδοι, τα ερευνητικά εργαλεία και τα δεδομένα της έρευνας χρησιμοποιούνται για τις εργασίες και την πρακτική άσκηση των φοιτητών/τριών στο πλαίσιο των μαθημάτων: Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, Μεθοδολογία της Έρευνας, και Εκπαιδευτική Πολιτική και Πρακτική.

1.4 Νέα φάση της έρευνας Εγγραμματισμός και σχολείο

Η έρευνα αφορά στη διερεύνηση των σχέσεων του κοινωνικού, οικογενειακού και σχολικού περιβάλλοντος με τις αναγνωστικές ικανότητες των μαθητών του Δημοτικού. Ο πληθυσμός και το δείγμα της έρευνας αποτελείται από μαθητές της Δ' Δημοτικού μιας και στην ηλικία των 9 ετών οι μαθητές αναμένεται να έχουν

ολοκληρώσει τις διαδικασίες κωδικοποίησης/αποκωδικοποίησης και σε αυτή την ηλικία ίσως να είναι περισσότερο εμφανείς οι διαφοροποιήσεις βάσει του περιβάλλοντος του μαθητή (οικογενειακό και σχολικό) και αρχίζουν να διαφαίνονται οι επιδράσεις των εκπαιδευτικών στους μαθητές τους.

Ο πληθυσμός της έρευνας αποτελείται από 145 σχολεία με 20 περίπου μαθητές (ένα τμήμα) από κάθε σχολείο. Το δείγμα σχεδιάστηκε ειδικά έτσι ώστε να είναι αντιπροσωπευτικό με βάση γεωγραφικά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια. Η έρευνα έγινε με σταθμισμένα ερωτηματολόγια το Μάιο του 2001 που απευθύνονταν σε μαθητές, στους γονείς, εκπαιδευτικούς και διευθυντές τους. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε ταυτόχρονα σε 40 περίπου χώρες - ανάμεσά τους οι περισσότερες χώρες της Ε.Ε. και των βαλκανίων.

Συντονίστρια του έργου είναι η Γ.Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη. Στην ερευνητική ομάδα συμμετέχουν: Κ. Μπάσμπας, υποψήφιος διδάκτωρ, εκπαιδευτικός, Χρ. Σοφianoπούλου υποψήφια διδάκτωρ, εκπαιδευτικός και Μ. Ντελίκου, νηπιαγωγός.

2. Έρευνες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2.1 Δυνατότητες Πρόσβασης στην Ανώτατη Εκπαίδευση και Φοιτητική Κινητικότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Στόχος της έρευνας είναι η αποτύπωση των δυνατοτήτων πρόσβασης στα ευρωπαϊκά ιδρύματα ανώτατης εκπαίδευσης καθώς και των δυσκολιών και των προβλημάτων που συνδέονται με την ανάπτυξη της οργανωμένης και της ελεύθερης φοιτητικής κινητικότητας.

Τα ευρήματα της ελληνικής ερευνητικής ομάδας δείχνουν ότι η φοιτητική κινητικότητα από και προς την Ελλάδα σχετίζεται:

- με ένα σύνολο ασαφών αλλά πραγματικών ιεραρχήσεων της σχετικής θέσης (α) του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος (σε σχέση με τα εκπαιδευτικά συστήματα άλλων χωρών), (β) του (κάθε) Πανεπιστημίου και (γ) του Τμήματος που σχετίζεται με (ή καθορίζεται από) την ερευνητική δυναμική του και την επιστημονική ειδικότητα που το Τμήμα υπηρετεί
- με την κοινωνική θέση των ίδιων των φοιτητών, τις φιλοδοξίες τους για ανοδική κοινωνική κινητικότητα και το βαθμό στον οποίο αυτή γίνεται εφικτό να επιτευχθεί μέσω της εκπαιδευτικής (φοιτητικής) κινητικότητας.

Η έρευνα χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα T.S.E.R. (Targeted Socio-Economic Research Programme) της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεξάγεται σε πέντε Ευρωπαϊκές χώρες: την Αγγλία, τη Γαλλία, τη Γερμανία, την Ελλάδα και τη Σουηδία. Έχει χρονικό ορίζοντα τριών ετών, άρχισε το 1998 και ολοκληρώθηκε στο τέλος του 2000.

2.2 Δυνατότητες Αλλαγής των Σχολείων με σκοπό τη Βελτίωση τους

Στόχος της έρευνας είναι η διερεύνηση των χαρακτηριστικών και των παραγόντων που πιθανόν να συμβάλλουν στη βελτίωση των σχολείων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Διερευνήθηκαν χαρακτηριστικά και πρακτικές που συνδέονται με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον και τους εκπαιδευτικούς φορείς καθώς και πρακτικές που καθορίζουν τη διδασκαλία και τη μάθηση σε επίπεδο σχολικής μονάδας και τάξης.

Σύμφωνα με το θεωρητικό πλαίσιο της έρευνας οι διαδικασίες βελτίωσης των σχολείων αφορούν είτε άμεσα τη βελτίωση της μαθητικής επίδοσης (γνώσεις, δεξιότητες ή στάσεις) είτε έμμεσα παράγοντας "ενδιάμεσα αποτελέσματα", διαφοροποιώντας δηλαδή χαρακτηριστικά της σχολικής μονάδας ή της τάξης (τρόπους και μέσα διδασκαλίας) τα οποία με τη σειρά τους επηρεάζουν την μαθητική επίδοση. Η έρευνα από ελληνικής σκοπιάς βασίστηκε σε μελέτες συγκεκριμένων προγραμμάτων βελτίωσης των σχολείων. Όπως ήταν αναμενόμενο φάνηκε ότι στο πλαίσιο ενός συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος πολύ σημαντική αποδεικνύεται η δράση κεντρικών φορέων (για παράδειγμα του ΥΠ.Ε.Π.Θ. ή του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου), οι οποίοι μπορούν είτε να προωθήσουν είτε να παρεμποδίσουν την εισαγωγή καινοτόμων εκπαιδευτικών πρακτικών στα σχολεία. Αυτό που φάνηκε να είναι σημαντικό είναι τα κενά "επιτήρησης" που είναι εγγενή στα πλαίσια ενός συγκεντρωτικού εκπαιδευτικού συστήματος. Τα κενά αυτά αφήνουν μια σημαντική *de facto* αυτονομία στους εκπαιδευτικούς που αν θέλουν μπορούν να την χρησιμοποιήσουν για να εισάγουν βελτιωτικές και καινοτόμες εκπαιδευτικές πρακτικές. Σημαντική επίσης είναι και η βοήθεια, καθοδήγηση και υποστήριξη πολύ υψηλόβαθμων στελεχών της εκπαίδευσης.

Η έρευνα χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα T.S.E.R. (Targeted Socio-Economic Research Programme) της Ευρωπαϊκής Ένωσης

και διεξάγεται σε οκτώ Ευρωπαϊκές χώρες: την Ολλανδία, την Αγγλία, την Πορτογαλία, την Ελλάδα, την Φινλανδία, το Βέλγιο, την Ιταλία και την Ισπανία. Η έρευνα ξεκίνησε το 1998 και ολοκληρώθηκε στο τέλος του 2000. Και στις δύο έρευνες επιστημονική υπεύθυνος για την Ελλάδα είναι η Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη, Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών. Στη διεξαγωγή της έρευνας συμμετείχαν κυρίως ο Γ. Σταμέλος, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών, η Γ. Παπαδιαμαντάκη, κοινωνιολόγος, ερευνήτρια και διδάκτωρ του Παντείου Πανεπιστημίου και ο Α. Βασιλόπουλος υποψήφιος διδάκτορας του Πανεπιστημίου Πατρών.

2.3 Τριτοβάθμια Εκπαίδευση, Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση και Παγκοσμιοποίηση. Η ανάπτυξη διεθνών δραστηριοτήτων των ιδρυμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης σε ένα πολυεπίπεδο πλαίσιο.

Στόχος της έρευνας είναι να εξετάσει και να αναλύσει τους κοινωνικούς και θεσμικούς παράγοντες που καθορίζουν τους τρόπους με τους οποίους τα ιδρύματα και τα συστήματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ανταποκρίνονται στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης και της παγκοσμιοποίησης.

Συγκεκριμένα η έρευνα επιδιώκει:

1. να αναλύσει τις αντιλήψεις, τις στρατηγικές, και τις πρακτικές των ιδρυμάτων και των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης για την ανάπτυξη διεθνών δραστηριοτήτων.
2. να συμβάλλει στην θεωρητική κατανόηση της κοινωνικής και θεσμικής δυναμικής της διεθνοποίησης και του εξευρωπαϊσμού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Improving Human Potential and the Socio-Economic Knowledge Base της Ευρωπαϊκής Ένωσης και διεξάγεται σε 7 χώρες: Αυστρία, Βρετανία, Γερμανία, Ελλάδα, Νορβηγία, Ολλανδία, Πορτογαλία. Έχει χρονικό ορίζοντα 2 ετών (2002-2004).

Επιστημονική υπεύθυνος για την Ελλάδα είναι η Γ. Κοντογιαννοπούλου-Πολυδωρίδη, καθηγήτρια Πανεπιστημίου Αθηνών και συμμετέχουν οι Γ. Σταμέλος, Επίκουρος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Πατρών και Α. Δημητρόπουλος, εκπαιδευτικός, ερευνητής και υποψήφιος διδάκτωρ της Οικονομικής Σχολής του Λονδίνου (LSE).

ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (ΚΕΔΕΠΠ)

Σκοπός του Κέντρου, του οποίου επιστημονική υπεύθυνος είναι η Άννα Φραγκουδάκη, είναι η συλλογή υλικού, ερευνητικού και τεκμηρίωσης, που θα αξιοποιηθεί από μέλη ΔΕΠ του Τμήματος και ιδίως από τις φοιτήτριες και τους φοιτητές του για την ευαισθητοποίησή τους στα προβλήματα ένταξης στο σχολείο και αποτελεσματική εκπαίδευση μαθητών και μαθητριών με άλλη πολιτισμική ταυτότητα. Οι οικονομικοί πόροι του ΚΕΔΕΠΠ προέρχονται από χρηματοδοτήσεις θεσμικών φορέων και από ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα. Το κέντρο στοχεύει πιο συγκεκριμένα:

- Η έρευνα σε εκπαιδευτικά ζητήματα που αφορούν μαθητικό πληθυσμό με διαφορετική από την επίσημη πολιτισμική ταυτότητα και/ή θρησκεία.
- Η παραγωγή εναλλακτικού εκπαιδευτικού υλικού κατάλληλου για την επιτυχή εκπαίδευση μαθητών με άλλη μητρική γλώσσα και κουλτούρα.
- Η συμβολή στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής που θα στοχεύει στη μείωση της κοινωνικής ανισότητας στο σχολείο, την καταπολέμηση της διαρροής και του κοινωνικού αποκλεισμού.
- Η παρέμβαση για την καλλιέργεια στον εκπαιδευτικό θεσμό και την κοινωνία του σεβασμού σε όλες τις ετερότητες.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ ΕΝΤΑΞΙΑΚΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (ΚΕΤΕΕΠ)

Επιστημονική υπεύθυνος του κέντρου είναι η Αθηνά Ζώνιου-Σιδέρη. Μία από τις βασικότερες κατευθύνσεις της ειδικής αγωγής που απασχολούν τη διεθνή επιστημονική εκπαιδευτική κοινότητα τις τελευταίες δεκαετίες, είναι η ένταξη παιδιών με ειδικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση. Τις δύο τελευταίες δεκαετίες η ενταξιακή εκπαιδευτική πολιτική χαρακτήρισε σε θεσμικό τουλάχιστον επίπεδο το χώρο της γενικής και ειδικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα. Διαπιστώθηκαν ωστόσο μια σειρά δυσκολίες κατά την εφαρμογή της ένταξης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Από την

εμπλοκή στο σχεδιασμό και την υλοποίηση πρότυπων ενταξιακών προγραμμάτων (που χρηματοδοτήθηκαν από ευρωπαϊκούς και εθνικούς πόρους) έχει συγκεντρωθεί ένα σημαντικό παιδαγωγικό και ερευνητικό υλικό, το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί για την ευαισθητοποίηση και την ενημέρωση εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, γονέων, ερευνητών/τριών και φοιτητών/τριών σε θέματα ένταξης παιδιών με ειδικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση. Στόχοι του κέντρου είναι:

- Η εκπαιδευτική έρευνα στο χώρο της ενταξιακής εκπαίδευσης
- Η έκδοση επιστημονικών βιβλίων για εκπαιδευτικούς και γονείς
- Η εξειδίκευση εκπαιδευτικών σε θέματα ένταξης
- Η εκπαιδευτική υποστήριξη εκπαιδευτικών και γονέων
- Η εφαρμογή πρότυπων ενταξιακών προγραμμάτων

Η υλοποίηση των προαναφερόμενων στόχων θα συμβάλει στη διαμόρφωση της εκπαιδευτικής πολιτικής όσον αφορά στην ένταξη παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη γενική εκπαίδευση, στην άρση των κοινωνικών στερεοτύπων απέναντι στην αναπηρία και στην προώθηση του δικαιώματος των ίσων ευκαιριών για όλους στην εκπαίδευση. Η οικονομική ενίσχυση του κέντρου παρέχεται από ευρωπαϊκούς πόρους καθώς και από άλλα ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα.

ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΩΓΗΣ ΤΕΧΝΩΝ

Επιστημονική υπεύθυνος του κέντρου είναι η Μένη Κανατσούλη. Η Τέχνη, παράγοντας έκφρασης, επικοινωνίας και πολιτισμού επηρεάζει μέσα από δημιουργικές διεργασίες όλους τους τομείς της σύγχρονης ζωής. Σκοποί του κέντρου είναι:

- Η ενίσχυση και προώθηση της Αισθητικής Αγωγής (Εικαστικά, Μουσική, Θέατρο) με την διεξαγωγή ερευνών και μελετών πάνω στη θεωρία και στην πράξη για τη βελτίωση του εκπαιδευτικού μας συστήματος.
- Η προώθηση της παραπάνω έρευνας σε διεθνές επίπεδο και σε συνεργασία με ανάλογους φορείς τόσο στο εσωτερικό, όσο και στο εξωτερικό για την γενικότερη προβολή και διάδοση της Αισθητικής Αγωγής εντός και εκτός Ελλάδας.
- Ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων που θα ανταποκρίνονται στις ανάγκες και στη στήριξη των

διδασκόντων.

- Η οργάνωση εκπαιδευτικών πρακτικών Αισθητικής Αγωγής στην τάξη με την παραγωγή διδακτικού υλικού, την παροχή συμβουλευτικής συνδρομής και πληροφοριών από διάφορους φορείς της Ελλάδας ή της αλλοδαπής.
- Η διοργάνωση καλλιτεχνικών εκθέσεων, συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων, σεμιναρίων, συνεδρίων, εκδόσεων κ.ά.

Για την πραγματοποίηση των σκοπών του το κέντρο μπορεί να συνεργάζεται με ελληνικά και ξένα ΑΕΙ και με υπηρεσίες και οργανισμούς της Ελλάδας και άλλων κρατών και να εφαρμόζει προγράμματα ανταλλαγής ή μετάκλησης φοιτητών και επιστημόνων.

Τομείς (επιστημονικές περιοχές) δραστηριότητας του κέντρου θα είναι:

- Η έρευνα πάνω σε θέματα θεωρίας και πράξης των Τεχνών.
- Η ανάλυση του ρόλου της Αισθητικής Αγωγής και καλλιέργειας στη διαμόρφωση του παιδιού και του ενήλικα.
- Η οργάνωση προγραμμάτων προπτυχιακών και μεταπτυχιακών σπουδών του ΤΕΑΠΗ, αυτοτελώς ή σε συνεργασία με άλλα τμήματα ΑΕΙ, ερευνητικά κέντρα και ινστιτούτα της Ελλάδας ή της αλλοδαπής με συναφείς σκοπούς.

Στο κέντρο μπορεί να εκτελείται μέρος ή και το σύνολο της διδακτορικής διατριβής των μεταπτυχιακών φοιτητών/τριών Αισθητικής Αγωγής. Οι οικονομικοί πόροι του κέντρου προέρχονται από χρηματοδοτήσεις φορέων και από ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ, ΜΕΛΕΤΗΣ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΚΕΜΕΠΕ)

Επιστημονική υπεύθυνος του κέντρου είναι η Ευγενία Φλογαΐτη.

- Η διεξαγωγή ερευνών και μελετών στον τομέα της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.
- Η παραγωγή και έκδοση σχετικού έντυπου, οπτικοακουστικού και ηλεκτρονικού υλικού.
- Η δημιουργία σχετικής βιβλιοθήκης και κέντρου τεκμηρίωσης.
- Η κατάρτιση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών και ομάδων που ενδιαφέρονται για την εφαρμογή, διάδοση και ανάπτυξη της

Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης.

- Η ανάληψη δραστηριοτήτων για την πληροφόρηση, ενημέρωση και κατάρτιση ατόμων και κοινωνικών ομάδων σε θέματα σχετικά με το περιβάλλον και την ΠΕ
- Η ανταλλαγή εμπειριών και ανάπτυξη συνεργασιών με άλλους φορείς, κέντρα, ινστιτούτα και άλλα ιδρύματα ή οργανισμούς σε εθνικό και διεθνές επίπεδο σε θέματα ΠΕ
- Η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης σε θέματα ΠΕ σε φοιτήτριες/ές, εκπαιδευτικούς και άλλες κατηγορίες ενδιαφερομένων
- Η συμβολή στη διαμόρφωση εκπαιδευτικής πολιτικής σε θέματα ΠΕ

Οι οικονομικοί πόροι του ΚΕΜΕΠΕ προέρχονται από χρηματοδοτήσεις θεσμικών φορέων και από ερευνητικά και εκπαιδευτικά προγράμματα.

ΚΕΝΤΡΟ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Επιστημονικοί υπεύθυνοι του κέντρου είναι οι: Ευγενία Κουτσουβάνου, Κώστας Χρυσοφίδης και Αλεξάνδρα Ανδρούσου. Σκοπός του είναι η μελέτη των σύγχρονων θεωριών και ευρημάτων της διδακτικής πράξης και η εφαρμογή των ευρημάτων αυτών στη χώρα μας καθώς και σε άλλες κοινωνίες. Πιο συγκεκριμένα:

- Η πραγματοποίηση ερευνών στην Ελλάδα καθώς και συγκριτικών ερευνών, σε συνεργασία τόσο με χώρες της Ευρώπης όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο, στο γνωστικό αντικείμενο της Παιδαγωγικής και ειδικά της προσχολικής εκπαίδευσης και η ανάλυση των παιδαγωγικών πρακτικών που ισχύουν στην Ελλάδα και στις άλλες χώρες.
- Η εκπόνηση προγραμμάτων για τον εμπλουτισμό της προσχολικής εκπαίδευσης στην Ελλάδα και σε άλλες χώρες με τη συνεργασία ερευνητών από τις χώρες αυτές.
- Η πραγματοποίηση διδακτικού επιμορφωτικού έργου, η παραγωγή επιμορφωτικού υλικού καθώς και η ανάπτυξη κριτηρίων επιλογής αξιολόγησης και σχεδιασμού εποπτικών μέσων διδασκαλίας.
- Η ανταλλαγή εμπειριών και η ανάπτυξη συνεργασίας με ανάλογα Κέντρα, φορείς και οργανισμούς στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό.
- Η εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών προσχολικής εκπαίδευσης καθώς και η υποστήριξη σε θέματα Παιδαγωγικής - Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής.

Οι οικονομικοί πόροι του Κέντρου προέρχονται από α) δωρεές ή παροχές τρίτων, β) χρηματοδοτήσεις από εθνικούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς ή άλλα ιδρύματα και φορείς στο πλαίσιο ανάπτυξης και διεξαγωγής εκπαιδευτικών, επιμορφωτικών ή άλλων ερευνητικών προγραμμάτων σχετικών με την Εφαρμοσμένη Παιδαγωγική, γ) έσοδα από τη διάθεση έντυπου ή οπτικοακουστικού υλικού που θα εκπονείται στο Κέντρο και από τη διοργάνωση εκδηλώσεων όπως εκθέσεις, συνέδρια, ημερίδες και σεμινάρια.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ ΑΘΗΝΩΝ

Το Διδασκαλείο Νηπιαγωγών Αθηνών (Δ.Ν.Α.) ιδρύθηκε και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1995-96 με το Νόμο 2327/95 (Κεφ. Β΄ άρθρα 5,6,7,8 και 9). Εντάσσεται στο Τμήμα Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία (πρώην Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών) του Πανεπιστημίου Αθηνών, το οποίο έχει την ευθύνη για την οργάνωση και τη λειτουργία του. Στα πλαίσια αυτά το Τ.Ε.Α.Π.Η. έχει τη δυνατότητα να συνεργάζεται με άλλα Τμήματα για την επίτευξη των σκοπών του Δ.Ν.Α. Σκοπός του Δ.Ν.Α. είναι η μετεκπαίδευση και εξειδίκευση του εκπαιδευτικού προσωπικού της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στο πλαίσιο αυτό το Δ.Ν.Α. επιδιώκει: α) να παρακολουθεί τις εξελίξεις στον τομέα των επιστημών και ειδικότερα των επιστημών της αγωγής και της εκπαιδευτικής τεχνολογίας, β) να προάγει την έρευνα, την παραγωγή και τη μετάδοση γνώσεων και εμπειριών που συμβάλλουν στην εκπαιδευτική ανάπτυξη της χώρας, γ) να παρέχει τις απαραίτητες πρόσθετες γενικές και ειδικές γνώσεις και δεξιότητες, που εξασφαλίζουν την ελεύθερη και ισότιμη επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Η δομή και λειτουργία του Δ.Ν.Α. καθορίζεται με τις διατάξεις του σχετικού νόμου ίδρυσής του. Η μετεκπαίδευση στο Δ.Ν.Α. διαρκεί τέσσερα εξάμηνα. Η επιλογή των εκπαιδευτικών για φοίτηση στο Δ.Ν.Α. γίνεται με γραπτές εξετάσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις της υπουργικής απόφασης, που προβλέπεται από το άρθρο 9, παρ. 5, περίπτ. β΄ του παραπάνω Νόμου. Η φοίτηση στο Δ.Ν.Α. είναι υποχρεωτική και κατά τη διάρκεια της φοίτησης οι μετεκπαιδευόμενοι απαλλάσσονται από τα διδακτικά και διοικητικά τους καθήκοντα.

Δικαίωμα συμμετοχής στη διαδικασία επιλογής για μετεκπαίδευση στο Δ.Ν.Α. έχουν οι νηπιαγωγοί δημόσιας και ιδιωτικής εκπαίδευσης που έχουν συμπληρώσει πέντε χρόνια και δεν έχουν περισσότερα από είκοσι πέντε χρόνια εκπαιδευτικής υπηρεσίας. Στην παραπάνω προϋπηρεσία συμπεριλαμβάνεται και εκείνη που έχει ο/η εκπαιδευτικός και ως αναπληρωτής/ρια στη δημόσια εκπαίδευση.

Σε όσους/ες περατώνουν με επιτυχία το διετή κύκλο της μετεκπαίδευσης στο Δ.Ν.Α. χορηγείται δίπλωμα διετούς μετεκπαί-

δευσης στις επιστήμες της αγωγής. Οι κάτοχοι του τίτλου αυτού έχουν όλα τα δικαιώματα των πτυχιούχων των Παιδαγωγικών Τμημάτων των Α.Ε.Ι., εκτός από την περίπτωση της εγγραφής υποψηφίων στους πίνακες διοριστέων εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Το Δ.Ν.Α. έχει δύο κατευθύνσεις: τη Γενική Αγωγή και την Ειδική Αγωγή. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει, μαθήματα, σεμινάρια και πρακτικές ασκήσεις.

Η εσωτερική οργάνωση και η λειτουργία των διοικητικών και τεχνικών υπηρεσιών του Δ.Ν.Α. και οι διαδικασίες και οι προϋποθέσεις τοποθέτησης του προσωπικού σε αντίστοιχες θέσεις ρυθμίζονται σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις των Α.Ε.Ι. Όργανα διοίκησης του Διδασκαλείου είναι: α) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τ.Ε.Α.Π.Η. για θέματα του Διδασκαλείου, β) Το Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.), και γ) Ο/η πρόεδρος και οι δύο αντιπρόεδροι του Δ.Σ.

Η γραμματεία του στεγάζεται στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, οδός Ιπποκράτους 31, 5ος όροφος, τηλέφωνο 210-36 35 201.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Το Πρόγραμμα για την Ακαδημαϊκή και Εκπαιδευτική Αναβάθμιση Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ("Εξομοίωση Νηπιαγωγών") απευθύνεται σε πτυχιούχους νηπιαγωγούς σχολών διεισδυτικής φοίτησης. Στόχος του είναι η εξομοίωση των πτυχίων της κατηγορίας αυτής με τίτλους σπουδών ανώτατης εκπαίδευσης και η άρση των διακρίσεων που μπορούν να προκύψουν από την παρουσία στον κλάδο νηπιαγωγών δύο κατηγοριών. Ταυτόχρονα επιδιώκεται η επιστημονική κατάρτισή των νηπιαγωγών πάνω σε σύγχρονα προβλήματα της προσχολικής ηλικίας. Στο Πρόγραμμα συμμετέχουν συνολικά 504 νηπιαγωγοί, οι οποίοι/ες ανήκουν σε τρεις κατηγορίες σχετικά με τον αριθμό των μαθημάτων που πρέπει να παρακολουθήσουν (10, 20 και 28 μαθήματα).

Το διδακτικό προσωπικό αποτελείται από μέλη ΔΕΠ του ΤΕΑΠΗ και άλλων πανεπιστημιακών τμημάτων, καθώς και από διδάσκοντες κατόχους διδακτορικού διπλώματος, όπως αυτό επιβάλλεται από τη σχετική νομοθεσία.

Έναρξη του Προγράμματος: Ιανουάριος 2003

Λήξη των μαθημάτων: Δεκέμβριος του 2004

Στο Πρόγραμμα περιλαμβάνονται μαθήματα που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των σύγχρονων εκπαιδευτικών για μια θετική παρουσία στο διδακτικό αλλά και το ευρύτερο παιδαγωγικό και διοικητικό τους έργο.

Πρόγραμμα Σπουδών:

Μάθημα	κατ.10	κατ.20	κατ.28
Βιωματική Επικοινωνιακή Διδασκαλία	X	X	X
Ελληνική Λογοτεχνία	X	X	X
Περιβαλλοντική Εκπαίδευση	X	X	X
Μετάβαση Νηπιαγωγείο - Δημοτικό	X	X	X
Παιδαγωγική της Ένταξης	X	X	X
Ζητήματα Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης	X		X
Ευρωπαϊκή διάσταση στην Εκπαίδευση	X	X	X
Προγράμματα Προσχολικής Ηλικίας	X		X
Αισθητική Αγωγή	X		X
Κινητική Έκφραση και Δημιουργικότητα	X		X
Συμβουλευτική Ψυχολογία		X	X
Φυσικές Επιστήμες στο Νηπιαγωγείο		X	X
Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης		X	X
Διοίκηση και Εκπαίδευση			X
Παιδική Λογοτεχνία		X	X
Γλώσσα και Επικοινωνία		X	X
Πληροφορική		X	X
Θεωρίες του παιχνιδιού		X	X
Ελεύθερος Χρόνος και Εκπαίδευση		X	X
Παιδαγωγική Προσέγγιση σε Συνθετικό Θέατρο		X	X
Μουσειακή Αγωγή		X	X
Λογισμικό για το Νηπιαγωγείο		X	X
Ανθρωπολογία της Εκπαίδευσης		X	X
Κατασκευή Μουσικών Οργάνων		X	X
Παιδαγωγική Γλωσσολογία		X	X
Αρχιτεκτονική του Νηπιαγωγείου			X
Οικοσυστημική προσέγγιση στην Εκπ/ση			X
Θέατρο και Προσχολική Ηλικία			X

Η χρηματοδότηση του Προγράμματος γίνεται κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο της Ε.Ε. και 25% από τον ελληνικό φορέα.

Επιστημονικός υπεύθυνος του Προγράμματος:
Κώστας Χρυσ αφίδης, Αναπληρωτής Καθηγητής

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Η Γραμματεία του Τ.Ε.Α.Π.Η.

Η Γραμματεία δέχεται τους/τις φοιτητές/τριες κάθε Δευτέρα-Τετάρτη-Παρασκευή από 11.00 π.μ. έως 13.45 μ.μ. Έξω από το χώρο της είναι αναρτημένοι πίνακες ανακοινώσεων με αναλυτικές πληροφορίες για ζητήματα όπως:

- Διευθύνσεις γραφείων, τηλέφωνα και ηλεκτρονικές διευθύνσεις διδασκόντων.
- Ωρολόγιο πρόγραμμα και αίθουσες διδασκαλίας.
- Βαθμολογίες.
- Πρόγραμμα σπουδών τρέχοντος έτους. Αντιστοιχίες μαθημάτων. Δηλώσεις μαθημάτων. Ανανέωση εγγραφής.
- Υποτροφίες, ειδικότερα αυτές που παρέχονται μέσω του Τμήματος Υποτροφιών και Βραβείων της Διεύθυνσης Κληροδοτημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Στέγαση. Ζητήματα που αφορούν φοιτητές/τριες από ειδικές κατηγορίες. Μετεγγραφές-Κατατάξεις.
- Μεταπτυχιακά προγράμματα. Πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ-ERASMUS.
- Συγγράμματα, Σημειώσεις, Φάκελοι Βιβλιογραφίας

Οι φοιτητές/τριες (συμπεριλαμβανομένων από το ακαδημαϊκό έτος 2003-04 και αυτών που κατέχουν ήδη πτυχίο ανώτατης σχολής και έχουν περάσει στο Τμήμα με κατατακτήριες εξετάσεις) δικαιούνται δωρεάν παροχή συγγραμμάτων, σημειώσεων και φακέλου βιβλιογραφίας. Για να παραληφθεί το σχετικό διδακτικό υλικό, πρέπει να προσκομισθεί φωτοτυπία της βεβαίωσης για τη χορήγηση διδακτικών συγγραμμάτων (δηλαδή βεβαίωση με τα δηλωθέντα στη Γραμματεία μαθήματα που έχουν επιλεγεί) είτε στα βιβλιοπωλεία/εκδοτικούς οίκους είτε στους/στις διδάσκοντες/ουσες που τα μοιράζουν.

Συνεργασία με διδάσκοντες/ουσες

Οι διδάσκοντες/ουσες δέχονται για συνεργασία και οποιαδήποτε βοήθεια συγκεκριμένες ώρες, οι οποίες ανακοινώνονται στην αρχή κάθε εξαμήνου σε πίνακα έξω από το γραφείο τους και στην πινακίδα 2 στους χώρους της Γραμματείας. Επίσης κάθε διδάσκων/διδάσκουσα αναλαμβάνει ως σύμβουλος μια ομάδα πρωτοετών φοιτητών/τριών που ανακοινώνεται κάθε χρόνο από τη Γραμματεία. Οι φοιτητές/τριες μπορούν να συμβουλευόμαστε τους/ις διδάσκοντες/ουσες για οποιοδήποτε θέμα τους/τις απασχολεί σχετικά με τις σπουδές τους, μεταξύ άλλων και για διευκρινίσεις σχετικά με το Πρόγραμμα Σπουδών.

Το Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλίκων

Το Συμβουλευτικό Κέντρο Ομηλίκων λειτουργεί από το 1996 σε εθελοντική βάση από τελειόφοιτους/τες ή απόφοιτους/τες φοιτητές/τριες του ΤΕΑΠΗ υπό τη διεύθυνση και επίβλεψη της καθηγήτριας Μαρίας Μαλικιώση-Λοϊζου.

Απευθύνεται σε όλους τους/τις φοιτητές/τριες και απόφοιτους του Τμήματος και έχει ως κύριο στόχο να βοηθήσει την ομαλή προσαρμογή των φοιτητών/τριών στο Πανεπιστήμιο και τη φοιτητική ζωή, προσφέροντας συναισθηματική στήριξη και παρέχοντας αρχικές υπηρεσίες πληροφόρησης και προσανατολισμού. Οι πληροφορίες αυτές επικεντρώνονται σε θέματα σπουδών, προγράμματος μαθημάτων, μεταπτυχιακών και επαγγελματικών προοπτικών. Το Κέντρο διαθέτει μικρή βιβλιοθήκη με οδηγούς σπουδών και ενημερωτικά φυλλάδια διαφόρων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και προγραμμάτων υποτροφιών. Στεγάζεται στο γραφείο της κ. Μαλικιώση, Ιπποκράτους 35, 6ος όροφος και είναι ανοικτό κάθε Δευτέρα και Τετάρτη από τις 13.00 μέχρι τις 16.00.

Πρόγραμμα ανταλλαγής φοιτητών/τριών ΣΩΚΡΑΤΗΣ - ERASMUS

Το Πρόγραμμα Σωκράτης-Έρασμος της Ευρωπαϊκής Ένωσης δίνει τη δυνατότητα σε προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές αλλά και σε φοιτητές που εκπονούν διδακτορική διατριβή να φοιτήσουν σε ευρωπαϊκά πανεπιστήμια μέσω διμερών συμφωνιών που έχουν συναφθεί από καθηγητές/τριες του τμήματός τους. Η ελεύθερη διακίνηση φοιτητών εκτός διμερών συμφωνιών (των λεγόμενων "free movers") έχει καταργηθεί.

Οι φοιτητές πρέπει να είναι πολίτες ενός κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή ενός από τα παρακάτω κράτη: Νορβηγία, Ισλανδία, Λιχτενστάιν και των συνδεδεμένων ή υπό σύνδεση από 1/1/2004 χωρών της Τσεχίας, Ρουμανίας, Βουλγαρίας, Σλοβενίας, Ουγγαρίας, Πολωνίας, Σλοβακίας, Εσθονίας, Λιθουανίας, Λετονίας, Μάλτας και Κύπρου. Σημειώνεται ότι οι φοιτητές/τριες με υπηκοότητα ενός κράτους της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης αλλά και αυτοί με Κυπριακή υπηκοότητα δεν μπορούν να μετακινηθούν προς πανεπιστήμιο του κράτους του οποίου έχουν την υπηκοότητα. Οι πολίτες όλων των άλλων κρατών συμμετέχουν στο πρόγραμμα (υπό την οργάνωση του ΤΕΑΠΗ) μόνο υπό τον όρο να είναι αναγνωρισμένοι ως μόνιμοι κάτοικοι της Ελλάδας και αυτό να πιστοποιείται επίσημα.

Η διάρκεια σπουδών στο εξωτερικό κυμαίνεται από 3 έως 12 μήνες και εξαρτάται από τις επιμέρους συμφωνίες. Η περίοδος σπουδών αποτελεί κατά κανόνα μέρος του προγράμματος σπουδών του ιδρύματος προέλευσης και με αυτή την προϋπόθεση παρέχεται ακαδημαϊκή αναγνώριση των σπουδών από το ίδρυμα προέλευσης. Το ίδρυμα υποδοχής δεν πρέπει να απαιτεί δίδακτρα.

Στους φοιτητές και στις φοιτήτριες παρέχεται υποτροφία, η οποία καλύπτει το "κόστος κινητικότητας", δηλαδή τις πρόσθετες δαπάνες που συνεπάγεται μια περίοδος σπουδών σε ένα άλλο κράτος και όχι το σύνολο των δαπανών για σπουδές στο εξωτερικό. Το ύψος των υποτροφιών διαφοροποιείται ανάλογα με τη χώρα μετάβασης των φοιτητών. Επιπλέον υποτροφίες που πιθανώς λαμβάνουν φοιτητές/τριες από εθνικές πηγές για σπουδές στην Ελλάδα, διατηρούνται καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους στο εξωτερικό και κατά συνέπεια της λήψης υποτροφίας Σωκράτης/Έρασμος.

Εκτός από τους φοιτητές και τις φοιτήτριες που μετακινούνται με υποτροφία Σωκράτης/Έρασμος στο πλαίσιο των διμερών συμφωνιών, μπορούν να μετακινηθούν χωρίς υποτροφία και άλλοι φοιτητές/τριες σε περίπτωση που οι εγκεκριμένες θέσεις υποτροφίας έχουν συμπληρωθεί. Οι φοιτητές/τριες αυτοί/ές έχουν όλα τα προνόμια και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή τους στο πρόγραμμα Σωκράτης/Έρασμος, αν και δεν τυγχάνουν οικονομικής ενίσχυσης.

Δεν δικαιούνται υποτροφία Σωκράτης/Έρασμος όσοι:

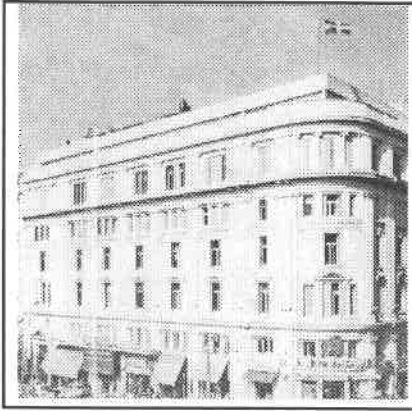
- είναι πρωτοετείς φοιτητές
- ενισχύονται, για την ίδια χρονική περίοδο στο πλαίσιο άλλων προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Leonardo da Vinci, Tempus κλπ.)
- έχουν τύχει άλλης υποτροφίας για το εξωτερικό κατά την ίδια χρονική περίοδο από διμερείς πολιτιστικές συμφωνίες, ιδιωτικούς δωρητές, διεθνείς φορείς ή εθνικές υποτροφίες
- ενδιαφέρονται για έρευνα και σπουδές σε μεταδιδακτορικό επίπεδο
- ενδιαφέρονται να παρακολουθήσουν διασκέψεις, συμπόσια, σεμινάρια, συνέδρια και άλλες συναφείς δραστηριότητες
- έχουν τύχει υποτροφίας Έρασμος κατά τα προηγούμενα έτη και έχουν διακινηθεί με οποιονδήποτε τρόπο (ως φοιτητές ΔΠΣ, free movers, ECTS, LINGUA II).

Το Τ.Ε.Α.Π.Η. στο πλαίσιο του προγράμματος Σωκράτης/Έρασμος έχει αναπτύξει συνεργασίες με άλλα Ευρωπαϊκά Πανεπιστήμια. Κατά το ακαδημαϊκό έτος 2003-04 και σύμφωνα με τις πληροφορίες της σχετικής ιστοσελίδας του Πανεπιστημίου Αθηνών, καταγράφονται οι ακόλουθες συνεργασίες:

ΧΩΡΑ	ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΜΕΝΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ	ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ
ΒΕΛΓΙΟ	Universiteit Gent	κ. Μακρυνιώτη
ΓΑΛΛΙΑ	Institut de Formation des Maitres Midi-Pyrenees	κ. Μακρυνιώτη
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	Johannes-Gutenberg-Universitat Mainz	κ. Σιδέρη
Μ.ΒΡΕΤΑΝΙΑ	Institute of Education (University of London)	κ. Ιγγλέση
ΜΑΛΤΑ	University of Malta	κ. Μακρυνιώτη
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	Oslo University College	κ. Μακρυνιώτη
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	Hogeschool Rotterdam	κ. Μακρυνιώτη
ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ	University of Joensuu	κ. Μακρυνιώτη

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι/ες μπορούν να απευθύνονται στο Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου 30, τηλ. 210-36 89 713-6, fax 210-36 89 720, Δευτέρα έως Πέμπτη 11:00 - 13:00 και στην ιστοσελίδα του Πανεπιστημίου Αθηνών (www.uoa.gr) (επιλέγοντας “Επικοινωνία” και ακολουθώντας “Τμήμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σχέσεων”).

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΗ ΛΕΣΧΗ

Η Πανεπιστημιακή Λέσχη βρίσκεται στην οδό Ιπποκράτους 15 και Ακαδημίας όπου στεγάζονται η Υγειονομική Υπηρεσία, το Τμήμα Σίτισης Φοιτητών, τα Φοιτητικά Αναγνωστήρια, το Μουσικό Τμήμα, το Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Ευρέσεως Εργασίας Φοιτητών, ο Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών, το Ταμείο Αρωγής Φοιτητών και το Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών.

Υγειονομική Υπηρεσία

(1ος όροφος, τηλ. 210-36 88 218, 210-36 88 208):

Υγειονομική περίθαλψη δικαιούνται οι προπτυχιακοί/κές και μεταπτυχιακοί/κές φοιτητές/τριες, ημεδαποί, ομογενείς και αλλοδαποί για διάστημα ίσο προς τα έτη φοίτησης που προβλέπονται ως ελάχιστη διάρκεια των προπτυχιακών ή μεταπτυχιακών σπουδών αντίστοιχα ενός Τμήματος, προσαυξημένο κατά το ήμισυ. Περιλαμβάνει ιατροφαρμακευτική, νοσοκομειακή και οδοντιατρική περίθαλψη, παρακλινικές εξετάσεις, εξέταση στο σπίτι, τοκετό, φυσιοθεραπείες και ορθοπαιδικά είδη.

Τμήμα Σίτισης Φοιτητών

(5ος όροφος, τηλ. 210-36 88 216, 210-36 88 230):

Η κύρια δραστηριότητά του είναι η παροχή κάρτας σίτισης στους/στις φοιτητές/τριες. Όσοι/όσες φοιτητές/τριες δικαιούνται κάρτα σίτισης έχουν τη δυνατότητα να σιτίζονται από 1η Σεπτεμβρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους έως 30 Ιουνίου του επόμενου έτους στα συμβεβλημένα εστιατόρια ή τις εστίες ή τα οικοτροφεία, εάν διαμένουν σε αυτά.

Φοιτητικά Αναγνωστήρια

(2ος και 4ος όροφος, τηλ. 210-36 29 028, 210-36 88 213):

Στους χώρους των φοιτητικών αναγνωστηρίων οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα μελέτης είτε με δικά τους βιβλία είτε με βιβλία της βιβλιοθήκης, τα οποία καλύπτουν όλους τους επιστημονικούς κλάδους.

Μουσικό Τμήμα

(4ος όροφος, τηλ. 210-36 12 206, 210-36 88 229):

Με γνώμονα τη μουσική παιδεία των φοιτητών/τριών και κατ' επέκταση την ανάπτυξη της μουσικής στην πανεπιστημιακή κοινότητα γενικότερα, στο Μουσικό Τμήμα παραδίδονται μαθήματα, οργανώνονται η φοιτητική χορωδία, συναυλίες και ορχήστρες και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις.

Τμήμα Δημοσίων Σχέσεων και Ευρέσεως Εργασίας Φοιτητών

(4ος όροφος, τηλ. 210-36 14 532, 210-36 09 295)

Αποτελείται από δύο γραφεία: Το Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων το οποίο διοργανώνει φοιτητικές πολιτιστικές εκδηλώσεις, συνεστιάσεις και κάθε άλλη δραστηριότητα που σχετίζεται με τη μόρφωση και ψυχαγωγία των φοιτητών/τριών, καθώς και με το συντονισμό των φοιτητικών προβλημάτων σε συνεργασία με την Ε.Φ.Ε.Ε. Το Γραφείο Ευρέσεως Εργασίας Φοιτητών παρέχει στους φοιτητές/τριες τη διευκόλυνση εύρεσης εργασίας με σκοπό την οικονομική ενίσχυση προκειμένου να τελειώσουν τις σπουδές τους, καθώς επίσης και τη διευκόλυνση ανεύρεσης κατοικίας.

Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών

(ημιόροφος, τηλ. 210-36 16 911, 210-36 88 205):

Ο Πολιτιστικός Όμιλος Φοιτητών περιλαμβάνει τέσσερις τομείς: α) τον Θεατρικό, β) τον Χορευτικό, γ) τον Κινηματογραφικό και δ) τον Φωτογραφικό τομέα. Σε συνεργασία με το Γραφείο Δημοσίων Σχέσεων διοργανώνονται διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Ταμείο Αρωγής Φοιτητών

(3ος όροφος, τηλ. 210-36 14 504, 210-36 30 069):

Λειτουργεί ως ανεξάρτητη υπηρεσία με σκοπό την ηθική και υλική σε είδος ή σε χρήμα ενίσχυση των φοιτητών/τριών ώστε να καλυφθούν οι έκτακτες ανάγκες τους.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

(Γραμματεία στον 2ο όροφο, τηλ. 210-36 13 261, 210-36 88 204):

Το Διδασκαλείο Ξένων Γλωσσών λειτουργεί ως ανεξάρτητη ακαδημαϊκή μονάδα, όπου οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα εκμάθησης ξένων γλωσσών. Τα μαθήματα διεξάγονται σε αίθουσες των κτηρίων Ιπποκράτους 7 και 15. Εκτός από τις ξένες γλώσσες διοργανώνονται εξειδικευμένα σεμινάρια, λειτουργούν μονοετή προγράμματα προετοιμασίας μεταπτυχιακών σπουδών ή συμμετοχή σε προγράμματα SOCRATES-ERASMUS, τμήματα για σύνταξη ειδικών εγγράφων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους θεσμούς της, καθώς και επιμόρφωση στη μετάφραση.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ

Οι φοιτητές/τριες έχουν τη δυνατότητα να μετάσχουν σε ένα ή και περισσότερα αθλήματα που προσφέρουν τα προγράμματα και τμήματα άθλησης του Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου στην Πανεπιστημιούπολη-Άνω Ιλίσια. Λειτουργεί από 1η Οκτωβρίου έως 30 Μαΐου από 8:00 π.μ.-17:00 μ.μ. Η δυνατότητα επιλογής των φοιτητών/τριών επεκτείνεται και σε αθλήματα εκτός Πανεπιστημιακού Γυμναστηρίου, όπως Κατάδυση, Ιστιοπλοΐα, Ανεμόπτερο, Γκολφ, Ιππασία κ.ά.

Πληροφορίες δίνονται στα τηλέφωνα 210-77 07 207, 210-72 75 551, 210-72 75 552.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ

Στους φοιτητές/φοιτήτριες παρέχονται διάφορες δυνατότητες για υποτροφία. Αναφέρονται εδώ οι δυνατότητες μέσω των κληροδοτημάτων και βραβείων του Πανεπιστημίου Αθηνών όπως και του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (ΙΚΥ).

Υποτροφίες Πανεπιστημίου Αθηνών

Σύμφωνα με το άρθρο 23 Ν. 2413/17-6-96, το Πανεπιστήμιο Αθηνών χορηγεί κάθε χρόνο υποτροφίες για προπτυχιακές και μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό ή το εξωτερικό καθώς και βραβεία. Οι υποτροφίες και τα βραβεία χορηγούνται, σύμφωνα με τη θέληση του διαθέτη κάθε κληροδοτήματος, με ορισμένες προϋποθέσεις και ακόμη άλλοτε με διαγωνισμό ή επιλογή. Ο αριθμός των υποτρόφων δεν είναι συγκεκριμένος ή ο ίδιος κάθε χρόνο γιατί αυτό εξαρτάται από τα έσοδα κάθε κληροδοτήματος. Παραθέτουμε πίνακα υποτροφιών, βραβείων και κληροδοτημάτων, που αφορούν και όσους/ες φοιτούν στο Τ.Ε.Α.Π.Η. Περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να πάρουν από τη Διεύθυνση Κληροδοτημάτων του Πανεπιστημίου Αθηνών (Χρήστου Λαδά 6, 6ος όροφος, τηλ. 210-36 89 131-4).

ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ

- Μαρίας Αβράσογλου: Με επιλογή ενίσχυση ενός σπουδαστή/μιας σπουδάστριας του Πανεπιστημίου Αθηνών, άπορου/ης με καταγωγή από την Ανατολική Ρωμυλία.
- Ιωάννου Βαρούκα: Με διαγωνισμό υποτροφίες σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Κων. Γεροστάθη: Με διαγωνισμό υποτροφίες σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Αθηνών με καταγωγή από την Άρτα.
- Δελλίου ή Νακίδου: Υποτροφίες για την τελειοποίηση δύο νέων επιστημόνων σε οποιαδήποτε επιστήμη εκτός της Ιατρικής, στην Ευρώπη με προτίμηση σε αυτούς/ές που κατάγονται από την Ανατολική Μακεδονία.
- Πέτρου Κανέλλου: Με επιλογή υποτροφία σε φοιτητή/φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών με καταγωγή από το

Μεγαλά Μεσσηνίας.

- Θεοδ. Μανούση: Με επιλογή υποτροφίες σε φοιτητές/τριες όλων των ΑΕΙ της χώρας που κατάγονται από τα Σιάτιστα.
- Σπ. Μπαλατζή: Με επιλογή υποτροφίες σε καταγόμενους από το Συρράκο Ιωαννίνων για τη Δημοτική, Μέση, Ανώτερη και Ανώτατη Εκπαίδευση.
- Αντ. Παπαδάκη: Με διαγωνισμό υποτροφίες σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Σ. Παπαζαφειροπούλου: Με επιλογή υποτροφίες σε νεοεισαχθέντες φοιτητές/τριες όλων των ελληνικών πανεπιστημίων που κατάγονται από την Ανδρίτσαινα.
- Ν. Παπαμιχαλοπούλου: Με επιλογή υποτροφίες σε φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Αθηνών που κατάγονται από τη Λακωνία και κατά προτίμηση από το χωριό Κρεμαστή και την Επαρχία Επιδαύρου Λιμηράς.
- Π. Ποταμιάνου: Με επιλογή υποτροφίες σε φοιτητές/τριες Ιατρικής, Οδοντιατρικής, Φυσικής και Χημείας όλων των ΑΕΙ, που κατάγονται από τη Θράκη και κατά προτίμηση από την Ορεσιτιάδα.
- Μαρίας Στάη: Με επιλογή υποτροφίες σε νεοεισαχθέντες φοιτητές/τριες των ΑΕΙ που κατάγονται από τα Κύθηρα, όπως και σε πτυχιούχους των ΑΕΙ, με βαθμό "λίαν καλώς", που κατάγονται από τα Κύθηρα για μεταπτυχιακές σπουδές στην Ευρώπη.
- Σφογγοπούλου: Με διαγωνισμό υποτροφίες σε άπορους/ες φοιτητές/τριες του Πανεπιστημίου Αθηνών που κατάγονται από τα 24 χωριά του Βόλου Μαγνησίας.

ΒΡΑΒΕΙΑ

- Έπαθλον Πόπης Μαρή-Καμάρα: Κάθε χρόνο έπαθλα στους/ις καλύτερους/ες σε επίδοση και ήθος σπουδαστές/ριες που προτείνονται από τις Σχολές του Πανεπιστημίου.
- Παντιά Ράλλη: Κάθε χρόνο βραβεία σε φοιτητές/τριες όλων των Σχολών του Πανεπιστημίου Αθηνών που διακρίνονται για το ήθος και την πρόδοό τους, κατά την κρίση του Πρύτανη και της Συγκλήτου.

ΥΠΟΤΡΟΦΙΕΣ ΙΚΥ

Στους/ φοιτητές/ Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. χορηγούνται βραβεία και υποτροφίες από το Ι.Κ.Υ., τόσο σε προπτυχιακό όσο και σε μεταπτυχιακό επίπεδο, με τους εξής όρους:

- 1) Τα βραβεία, που συνίστανται σε γραπτό δίπλωμα και σε χορήγηση επιστημονικών βιβλίων του γνωστικού αντικειμένου των σπουδών του φοιτητή ή της φοιτήτριας, απονέμονται στον πρώτο επιτυχόντα κατά τις εισαγωγικές εξετάσεις, στον πρώτο επιτυχόντα κατά τις προαγωγικές εξετάσεις εφόσον τις περάτωσε εντός των δύο πρώτων εξεταστικών περιόδων, καθώς και σε κάθε αριστούχο απόφοιτο που περάτωσε τις πτυχιακές εξετάσεις εντός των δύο πρώτων εξεταστικών περιόδων.
- 2) Οι υποτροφίες χορηγούνται στους προπτυχιακούς φοιτητές με πρώτο κριτήριο την οικονομική κατάσταση του ίδιου του φοιτητή και των γονέων του και δεύτερο κριτήριο την επίδοσή του, κατ' απόλυτη σειρά επιτυχίας στις εισαγωγές ή τις προαγωγικές εξετάσεις κάθε έτους σπουδών. Οι προπτυχιακοί φοιτητές ενδιάμεσων ετών, για να λάβουν υποτροφία, θα πρέπει να έχουν επιπλέον επιτύχει μέσο όρο βαθμολογίας τουλάχιστον 6.51 σε κλίμακα βαθμολογίας 0-10 στα μαθήματα του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών, εντός της πρώτης ή τουλάχιστον της πρώτης και της δεύτερης εξεταστικής περιόδου.
- 3) Ο αριθμός των υποτροφιών, το ποσό που χορηγείται για την αγορά βιβλίων ή για τη υποτροφία και οι λοιπές λεπτομέρειες απονομής των βραβείων και υποτροφιών, καθώς και το πρόγραμμα και οι κανονιστικές διατάξεις που θα το διέπουν ορίζονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του Ι.Κ.Υ.
- 4) Στον/στην πρώτο/η φοιτητή/φοιτήτρια που εισάγεται στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα, μετά το τέλος κάθε έτους σπουδών το Ι.Κ.Υ. χορηγεί, αν αυτός/αυτή δεν είναι ήδη υπότροφός του, υποτροφία ποσού 650.000 δραχμών. Το ποσό αυτό μπορεί να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ι.Κ.Υ.
- 5) Στους/στις φοιτητές/τριες προπτυχιακού επιπέδου μπορούν να παρέχονται από τα ιδρύματα στα οποία φοιτούν, άτοκα δάνεια και οικονομικές ενισχύσεις για την κάλυψη ειδικών

εκπαιδευτικών αναγκών τους με κριτήριο την ατομική ή την οικογενειακή τους κατάσταση και τη επίδοσή τους στις σπουδές. Η έκταση, η διαδικασία και οι προϋποθέσεις χορήγησης των δανείων και ενισχύσεων αυτών καθορίζονται με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση των Υπουργών Οικονομικών και Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

